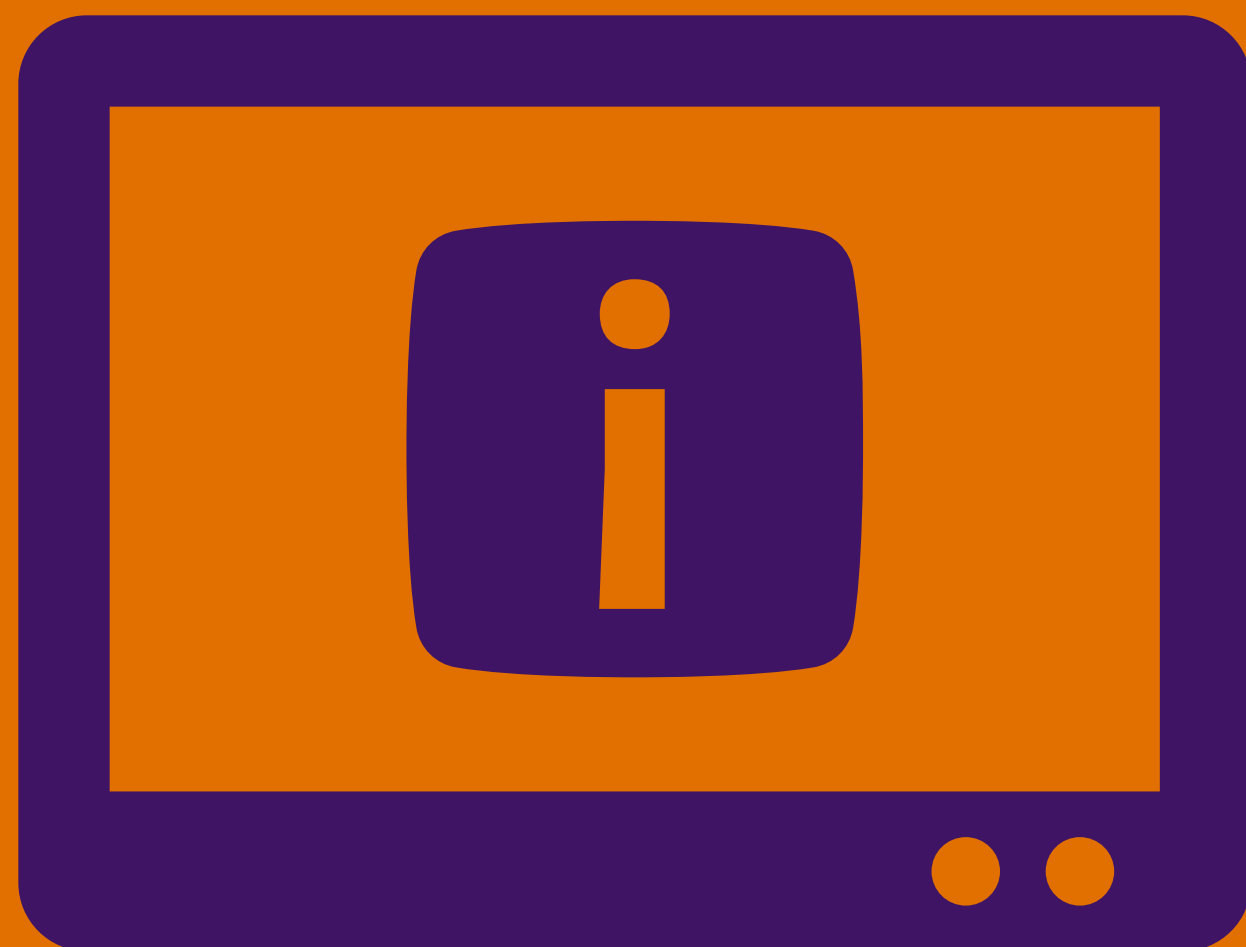

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Feitenreconstructie

Tijdlijn:

Digitale ondersteuning

Periode: augustus 2020 tot en met juli 2021

Programmadirectie Nafase COVID-19

Leeswijzer

Deze feitenreconstructie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) betreft de periode augustus 2020 tot en met juli 2021 en is gebaseerd op zowel openbare bronnen (voornamelijk Kamerstukken en informatie op de website van de Rijksoverheid), als interne bronnen (voornamelijk overlegnotulen/verslagen). Daarnaast is input verwerkt van de beleidsdirectie(s) van VWS die betrokken was (waren) bij het thema van deze tijdlijn.

Deze feitenreconstructie is opgedeeld in enkele subthema's (als separate hoofdstukken): 'CoronaMelder', 'CoronaCheck', 'GGD Contact', 'Coronadashboard', 'Datalek GGD' en 'Overige digitale ondersteuning'.

De feitenreconstructie start met een kort overzicht van de belangrijkste kantelmomenten. Kantelmomenten zijn cruciale momenten en/of belangrijke koerswijzigingen in de bestrijding van de coronapandemie. De kantelmomenten zijn in de feitenreconstructie die volgt in meer detail te vinden.

Deze feitenreconstructie is een vervolg op de feitenreconstructie 'Digitale Ondersteuning' die de periode januari tot en met juli 2020 beslaat. Voor informatie over andere onderwerpen tijdens de coronapandemie wordt verwezen naar de desbetreffende tijdlijnen.

Namen en functienamen van medewerkers van het ministerie van VWS worden in de feitenreconstructie vervangen door "ambtelijk VWS" en namen van medewerkers van andere organisaties zijn vervangen door "functionaris".

Gebruikte hyperlinks in sommige bronvermeldingen zijn mogelijk na verloop van tijd niet meer toegankelijk.

Instructie

Dit document is interactief. Dat betekent dat informatie - naar wens en op maat - uitgebreid kan worden.

- **Algemeen:** als de cursor (of het handje) verandert in een wijzende vinger dan is er sprake van een interactief element.
- **Oranje schuin en dikgedrukte** tekst gaat naar extra informatie binnen dit document
- **Blauwe onderstreepte** woorden linken naar internetpagina's buiten dit document.
- Klik op het icoon om naar het overzicht met de kantelmomenten te gaan.
- Met de blauwe en witte pijlen   kunt u naar links en rechts navigeren.
- Na het volgen van een interne link naar de verklarende woordenlijst kunt u terug naar de lopende tekst door op het pijltje **Keer terug** naast het woord te klikken.
- Na het volgen van een interne link naar de eindnoten¹ of *bronnen* kunt u terug naar de lopende tekst door in het overzicht op het cijfer voor de eindnoot te klikken.

Kantelmomenten

1. Livegang CoronaMelder

Vanaf 10 oktober (2020) is de CoronaMelder app in heel Nederland te gebruiken. Het gebruik van de app is mogelijk nadat de Tweede Kamer (op 3 september) en de Eerste Kamer (op 6 oktober) hebben ingestemd met het wetsvoorstel voor de Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19. De app is een aanvulling op het reguliere bron- en contactonderzoek (BCO) van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) en is een middel om de verspreiding van het virus tegen te gaan. CoronaMelder stuurt iemand een notificatie nadat deze in de buurt is geweest van iemand die met corona besmet is. Met deze kennis kan de ontvanger van het bericht maatregelen treffen en verdere verspreiding van het virus beperken.

[Ga naar hoofdstuk 1 >>](#)

2. Doorontwikkelingen Coronadashboard

Het Coronadashboard geeft informatie over de ontwikkeling van het coronavirus in Nederland. Met deze informatie kunnen signalen van oplevingen worden opgepikt en kunnen maatregelen genomen worden om het virus te bestrijden. Het Coronadashboard is een instrument dat continue in ontwikkeling is en aangevuld wordt met nieuwe gegevens. Zo is sinds 13 oktober (2020) naast het aantal nieuwe ziekenhuis- en intensive care opnames, ook inzichtelijk wat de bedbezetting van COVID-19 patiënten op de IC en op de verpleegafdelingen in ziekenhuizen is. Ook toont het dashboard sinds 13 oktober op landelijk niveau de Stichting Nationale Intensive Care Evaluatie (NICE) data voor ziekenhuisopnames, waardoor de data betrouwbaarder zijn. Tevens is op 26 januari (2021) het Coronadashboard uitgebreid met informatie over het vaccineren in Nederland. Het dashboard laat nu ook informatie zien over onder andere het aantal gezette prikken en over de verwachte leveringen van vaccins. Begin/midden april wordt de vaccinatiepagina uitgebreid met informatie over de huidige voorraad van de vaccins.

[Ga naar hoofdstuk 4 >>](#)

3. Samenwerking CoronaMelder met Europese corona-apps

Vanaf 2 december (2020) werkt CoronaMelder samen met andere Europese corona-apps uit o.a. Duitsland, Denemarken, Ierland, Italië, Kroatië, Letland en Spanje. Voor de samenwerking van CoronaMelder met apps uit andere landen is privacy een belangrijk punt. Binnen de Europese samenwerking kunnen alleen corona-apps met elkaar communiceren die volgens dezelfde privacybeginselen als CoronaMelder zijn gemaakt. CoronaMelder wisselt alleen gegevens uit die noodzakelijk zijn voor de samenwerking.

[Ga naar hoofdstuk 1 >>](#)

4. Datalek coronasystemen

Op 25 januari (2021) wordt bekend dat er een datalek is geweest bij twee coronasystemen van de GGD: HPZone (Lite) en CoronIT. Demissionair minister De Jonge typeert het als een zeer ernstige zaak. Een screening vooraf en het tekenen van een geheimhoudingsverklaring moeten voorkomen dat GGD-medewerkers zich schuldig maken aan dergelijk doelbewust crimineel gedrag. Bij misbruik volgt ontslag. Tevens heeft demissionair minister De Jonge besloten dat het gebruik van HPZone beperkt zal worden tot een selecte groep specialisten en dat het systeem HPZone (Lite) versneld zal worden vervangen.

[Ga naar hoofdstuk 5 >>](#)

5. HPZone Lite wordt door de ICT-voorziening GGD Contact vervangen

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GGD GHOR) heeft gemeld dat de Directeuren Publieke Gezondheid (DPG'en) van de Gemeentelijke Gezondheidsdiensten (GGD'en) op 1 april (2021) gezamenlijk de keuze hebben gemaakt om HPZone Lite te vervangen door GGD Contact. Deze opdracht is verdeeld in twee fases, waarbij de eerste fase ingaat op de urgente vervanging van HPZone Lite voor de bestrijding van de COVID-19 pandemie en de tweede fase ingaat op de vervanging van HPZone voor de reguliere infectieziektebestrijding.

[Ga naar hoofdstuk 3 >>](#)

Kantelmomenten (vervolg)

6. Probleem in software van Google waarbij CoronaMelder-gebruikers werden geraakt

22 april (2021) wordt VWS geïnformeerd over een fout in het Google Apple Exposure Notification (GAEN) framework, waar CoronaMelder gebruik van maakt. Door deze fout is het mogelijk dat vooraf geïnstalleerde standaard apps nu bijvoorbeeld kunnen vaststellen of de telefoon behoort tot iemand die eerder als besmet is gemeld in CoronaMelder. Het ministerie van VWS is na ontvangst van de melding direct een technisch onderzoek gestart om de gevolgen van dit probleem nader in kaart te brengen. Op 28 april doet demissionair minister een formele datalek melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens. De oplossing van het probleem ligt bij Google. Google meldt op 28 april tevens dat een deel van het probleem is opgelost en de overige risico's de komende dagen worden weggenomen. Demissionair minister De Jonge besluit dat de komende 48 uur vooralsnog geen codes van Nederlandse gebruikers van CoronaMelder worden gedeeld met andere gebruikers van CoronaMelder. Deze tijd wordt gebruikt om te onderzoeken of Google daadwerkelijk het lek heeft gedicht. Nadat blijkt dat het lek gedicht is, besluit de minister de codes van besmette mensen weer te publiceren.

[Ga naar hoofdstuk 1 >>](#)

7. Livegang CoronaCheck-app

Vanaf 5 juni (2021) is het mogelijk om met een negatief testbewijs, via de CoronaCheck-app of op papier, toegang te krijgen tot culturele instellingen, horeca en sportwedstrijden met publiek. Door de inzet van het testbewijs kunnen organisatoren meer mensen toelaten.

[Ga naar hoofdstuk 2 >>](#)

8. Vaccinatiebewijzen in CoronaCheck-app

Vanaf 24 juni (2021) zijn, naast testbewijzen, ook vaccinatiebewijzen beschikbaar en in te laden in de CoronaCheck-app. Daarmee kunnen mensen na volledige vaccinatie, net als na een negatieve test, na het aanmaken van een bewijs, toegang krijgen tot evenementen en andere plekken waar coronatoegangsbewijzen worden gevraagd.

[Ga naar hoofdstuk 2 >>](#)

9. Herstelbewijs in CoronaCheck-app

Vanaf 1 juli (2021) kunnen mensen die zijn hersteld van COVID-19 een herstelbewijs aanmaken in de app. Met dit bewijs wordt, net zoals bij een vaccinatie en testbewijs, een QR-code gegenereerd die kan worden gebruikt als coronatoegangsbewijs.

[Ga naar hoofdstuk 2 >>](#)

10. EU Digital COVID Certificate (DCC) in de CoronaCheck-app

Vanaf 1 juli (2021) is de CoronaCheck-app te gebruiken om te reizen naar landen van de Europese Unie (EU) met het DCC. Een DCC is het bewijs dat iemand tegen corona is ingeënt, negatief op corona is getest of van corona is hersteld. Een DCC bestaat uit een QR-code, op papier of digitaal, en kan worden gebruikt in alle EU-lidstaten.

[Ga naar hoofdstuk 2 >>](#)

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

1. CoronaMelder

Vanaf 10 oktober (2020) is de CoronaMelder app in heel Nederland te gebruiken (zie voor informatie over voortraject tijdlijn de over de periode januari 2020 tot en met juli 2020). De app is een aanvulling op het reguliere bron- en contactonderzoek van de GGD en is een middel om de verspreiding van het virus tegen te gaan. CoronaMelder stuurt iemand een notificatie nadat deze in de buurt is geweest van iemand die met corona besmet is. Met deze kennis kan de ontvanger van het bericht maatregelen treffen en verdere verspreiding van het virus beperken. Het gebruik van de app is mogelijk nadat de Tweede Kamer (op 3 september) en de Eerste Kamer (op 6 oktober) hebben ingestemd met het wetsvoorstel voor de Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19. Vanaf 2 december werkt CoronaMelder samen met andere Europese corona-apps. Tevens gebruikt CoronaMelder vanaf 17 mei (2021) een nieuwe versie die het mogelijk maakt om gebruikers die op één dag meerdere keren in contact zijn geweest met een besmet persoon een melding te sturen, indien deze contactmomenten bij elkaar opgeteld langer zijn dan 15 minuten. Ook kan de app nu beter onderscheid maken bij obstakels (muren). Hiermee worden besmettingsmeldingen uit de app betrouwbaarder.

Augustus

10

Op 10 augustus (2020) ontvangt de Tweede Kamer naar aanleiding van de Kamerbrief van 16 juli een beschouwing met enkele vragen van Het Koninklijk Instituut van Ingenieurs (KIVI) over de app voor digitale aanvulling van het regulier bron- en contactonderzoek, genaamd de CoronaMelder. De CoronaMelder is een aanvulling op het bron- en contactonderzoek (BCO), omdat mensen mogelijk sneller worden bereikt en ook contacten worden gecontacteerd die mensen mogelijk niet zelf kennen of zich herinneren.¹

17

Naar aanleiding van de beschouwing van KIVI geeft minister De Jonge op 17 augustus in een Kamerbrief over de voortgang CoronaMelder, aan, een en ander te willen verduidelijken over de nauwkeurigheid van de app. De app vindt ongeveer 70% tot 75% van de contacten binnen 1,5 meter. Dit komt door de werking van bluetooth. In overleg met Apple, Google en andere landen wordt gekeken hoe dit zo goed mogelijk kan worden verbeterd. In sommige gevallen zullen personen een notificatie ontvangen wanneer zij niet binnen 1,5 meter van een besmet persoon zijn geweest. Deze persoon was dan meestal binnen drie meter, maar altijd binnen tien meter afstand. Hiervan is de werking ongeveer gelijk aan het BCO, die soms ook contacten niet kan vinden of juist contacten waarschuwt die op meer dan 1,5 meter zijn geweest.

Ook schrijft de minister in de brief van 17 augustus dat hij in de Kamerbrief van 16 juli heeft aangekondigd de CoronaMelder per 1 september te willen invoeren, mits voldaan wordt aan de volgende voorwaarden: het vinden van een alternatieve partij voor de hosting van de backend, het invullen van de randvoorwaarden van de GGD (bijvoorbeeld dat de app geen contacten van contacten informeert)² en een positief advies van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Aan de eerste twee punten is reeds voldaan. De minister geeft namelijk aan dat de hosting van de backend in plaats van bij de Belastingdienst bij het CIBG zal zijn. Het CIBG wordt verantwoordelijk voor het beheer en KPN zal de hosting verzorgen. Tevens was volgens de minister het advies van de AP (van 6 augustus) positief in de zin dat CoronaMelder ontworpen is volgens een ‘privacy by design’ standaard, maar voordat landelijk gestart zou kunnen worden met de app is een explicitering van de wettelijke grondslag nodig. Volgens het AP is het voorafgaand aan die wettelijke grondslag werken op basis van expliciete toestemming wat hen betreft minder passend voor de CoronaMelder. De minister geeft aan het eens te zijn met het eerste punt, dat een wettelijke grondslag wenselijk is. Daarentegen geeft de minister aan het oneens te zijn met het laatste punt en noemt expliciete toestemming wel degelijk een goede oplossing voor de CoronaMelder.

Hiervoor geeft hij meerdere redenen, waaronder dat het in andere landen die ook onder de AVG vallen wel zo wordt gebruikt in soortgelijke corona-apps. De minister geeft aan wel tegemoet te willen komen aan het advies van de AP en daarom onder voorbehoud van het te verwachten advies van de Raad van State, de koning zal verzoeken het wetsvoorstel met grote spoed naar de Kamer te zenden. De minister acht een snelle invoering namelijk belangrijk voor de beheersing van de verspreiding van het virus.

Daarnaast laat de minister in de brief over de voortgang van de CoronaMelder nadrukkelijk weten dat met deze wet geborgd wordt dat het gebruik van de app vrijwillig is en niet kan worden afgedwongen. Aan de hand van het advies van de AP wordt het concept DPIA (Data Protection Impact Assessment) aangepast, zo kondigt de minister aan. Daarop zal de minister advies vragen aan de Functionarissen Gegevensbescherming (FG) van zowel de GGD als het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport (VWS) voordat de app landelijk wordt geïntroduceerd. Ook vindt er nog een second opinion plaats door Privacy Management Partners (externe organisatie).

Naast deze voorwaarde van het AP schrijft de minister zelf nog twee andere belangrijke voorwaarden te zien voordat de app landelijk geïntroduceerd kan worden: positieve uitkomsten van de praktijktest en positieve uitkomsten van een gezamenlijke uitvoeringstoets met de GGD'en op de effecten van de introductie van CoronaMelder. Verder geeft de minister aan de app alleen te willen invoeren als de app voldoet aan een aantal randvoorwaarden: het waarborgen van de privacy, informatieveiligheid, grondrechten, nationale veiligheid en toegankelijkheid en vrijwillig gebruik. Daarom wordt de app getest voor, tijdens en na de introductie. Er zijn veel onderzoeken naar de informatieveiligheid. De huidige onderzoeken hebben tot op heden geen blokkerende issues aan het licht gebracht.

Daarnaast geeft de minister in de brief aan dat recentelijk de broncode van Apple en Google openbaar zijn gemaakt waarvan ook de CoronaMelder gebruikt maakt. Deze wordt nu zorgvuldig getest. Bovendien voert de EU continu gesprekken met Apple en Google over de werking van de app en over het waarborgen van privacy. Tevens reageert de minister in deze brief op de adviezen van de Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning. Hij geeft aan het advies (van 5 augustus) over te nemen om app-gebruikers die een notificatie hebben ontvangen op te roepen zich direct te melden voor een test voor het moment dat ze het meest besmettelijk zijn. Dit wordt ook toegepast in de praktijktest die deze dag start. Bij de landelijke invoering worden de op dat moment geldende protocollen inzake asymptotisch testen gevolgd. De minister schrijft verder dat een ander advies (van 5 augustus) met betrekking tot het testen in regio's met een hoge besmettingsgraad lastig bleek om over te nemen. Tot slot heeft de Begeleidingscommissie nog een advies (van 8 augustus) met betrekking tot het doen van een taalkundige toets. De minister geeft aan het advies om aandacht te besteden aan (eenvoudig) taalgebruik in de app te hebben overgenomen.³

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Augustus

17

Eveneens wordt vanaf vandaag, 17 augustus, door minister De Jonge en de betrokken GGD'en in de regionale media aandacht gevraagd voor de praktijktest. Ook zijn de voorbereidingen voor de massamediale publiekscampagne gestart, zodat op het moment dat de app landelijk wordt geïntroduceerd meteen zoveel mogelijk mensen worden uitgenodigd om de app te downloaden. De minister schrijft in de eerder genoemde Kamerbrief van 17 augustus dat hij zowel van traditionele als online media gebruik wil maken. Minister De Jonge geeft aan dat in de boodschap bijvoorbeeld de vrijwilligheid, persoonlijk en maatschappelijk nut en de veilige gegevensomgang benadrukt zal worden. Verder geeft de minister aan een Helpdesk op te richten en de app ook na lancering blijvend te zullen gaan evalueren. Samen met de GGD en het RIVM zijn voor de evaluatie indicatoren opgesteld. Die indicatoren worden ook gebruikt om te kijken wanneer de app niet meer noodzakelijk is.⁴

Minister De Jonge maakt op dezelfde dag, 17 augustus, via Twitter publiekelijk bekend dat dat de praktijktest met de CoronaMelder app van start kan gaan in de GGD regio's Drenthe, Gelderland-Zuid, IJsselland, Noord- en Oost-Gelderland en Twente.⁵ Tijdens de praktijktest wordt gekeken hoe CoronaMelder werkt in aanvulling op het reguliere bron- en contactonderzoek van de GGD. Ook wordt onderzocht of de app goed aansluit op het werkproces van de GGD'en.⁶ Mogelijk is er sprake van een toenemende vraag van het aantal testen. De minister geeft aan ter ondersteuning een onlinetraining te hebben ontwikkeld voor alle BCO-medewerkers. Ten behoeve van de praktijktest is de app vanaf nu beschikbaar in appstores. Iedereen kan in principe deze app downloaden, maar alleen in de testregio's kunnen mensen positieve testen melden via de app en invulling geven aan het advies om zich binnen 7 dagen na het laatste risicovolle contact te laten testen.⁷

20

Op 20 augustus stuurt minister De Jonge een brief waarin hij de Kamervoorzitter verzoekt het wetsvoorstel 'Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19' zo spoedig mogelijk te behandelen zodra het voorstel door de Kamer is ontvangen, gezien de toenemende urgentie en doel om de CoronaMelder app 1 september landelijk te introduceren. De minister geeft daarbij aan dat het wetsvoorstel vrijdag 21 augustus wordt behandeld in de ministerraad.⁸

Eveneens op deze dag, 20 augustus, brengt de Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning Bestrijding COVID-19 haar negende advies uit over de Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19. De commissie acht een aantal onderwerpen essentieel voor opname in de wet: de tijdelijkheid van de CoronaMelder, het borgen van de doelbinding van gegevensverwerking, de bepaling van een harde bewaartermijn voor verwerkte gegevens en het verbod op gebruik van de app voor een ander doel dan waarvoor deze bedoeld is, namelijk ondersteuning van bron- en contactopsporing. Naast dat gebruik van CoronaMelder vrijwillig moet zijn, adviseert de commissie hier ook een meldpunt voor te introduceren. Tevens raden ze aan een verbod op te nemen dat ingaat op Mobile Interpersonal Proximity Surveillance (MIPS).⁹

21

Op 21 augustus heeft de ministerraad ingestemd met het wetsvoorstel van minister De Jonge dat de wettelijke grondslag voor het vrijwillige gebruik van de CoronaMelder-app expliciet maakt. Het wetsvoorstel wordt door het kabinet naar de Tweede Kamer gestuurd. In het voorstel wordt ook een antimisbruikbepaling geïntroduceerd om te voorkomen dat de app voor de verkeerde doeleinden wordt gebruikt.¹⁰

Minister De Jonge stuurt op 21 augustus een memorie van toelichting aan de Tweede Kamer over de tijdelijke bepalingen in verband met de inzet van een notificatieapplicatie (CoronaMelder) bij de bestrijding van COVID-19. Het betreft een Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19.¹¹

28

Op 28 augustus brengt de Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning Bestrijding COVID-19 haar tiende advies uit waarin de aandacht wordt gevraagd voor de noodzaak van voldoende testcapaciteit om opvolging te kunnen geven aan de notificaties van CoronaMelder. Zij is van mening dat de effectiviteit van de app in gevaar komt indien genotificeerden zich niet kunnen laten testen. Het advies is om spoedig de testcapaciteit uit te breiden, zodat ook mensen zonder symptomen die een notificatie van CoronaMelder hebben ontvangen, getest kunnen worden. Daarnaast wordt ook geadviseerd om een wettelijke basis te creëren voor vrijwillige, geanonimiseerde gegevensverwerking om de effectiviteit van de app te kunnen meten.¹²

Minister De Jonge informeert de Tweede Kamer, eveneens op 28 augustus, via een Kamerbrief over de voortgang van de CoronaMelder. In deze brief licht hij de uitkomsten van de tests en het oordeel van de GGD over de gereedheid om met de CoronaMelder te werken op basis van deze tests toe.

Ten eerste licht de minister de praktijktoets toe. De werking van de app is getest in vijf regio's. De minister geeft aan dat de introductie van de app goed is verlopen. Na de eerste week is de app meer dan 1 miljoen keer gedownload. De minister schrijft dat alle deelnemende GGD'en ervaring hebben opgedaan met personen die de app gebruiken en positief getest zijn of een melding hebben ontvangen. Verder schrijft de minister dat de hele procesketen (van de GGD) functioneel en technisch naar behoren functioneert. Zo voelden medewerkers van het bron- en contactonderzoek zich goed voorbereid op basis van de instructies en het trainingsmateriaal dat ze kregen van de GGD. Daarnaast geeft de minister aan dat de overige regio's informatie en tips hebben ontvangen van de vijf testregio's en bovendien naar aanleiding van de praktijktest verbeterd informatiemateriaal krijgen. Vervolgens schrijft de minister dat op technisch gebied is geconstateerd dat de app niet altijd wordt bijgewerkt als de app op de achtergrond draait. Hierdoor zien sommige gebruikers de notificatie pas als ze de app openen. De minister geeft aan dat dit probleem ook in andere landen is gesignaleerd en daarom wordt samengewerkt met Europese partners en Apple en Google om tot een oplossing te komen.

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Augustus

28

Ten tweede gaat de minister in op de Gezamenlijke uitvoeringstoets GGD'en, die is uitgevoerd door Berenschot. Daarin werd gekeken naar de gevolgen van de implementatie van de CoronaMelder voor de GGD'en, in het bijzonder de gevolgen wanneer asymptomatisch testen als handelingsperspectief wordt geboden. Uit de tussenrapportage van Berenschot blijkt dat de werkzaamheden soepel verliepen, maar het onderzoek laat ook zien dat sommige GGD'en ervaren dat de regie over het reguliere BCO afneemt door de werking van CoronaMelder. Ook concludeert Berenschot dat in de pilotregio's de testafname en testanalyse relatief meer is gestegen tijdens de pilotperiode ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Daarentegen schrijft de minister dit meer toe aan de communicatie over corona en de CoronaMelder dan aan de notificaties door de app. Bovendien lijkt ook het aantal van 412 gemelde notificaties hoog ten opzichte van het aantal meldingen van besmetting dat samen met de GGD is gedaan in de app. De minister schrijft dit beeld gedeeld te hebben met Europese collega's. Hierop gaf Ierland aan dat de verhouding na de eerste dagen begon te verschuiven naar wat velen als meer realistisch ervaren. Daarnaast geeft Berenschot aan dat men een stijging in het aantal vragen verwacht dat bij de GGD'en terecht komt als gevolg van de introductie van de app. Een speciale Helpdesk voor de CoronaMelder is ingericht om de communicatie te stroomlijnen. Tot slot concludeert Berenschot dat men over het algemeen positief kritisch is over de CoronaMelder als aanvulling op het reguliere BCO. Daarentegen draagt de onduidelijkheid over en late aankondiging van asymptomatisch testen niet bij aan het draagvlak bij de GGD'en voor de CoronaMelder. Dit heeft namelijk een impact op de testcapaciteit en is bovendien niet in lijn met de huidige LCI richtlijnen. Daarnaast zijn volgens Berenschot de huidige systemen hier niet op ingericht. Minister De Jonge geeft aan dat onderzocht wordt wat de meerwaarde is van testen zonder klachten en dat de RIVM-richtlijnen voor het bron- en contactonderzoek zullen worden aangepast indien dat gewenst blijkt. Bij landelijke introductie van CoronaMelder zullen hierin de handelingsadviezen zijn opgenomen conform de op dat moment geldende LCI-richtlijnen. Ook als het gaat om asymptomatisch testen van nauwe contacten die via CoronaMelder een notificatie krijgen.

Ten derde schrijft de minister over de gereedheid van de GGD, waarbij hij ingaat op de zorgen van de GGD die blijken uit de uitvoeringstoets. Hij verwacht dat een deel van de effecten tijdelijk zijn, zoals de toename van vragen en toename van het aantal mensen dat een test aanvraagt na notificatie ten opzichte van het aantal meldingen in de app. De minister geeft verder aan dat hoewel het absolute aantal testen na notificatie in de CoronaMelder laag was, er geen absolute zekerheid is over de toekomst. De praktijktest zal doorlopen tot de landelijke introductie en de ervaringen daarvan samen met de ervaringen uit de uitvoeringsdienst zullen worden samen met de GGD worden opgepakt. Daarnaast wordt onderzocht wat de meerwaarde is van testen zonder klachten en benadrukt de minister dat wanneer de uitkomsten daar aanleiding toegeven de RIVM-richtlijnen voor het BCO worden aangepast.

Ten vierde geeft de minister aan dat de CoronaMelder doorlopend wordt geëvalueerd, op advies van de Begeleidingscommissie, de Taskforce Digitale Ondersteuning Bestrijding COVID-19 en de Taskforce Gedragswetenschappen. In de evaluatie staat de vraag centraal in welke mate de CoronaMelder een bijdrage levert aan het breder, sneller en efficiënter opsporen van besmette personen. Ten behoeve daarvan is samen met het RIVM en de GGD'en, de begeleidingscommissie en beide taskforces, een evaluatieprotocol ontwikkeld. De minister geeft aan het belangrijk te vinden dat wordt gehandeld uit de meest actuele stand van de wetenschap. Recente onderzoeken schetsen een positief beeld over de bijdrage van de app aan het indammen van het virus. De minister verwacht dat nog meer empirisch wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van apps als de CoronaMelder beschikbaar komt in de komende maanden.

Ten vijfde gaat de minister in op de inrichting van toezicht en handhaving. Een uitgangspunt van de CoronaMelder is vrijwillig gebruik. De minister schrijft dat daarom een verbod op misbruik in de antimisbruikbepaling van de Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19. Directe (zoals vragen voor inzage in de app) of indirecte (zoals het bieden van een financieel voor- of nadeel voor het gebruik van de app) vormen van misbruik zijn niet toegestaan. Volgens de minister helpt dat toezicht om misbruik te voorkomen en op te treden als er toch sprake van is. Zo is een meldpunt ingericht door de IGJ, waar burgers eenvoudig meldingen van misbruik kunnen doen. De minister geeft aan het belangrijk vinden dat antimisbruikbepaling op zo uniform mogelijke wijze wordt gehandhaafd. Nadere juridische uitwerking volgt in overleg met de aangewezen toezichthouders.

Ten zesde gaat de minister in op de uitkomsten van Broncodeonderzoek, pentest en duidingsrapportage informatiebeveiliging en privacybescherming. De minister geeft aan dat uit het broncodeonderzoek, uitgevoerd door Secura, komt dat de code veilig is. Zij hebben enkele aanbevelingen die de minister gaat opvolgen. Tevens heeft een notaris meegekeken met de versies die op appstores staan en die door de community zijn meegekeken. De notaris heeft een 'verified build' verklaring afgegeven. De minister geeft verder aan dat de Nederlands Forensisch Incident Response (NFIR) een pentest heeft uitgevoerd waaruit enkele bevindingen zijn gekomen die nader moeten worden onderzocht of al zijn opgelost. Tevens zal de pentest regelmatig worden herhaald. Daarnaast geeft de minister aan de heer De Winter, voormalig Nederlandse onderzoeksjournalist met specialisatie in IT-beveiliging en privacy, te hebben verzocht te kijken naar het totaalpakket aan maatregelen op het gebied van informatiebeveiliging en privacybescherming. Volgens De Winter zijn er geen hoge risico's die blijken uit de onderzoeken. De Winter concludeert dat de minister geen onoverwogen beslissingen neemt door met de app te gaan beginnen en verwacht niet dat komende beveiligingsonderzoeken een ander beeld gaan opleveren, maar adviseert wel door te blijven gaan met intensief bewaken van alle risico's, ook na lancering van de app. De minister geeft aan dit advies op te volgen.

Tot slot reageert de minister op het Negende advies van de Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning (20 augustus), welke eerder is besproken in de tijdlijn. De minister geeft aan deze en eerdere adviezen die vallen binnen zijn bevoegdheid te hebben opgenomen in het wetsvoorstel van 21 augustus. Tevens geeft de minister aan dat in het aangeboden wetsvoorstel 'Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19' ook de wettelijke grondslag voor de CoronaMelder wordt geëxpliceerd. Daarnaast schrijft de minister dat het Kabinet om tegemoet te komen aan de wens van de Autoriteit Persoonsgegevens heeft besloten te wachten met landelijke introductie tot deze wet in werking is getreden. Tot die tijd loopt de praktijktest door.¹³

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

September

11

Op 11 september schrijft minister De Jonge in een brief aan de Tweede Kamer dat de proef met de CoronaMelder deels aangepast moet worden. In de testversie was het handelingsadvies opgenomen om na notificatie, ook zonder klachten, een coronatest aan te vragen. De minister heeft besloten om dat deel om te zetten naar ‘testen bij klachten’. Daarmee wordt de proef in lijn gebracht met de algemene richtlijnen. Dit betekent dat vanaf zaterdag 12 september alleen een notificatie vanuit de app geen reden meer is om een coronatest uit te laten voeren. Het handelingsadvies in de testversie van de app zal bij de volgende release die uiterlijk dinsdag 15 september beschikbaar komt worden doorgevoerd. De communicatie over het handelingsadvies na notificatie door CoronaMelder wordt per direct aangepast.¹⁴

18

Minister De Jonge biedt op 18 september de Eerste Kamer een memorie van antwoord inzake van het voorstel ‘Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19’ aan. De minister verzoekt de Kamer om een spoedige behandeling van het wetsvoorstel gezien het snel toenemende aantal gevallen van besmetting en de bijdrage die CoronaMelder kan leveren aan het doorbreken van clusters van besmettingen en daarmee de verspreiding van het virus. Daarbij vraagt hij om de stemmingen over het wetsvoorstel kort daarop te laten plaatsvinden, zo mogelijk op dezelfde dag.¹⁵

21

Op 21 september stuurt minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer betreffende de stand van zaken COVID-19 waarin hij schrijft dat hij de praktijktest met CoronaMelder heeft aangepast ten aanzien van testen na notificatie zonder klachten. Hij schrijft de Kamer te informeren over de datum van landelijke introductie zodra het wetsvoorstel is behandeld in de Eerste Kamer. De Tweede Kamer heeft op 3 september ingesteld met het wetsvoorstel Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19. In de handelingsadviezen zullen de op dat moment geldende richtlijn van het Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding (LCI) worden gevolgd. Tevens geeft de minister aan aandacht te willen besteden aan het vrijwillige karakter van het gebruik van CoronaMelder in de voorbereiding op de landelijke introductie.¹⁶

Op verzoek van de vaste commissie voor VWS stuurt minister De Jonge op 21 september een reactie op het artikel in NRC d.d. 9 september 2020 ‘VWS zet maaltijdbezorgers onder druk om corona-app’ naar de Kamer. De minister schrijft hierin dat uit het artikel blijkt dat vanuit het ministerie een beroep is gedaan op de Nederlandse Vereniging van Maaltijdbezorgers (NLVVM) om de app breder onder de aandacht te brengen. Daarbij is voorgesteld om werknemers te vragen de app te downloaden. Volgens de minister had dit niet mogen worden voorgesteld.

De minister schrijft dat in Nederland, net zoals in andere landen, wordt gekeken naar de mogelijkheid waarbij organisaties helpen bij de adoptie van de app. Het doel van de partnerstrategie is om de boodschap over het bestaan van CoronaMelder breder binnen de samenleving te verspreiden. Vrijwilligheid is en blijft hierbij een belangrijk uitgangspunt. Begin juli zijn de eerste voorbereidingen gedaan voor het opzetten van partnerships voor CoronaMelder. Hiervoor zijn 116 organisaties benaderd, waarvan 44 organisaties hebben aangegeven het initiatief te ondersteunen.

Volgens de minister is er iets in de communicatie misgegaan: de mail die vanuit VWS uit is gegaan naar de NLVVM had anders gemoeten. De suggestie om medewerkers te vragen de app te downloaden had volgens hem niet gedaan mogen worden omdat sprake is van een gezag relatie. Hierdoor is onbedoeld onzorgvuldig gehandeld. Wel had aan organisaties gevraagd mogen worden om via de eigen communicatiekanalen CoronaMelder in algemene zin onder de aandacht te brengen.

In navolging op de berichtgeving is een aantal acties ondernomen. Allereerst zijn alle e-mails die in het kader van de partnerships zijn verstuurd door juristen beoordeeld. Bestudering van de communicatie met de 116 partijen heeft uitgewezen dat in twee andere gevallen een beroep op organisaties is gedaan waarbij vrijwilligheid van gebruik van de app onvoldoende is benadrukt. Het gaat om communicatie richting PostNL (14 augustus 2020) en de ANWB (10 juli 2020). Deze partijen zijn benaderd om aan te geven dat de eerdere communicatie anders had gemoeten en om te benadrukken dat het gebruik van de app te allen tijde vrijwillig is.¹⁷

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Oktober

01

Minister De Jonge stuurt op 1 oktober een brief naar de Eerste en Tweede Kamer waarin hij reageert op vragen over de privacy van de CoronaMelder die zijn ontstaan naar aanleiding van een artikel in de Volkskrant op 29 september. De minister verwijst naar zijn brief van **28 augustus** waarin hij meldt dat de verwachting is dat de beveiligingsonderzoeken die nog lopen de komende dagen geen radicaal ander beeld gaan opleveren. Hij is van mening dat dit ook het geval is. Directe openbaarmaking van de rapportage was niet mogelijk.

Eén van de bevindingen van ROS (non-profitconsultant Radically Open Security) is in de media een ‘privacyprobleem’ genoemd. Dat is volgens de minister niet het geval. Het ging om een bewuste functionaliteit in de app gedurende de praktijktest die daarna verwijderd is. Als een gebruiker van CoronaMelder positief getest wordt op corona dan kan deze dat met hulp van de GGD vrijwillig in de app melden. Tijdens de praktijktest kon de GGD-medewerker zien of dat zogenaamde uploaden van de in de besmettelijke periode uitgezonden willekeurige codes ook daadwerkelijk gelukt was. Dat vinkje is waar de bevinding van ROS over gaat. Deze functionaliteit was geen gevaar voor de anonimiteit. De GGD-medewerker die je aan de telefoon hebt weet immers al wie je bent, kon niet zelf bij je willekeurige codes en alleen die medewerker, alleen op dat moment, kon het vinkje zien. Daardoor kon de GGD-medewerker helpen om te bevestigen dat het voor sommige mensen complexe proces was gelukt.

Tegelijkertijd is gebruik van de app vrijwillig. Het is dus belangrijk dat mensen ‘ja’ kunnen zeggen als de GGD vraagt of ze hun willekeurige codes willen uploaden en het alsnog niet doen zonder dat dat zichtbaar is. Zo is zeker dat de GGD-medewerker niet onbedoeld enige vorm van dwang uitoefent op het alsnog uploaden van de codes. Om deze reden was deze functionaliteit al verwijderd voordat deze week publicaties verschenen over de bevinding. Hiermee is aan de ene kant vrijwilligheid van gebruik nog steviger geborgd, maar aan de andere kant kunnen mensen ook niet geholpen worden bij het zeker stellen dat het uploaden gelukt is.¹⁸

06

Op 6 oktober stemt de Eerste Kamer in met de Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19. De wet regelt de wettelijke grondslag voor het gebruik van de CoronaMelder-app. Ook staat er een antimisbruikbepaling in de wet om te waarborgen dat gebruik van de app altijd op basis van vrijwilligheid gebeurt. Nu na de Tweede Kamer ook de Eerste Kamer heeft ingestemd met de wet zal CoronaMelder zaterdag 10 oktober landelijk worden geïntroduceerd. Op die dag start ook een landelijke campagne om de app onder de aandacht te brengen.¹⁹

08

Op 8 oktober meldt minister De Jonge in een Kamerbrief dat de Eerste Kamer afgelopen dinsdag heeft ingestemd met het wetsvoorstel voor de Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19. Morgen (9 oktober) zal de wet in het Staatsblad worden gepubliceerd en dan ook in werking treden. Dit betekent dat de wettelijke grondslag voor het gebruik van CoronaMelder is geëxpliciteerd en dat daarmee de weg vrij is voor landelijke introductie van de app. De minister zal daarom op zaterdag 10 oktober het startschot geven voor de landelijke introductie van CoronaMelder. CoronaMelder is vanaf dat moment voor iedereen in Nederland te downloaden en het gebruik van de app zal door alle GGD'en worden ondersteund. Dit houdt in dat in alle GGD-regio's een melding van besmetting kan worden gedaan om mensen te waarschuwen dat zij in contact zijn geweest met iemand die besmet is gebleken met het virus.

De CoronaMelder zal doorlopend worden geëvalueerd. In deze doorlopende evaluatie belooft de minister extra in te zetten op het onderzoeken van (negatieve) onbeoogde (gedrags-)effecten zoals de verslapping van navolging van andere maatregelen, impact van het gebruik van CoronaMelder op het werkproces en de werklust van de GGD en/of huisartsen en het voorkomen van onterechte notificaties.

De minister heeft toegezegd in overleg te gaan met zijn Europese collega's over het maken van afspraken met Apple en Google over het uitzetten van het exposure notification framework als de Nederlandse regering bepaalt dat dit niet meer nodig is. In Europees verband wordt momenteel hard gewerkt aan de uitrol van de European Federated Gateway Service (EFGS) die het mogelijk maakt om nationale notificatie-apps zoals CoronaMelder interoperabel te maken met apps van andere landen. In eerste instantie is door de andere lidstaten aangegeven dat ze dit niet als aandachtspunt beschouwen. De minister geeft aan dat hij dit opnieuw zal inbrengen in het Europese overleg.

Tot slot informeert minister De Jonge de Tweede Kamer in de Kamerbrief over het tiende advies van de Begeleidingscommissie (van 28 augustus). De minister geeft aan dat indien de LCI-richtlijnen in de toekomst zo worden aangepast dat mensen zonder symptomen getest kunnen worden, ook CoronaMelder dat handelingsadvies zal bevatten. Daarnaast geeft de minister aan dat in overleg met de commissie beoordeeld wordt of, met behoud van de privacy van gebruikers, het mogelijk is om een wettelijke basis te creëren voor geanonimiseerde gegevensverwerking om de effectiviteit van de app te kunnen meten.²⁰

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Oktober

10

Op 10 oktober lanceert de landelijke campagne: ‘Voor wie download jij CoronaMelder?’ om de CoronaMelder-app onder aandacht te brengen. De app is een aanvulling op het reguliere bron- en contactonderzoek van de GGD en stelt mensen in staat de verspreiding van het virus tegen te gaan. Het gebruik van de app is geheel vrijwillig.²¹

13

Op 13 oktober vermeldt minister De Jonge in een brief aan de Kamer dat afgelopen zaterdag 10 oktober CoronaMelder landelijk is geïntroduceerd. Dit betekent dat alle Nederlanders nu gebruik kunnen maken van de app. CoronaMelder stuurt iemand een melding nadat deze in de buurt is geweest van iemand die met corona besmet is. Met deze kennis kan de ontvanger van het bericht maatregelen treffen en verdere verspreiding van het virus beperken. Het aantal downloads van de app is inmiddels opgelopen naar 2.872.669 op dinsdagochtend 13 oktober. Het aantal mensen dat sinds de start van de praktijktest melding gemaakt heeft van besmetting en daarmee andere mensen heeft gewaarschuwd dat zij mogelijk ook besmet zijn ligt op 1566.

De lancering van de app ondersteunt het kabinet met een deelcampagne onder de ‘Alleen samen’ campagne. De campagne geeft informatie over het gebruik van de app, overtuigt mensen van het nut en stimuleert hen daarmee de app te downloaden en te gebruiken. Het uitgangspunt is een groot draagvlak te realiseren. De campagne richt zich daarom ook op gebruiksvriendelijkheid, doelmatigheid, privacy en veiligheid. Ook is in communicatie aandacht voor vrijwilligheid; mensen mogen nooit, direct dan wel indirect, door wie dan ook worden gedwongen tot het gebruik van de app. Een groot aantal organisaties in Nederland ondersteunt de app door CoronaMelder onder de aandacht te brengen van het publiek; denk aan zorg- en welzijnsinstanties, sportbonden, diverse brancheorganisaties en ook verenigingen en organisaties in de culturele sector. Externe partijen ontvangen hiervoor een toolkit om hun eigen communicatie in te kunnen richten. Voor voorlichting gebruiken wij de website coronamelder.nl. Ook is een telefonische helpdesk ingericht: 0900-1280.²²

27

Op 27 oktober schrijft minister De Jonge in een brief naar de Tweede Kamer dat vanaf het moment van lancering van CoronaMelder (op 10 oktober) een goede toename te zien is in het aantal downloads (3,6 miljoen). Het aantal mensen dat melding gemaakt heeft van besmetting en daarmee andere mensen heeft gewaarschuwd dat zij mogelijk ook besmet zijn, ligt op 15.658. Op dit moment zijn dit zo’n 1.400 meldingen per dag.

De minister geeft verder aan dat er de afgelopen periode bij werkgevers in diverse sectoren onduidelijkheid bestaat over de werking van CoronaMelder, wat op een aantal plekken heeft geresulteerd in adviezen om CoronaMelder op de werkvloer niet te gebruiken. In de praktijk zal het uitzetten van CoronaMelder voor de meeste beroepsgroepen niet nodig zijn. CoronaMelder geeft (pas) een waarschuwing geeft als iemand minimaal 15 minuten dicht bij iemand is geweest die besmet blijkt te zijn met het virus. Deze persoon heeft, conform de LCI-richtlijnen, een verhoogde kans zelf besmet te zijn en het is belangrijk dat deze persoon dit weet, zodat deze maatregelen kan treffen om verdere besmetting te voorkomen. Alleen voor beroepsgroepen waar mensen langer dan 15 minuten in nabijheid van andere mensen zijn en er daadwerkelijk geen kans op besmetting is, bijvoorbeeld vanwege het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen of door het gebruik van spatschermen, kan bijvoorbeeld het uitzetten van blootstellingsmeldingen tijdens het contact of het niet meebrengen van de telefoon een optie zijn. Er wordt in overleg met Apple en Google gewerkt aan het mogelijk maken van een pauzeknop in CoronaMelder zelf. Er blijken ook zorgen te bestaan dat CoronaMelder continu meldingen zal geven aan zorgmedewerkers die werken met corona-patiënten. Deze zorgen zijn in de regel niet nodig. Nadat een besmet persoon met behulp van de GGD via CoronaMelder contacten uit de afgelopen periode heeft gewaarschuwd, weet CoronaMelder niet meer dat melding van besmetting is gedaan. Bij het ontwerp is er vanuit gegaan dat mensen na besmetting in quarantaine gaan. Nieuwe contacten krijgen, mede vanwege privacy-by-design als uitgangspunt, ook geen notificatie van CoronaMelder en de app kan ook niet worden gebruikt als coronapaspoort.²³

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

November

17

Op 17 november stuurt minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer over de stand van zaken van de ontwikkelingen omtrent het coronavirus.

Ruim vijf weken na landelijke introductie is de CoronaMelder inmiddels al door bijna 4 miljoen (3.982.293) mensen gedownload. In totaal hebben op 16 november 36.496 mensen, samen met de GGD, een melding gedaan van besmetting waarmee zij andere mensen hebben gewaarschuwd dat zij mogelijk ook besmet zijn. Sinds vorige week is CoronaMelder op Android telefoons ook beschikbaar in de Friese taal. De app is nu beschikbaar in elf talen.

Verder wordt in de brief gemeld dat er berichten zijn over onterechte CoronaMelder notificaties waarbij, bijvoorbeeld, sprake zou kunnen zijn geweest van signalen van burelen door muren heen. De meeste obstakels (zoals muren, ramen en autodeuren) bleken tijdens de tests de bluetoothsignalen dusdanig te verzwakken dat ook de kans op notificatie sterk afnam. Het is echter denkbaar dat er situaties zijn waarbij bepaalde muren niet voor voldoende verzwakking van het signaal zorgen. Met een hogere adoptie zullen dit soort uitzonderingssituaties zich vaker voordoen. Binnenkort komt een tweede versie van het framework van Apple en Google beschikbaar. Deze versie zal nog beter onderscheid kunnen maken bij obstakels.

Daarnaast blijkt dat van de mensen die bij het aanvragen van een test aangaven dat ze een melding van CoronaMelder hadden gehad was 99,8% op het moment van het aanvragen van de test nog niet benaderd door de GGD vanuit het reguliere BCO. Dit indiceert dat CoronaMelder op dit moment inderdaad sneller nauwe contacten bereikt.

Tot slot schrijft de minister in de brief dat meerdere kwantitatieve surveys in representatieve panels worden uitgezet om de werking en het gebruik van CoronaMelder te onderzoeken. Er zijn nulmetingen uitgevoerd voorafgaand aan landelijke introductie en de eerste metingen zijn direct na introductie gestart. De eerste inzichten uit deze surveys laten zien dat van de respondenten die de app op dit moment al gebruiken, de overgrote meerderheid (±96%) aangeeft de app te zullen blijven gebruiken in de komende twee maanden. Ook is te zien dat er nog een groep mensen is die neutraal staat tegenover het gebruik van de app. De mogelijkheid om vanaf 1 december mensen zonder klachten die naar voren komen als nauw contacten uit zowel het reguliere BCO als na een melding van CoronaMelder op dag 5 na blootstelling te laten testen, kan voor deze groep mensen een reden zijn om de app alsnog te gaan gebruiken.²⁴

18

Op 18 november stuurt minister De Jonge een brief naar de Eerste Kamer betreffende de Europese interoperabiliteit van de CoronaMelder. In Europees verband wordt al geruime tijd gewerkt aan een digitale infrastructuur, de European Federated Gateway Server (hierna: de federatieve gateway), om grensoverschrijdende interoperabiliteit tussen notificatieapps te realiseren. Met deze infrastructuur hebben gebruikers alleen de app uit hun eigen land nodig om een notificatie te krijgen als zij in contact zijn geweest met een besmet persoon met een app uit een ander deelnemend land. De EU-landen met een app die werken op basis van het framework van Apple en Google zullen stapsgewijs, in zogenaamde ‘waves’, aansluiten op de federatieve gateway. De eerste wave bestaat uit Duitsland, Ierland en Italië en is inmiddels gerealiseerd. Spanje, Letland, Kroatië en Denemarken zijn vervolgens in een tweede wave aangesloten op deze federatieve gateway. In de Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19 is een wettelijke grondslag gecreëerd voor de uitwisseling van gegevens via de federatieve gateway.²⁵

19

Minister De Jonge twittert op 19 november over hoe de CoronaMelder-app op unieke wijze gebouwd is, namelijk open source in samenwerking met een online community van 1000’ en kritische experts.²⁶

20

Op 20 november stuurt minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer betreffende het Tijdelijk besluit Europese interoperabiliteit notificatieapplicatie COVID-19. Het ontwerpbesluit voorziet in het aanwijzen van de verwerkingsverantwoordelijke voor de Europese uitwisseling van gepseudonimiseerde codes in het kader van CoronaMelder. De uitwisseling zal plaatsvinden door middel van de eerder beschreven federatieve gateway die wordt beheerd door de Europese Commissie.²⁷

26

Op 26 november wordt op de website van de Rijksoverheid vermeld dat testen op corona vanaf 1 december voor bepaalde groepen ook mogelijk wordt zonder klachten. Mensen van wie uit bron- en contactonderzoek of de CoronaMelder app is gebleken dat zij in contact zijn geweest met een besmette persoon, kunnen zich vanaf 1 december op corona laten testen. Ook als ze geen klachten hebben. Dit kan op de 5e dag na het laatste risicovolle contact met die persoon. Op deze dag is het virus ook bij mensen zonder klachten goed aan te tonen. Is de uitslag negatief? Dan hoeft de quarantaineperiode van 10 dagen niet afgemaakt te worden. Belangrijke voorwaarde is wel dat mensen ook daarna alert blijven op klachten en zich opnieuw laten testen als zij toch klachten krijgen.²⁸

30

Minister De Jonge biedt op 30 november het ontwerpbesluit verlenging Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19 aan de Tweede Kamer aan. De Wet notificatieapplicatie COVID-19 komt in beginsel op 10 januari 2021 te vervallen. Dat zou betekenen dat de inzet van CoronaMelder per deze datum moet worden beëindigd. Op dit moment is het aantal besmettingen echter nog steeds hoog waardoor de inzet van CoronaMelder nog nodig is. CoronaMelder kan immers een belangrijke bijdrage leveren aan het sneller doorbreken van ketens van besmettingen en daarmee het beperken van verdere verspreiding van het virus. Het onderhavige besluit bepaalt daarom de vervaldatum van de Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19 op drie maanden na 10 januari 2021, te weten 10 april 2021.²⁹

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

December

02

Vanaf 2 december werkt CoronaMelder samen met andere Europese corona-apps uit Duitsland, Denemarken, Ierland, Italië, Kroatië, Letland en Spanje. Naar verwachting sluit België in de loop van december aan. Op een later moment zullen ook corona-apps uit andere EU-landen zich bij deze Europese samenwerking aansluiten. Als je CoronaMelder gebruikt en langere tijd dicht bij iemand bent die de corona-app van een ander EU-land gebruikt, wisselen de twee apps codes uit. Dit gebeurt op dezelfde manier als tussen twee gebruikers van CoronaMelder. Als één van de twee later positief getest wordt en dit meldt in de app uit zijn land, dan ontvangt de ander een waarschuwing melding in de app uit het andere land.

Ook voor de samenwerking van CoronaMelder met apps uit andere landen is de privacy een belangrijk punt. Binnen de Europese samenwerking kunnen alleen corona-apps met elkaar communiceren die volgens dezelfde privacybeginselen als CoronaMelder zijn gemaakt. CoronaMelder wisselt alleen gegevens uit die noodzakelijk zijn voor de samenwerking.³⁰

08

Op 8 december informeert minister De Jonge de Tweede Kamer middels een brief dat het sinds 1 december mogelijk is om je zonder klachten te laten testen na een notificatie in CoronaMelder.³¹

28

Minister De Jonge stuurt op 28 december een brief naar de Eerste Kamer inzake de website CoronaMelder.nl, op verzoek van de vaste commissies voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Justitie en Veiligheid en Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis van de Koning. Hij geeft hierin een reactie op de toezegging zoals gedaan in het debat over de Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19 op 6 oktober. Het betreft de toezegging dat de website CoronaMelder.nl als een centraal informatiepunt zal worden ingericht. De minister geeft aan dat hij aan de slag is gegaan om CoronaMelder.nl verder op te bouwen en in te richten als centraal punt voor informatie over het nut, de noodzaak en de werking van de app. Het is een continu proces om de website zo compleet en ook begrijpelijk mogelijk te houden

Verder schrijft hij de Kamer te hebben toegezegd de CoronaMelder buiten werking te laten treden als de app niet langer voldoet aan de privacy voorwaarden. Dit is tot op heden niet gebleken.³²

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Januari

13

Op 13 januari deelt minister De Jonge middels een brief aan de Tweede Kamer mee dat aan dat er een aantal veranderingen zijn met betrekking tot CoronaMelder. Allereerst worden door een update van Apple apps als CoronaMelder ook op oudere telefoons vanaf IOS 12 ondersteund. De aankomende weken worden de benodigde technische aanpassingen voorbereid om CoronaMelder geschikt te maken voor deze telefoons.

Ten tweede heeft het IT Audit en adviesbureau Noordbeek, op verzoek van de minister, onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's voor de informatiebeveiliging en privacybescherming. De bevindingen tonen ook nu geen kritieke risico's aan. Daarnaast zal op 20 januari om 13.37 uur een bug bounty-programma worden gestart om de IT-community uit te dagen mogelijke fouten in de app op te sporen.

Ten derde zijn er sinds de start van het Meldpunt Misbruik CoronaMelder (op 12 oktober) 9 vragen binnengekomen waarvan één melding van mogelijk misbruik van de CoronaMelder. Deze melding is doorgezet naar de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

Tot slot, heeft de minister eerder onderzoeksresultaten gedeeld waaruit blijkt dat CoronaMelder meer en sneller mensen bereikt. Aanvullende onderzoeksresultaten die op dit moment vanuit de doorlopende evaluatie beschikbaar zijn, bevestigen deze bevindingen. Daarnaast laten deze resultaten zien dat er geen grote onvoorziene maatschappelijke effecten zijn opgetreden na introductie van de app op 10 oktober. De in deze rapportage genoemde cijfers en de tussentijdse resultaten uit de doorlopende evaluatie zijn ook online beschikbaar via CoronaMelder.nl. Zo kan, in lijn met de open en transparante wijze waarop CoronaMelder tot stand is gekomen, de voortgang van de evaluatie worden gevolgd.³³

14

Op 14 januari wordt in een nieuwsbericht op de website van de Rijksoverheid vermeld dat de CoronaMelder in de drie maanden sinds de lancering zijn nut heeft bewezen. De app is zowel effectief doordat ze sneller en meer mensen bereikt dan het BCO. Dit blijkt uit (doorlopend) onderzoek onder leiding van prof. Dr. Wolfgang Ebbers naar het effect en de adoptie van de app.

In de periode tot en met 10 januari heeft CoronaMelder geholpen 1.300 besmettingen vast te stellen. Deze waren anders pas later opgemerkt en hadden daardoor voor extra besmettingen kunnen zorgen. Bovendien geeft meer dan 90% van de huidige gebruikers aan dat ze na een melding in de app een test laten uitvoeren, thuisblijven en geen bezoek ontvangen.³⁴

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Februari

03

Vanaf vandaag, 3 februari, kan een gebruiker van CoronaMelder zich direct laten testen als hij/zij een melding krijgt in de buurt te zijn geweest van iemand met het coronavirus. De gebruiker hoeft dus niet te wachten tot 5 dagen na het laatste contact met de betreffende persoon, zoals tot nu toe het geval was.³⁵

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Maart

19

Op 19 maart brengt de Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning Bestrijding Covid-19 haar achttiende advies uit dat zich richt op het versterken van de rol van CoronaMelder om een effectieve overgang en voorbereiding op een ‘open samenleving’ door versoepeling van maatregelen, mogelijk te maken. De commissie doet een drietal aanbevelingen.

1. Effectiever inrichten BCO werkproces: GGD GHOR Nederland de BCO-coördinatoren extra zijn gewezen op CoronaMelder en hun rol bij het activeren van de waarschuwingmeldingen in de app. De werkinstructie en communicatie richting de BCO-medewerkers is hiertoe aangepast. Daarnaast volgt uit onderzoek uit de laatst verkregen onderzoeksresultaten dat maatregelen zijn getroffen om het proces te verbeteren. Volgens BCO-medewerkers is er nu o.a. een aanpassing gedaan in het computersysteem voor contacten die gaan over CoronaMelder. Uit de vorige vragenlijst bleek dat deze optie gemist werd door de medewerkers.
2. Optimalisatie CoronaMelder: Zoals al eerder gedeeld, wordt momenteel onderzocht hoe CoronaMelder aan kan sluiten op de tweede versie van het framework van Apple en Google, waar de commissie aan refereert. Verder worden de eerste stappen gezet met de integratie van coronatest.nl en CoronaMelder waarmee burgers zelf hun GGD sleutel kunnen uploaden na een positieve test. Dit zal voor een versnelling zorgen in het verspreiden van risicoblootstellingen.^{36 37}
3. Coördinatie informatievoorziening: er worden continue acties ondernomen om de informatie rondom CoronaMelder voor een groot publiek toegankelijk en begrijpelijk te maken. Voor zowel de teksten op de websites als ook in de app geldt dat deze door gespecialiseerde tekstschrijvers op B1-niveau worden geschreven, ook als dit complexe onderwerpen betreft. Er is daarnaast veel aandacht besteed aan het toegankelijk maken van de belangrijkste informatie over CoronaMelder in de vorm van animaties die antwoord geven op vragen als: hoe werkt de app en hoe is mijn privacy gewaarborgd? Deze informatie wordt ook aangeboden op Steffie.nl, een website waar voor o.a. ouderen en laaggeletterden informatie op een makkelijke manier wordt uitgelegd. Verder kunnen mensen met vragen telefonisch en per email terecht bij de helpdesk, wordt in veel bibliotheken ondersteuning geboden en is ook de Digi-hulplijn voor ouderen en minder digitaal vaardigen bereikbaar.³⁸

22

Op 22 maart biedt demissionair minister De Jonge van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de Tweede Kamer een ontwerpbesluit aan waarin staat dat de Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19 voor de tweede keer verlengd wordt voor 3 maanden, te weten tot 10 juli 2021.³⁹

23

In de stand van zakenbrief COVID-19 van 23 maart schrijft demissionair minister De Jonge dat de ondersteuning voor CoronaMelder op oudere iPhone telefoons nu ook in Nederland gerealiseerd is. Met deze ondersteuning is CoronaMelder vanaf 24 februari ook geschikt voor de iPhone 5S uit 2013 en de iPhone 6 uit 2014.⁴⁰

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

April

13

Demissionair minister De Jonge schrijft in de stand van zakenbrief van 13 april dat hij voorbereidingen treft om CoronaMelder geschikt te maken voor de tweede versie van de Application Programming Interface (API) die door Google en Apple is opgesteld, de GAENV2 (Google Apple Exposure Notification v2). Met GAENV2 kan namelijk een cumulatieve risicoberekening plaatsvinden met een totaalscore per dag en kunnen zo ook categorie 3 contacten uit de LCI richtlijn worden gewaarschuwd. Verder biedt GAENV2 meer instelmogelijkheden om onterechte meldingen te voorkomen en kan beter worden voorkomen dat een onjuiste datum in een melding wordt vermeld. Tevens zijn Google en Apple gestopt met de ondersteuning van versie 1.⁴¹

Daarnaast vermeldt minister De Jonge dat tijdens het debat over de Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19 op 5 en 6 oktober met de Eerste Kamer is gesproken over de broncode van het exposure notification framework van Apple en Google. De minister geeft aan dat samen met andere lidstaten van de Europese Unie overleg plaatsvindt met Apple en Google waarbij geregeld aandacht is voor het openbaren van deze broncode. Dit heeft geleid tot verdere openbaring, onder meer bij nieuwe releases van het framework. Deze gesprekken zullen worden voortgezet.

In de Kamerbrief wordt daarnaast vermeld dat tijdens het debat op 2 september de minister van VWS de Kamer heeft toegezegd om Staatssecretaris Knops te vragen de ontwikkeling van CoronaMelder app te evalueren en de lessen te trekken om de omgang van de overheid met ICT te verbeteren. Afgelopen oktober is een opdrachtverzoek aan Adviescollege ICT-toetsing gedaan om de CoronaMelder app te evalueren. De evaluatie van het ontwikkeltraject is op 4 maart van start gegaan en verloopt momenteel volgens planning. Het Adviescollege ICT-toetsing verwacht voor het einde van de zomer hierover te kunnen rapporteren.

22

Op 22 april wordt Nederland via het Europese eHealth Netwerk geïnformeerd over een fout in de software, Google Apple Exposure Notification (GAEN) framework, van Google en Apple. Door deze fout is het mogelijk dat vooraf geïnstalleerde standaard apps nu bijvoorbeeld kunnen vaststellen of de telefoon behoort tot iemand die eerder als besmet is gemeld in CoronaMelder of welke ontmoetingen met besmette personen hebben plaatsgevonden. Hiervoor moeten willekeurige codes wel eerst gecombineerd worden met andere databronnen, wat in strijd is met de Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19. Het betreft een probleem in het framework van Google en raakt daarmee alle gebruikers. Zo'n 40 landen hebben een notificatieapplicatie ontwikkeld, die gebruik maakt van dit framework. In Nederland is dat CoronaMelder. Google is in ieder geval sinds afgelopen februari op de hoogte van de fout in de software. Het ministerie van VWS is na ontvangst van de melding direct een technisch onderzoek gestart om de gevolgen van dit probleem nader in kaart te brengen.⁴²

26

Daarnaast heeft het ministerie van VWS maandag 26 april de Autoriteit Persoonsgegevens op de hoogte gesteld van dit mogelijke datalek van Google. Er is de afgelopen dagen intensief overleg gevoerd met andere lidstaten in het Europese eHealth Network. Op 28 april heeft de minister tevens een formele datalekmelding gedaan bij de Autoriteit Persoonsgegevens. De oplossing van het probleem ligt bij Google. Vandaag heeft Google gemeld dat een deel van het probleem is opgelost en de overige risico's de komende dagen worden weggenomen. Minister De Jonge geeft in de brief aan dat hij in de tussentijd de gevolgen van het mogelijke datalek kan beperken. Daarom worden de komende 48 uur vooralsnog geen codes van Nederlandse gebruikers van CoronaMelder die zich besmet hebben gemeld, gedeeld met andere gebruikers van CoronaMelder. Deze tijd wordt gebruikt om te onderzoeken of Google daadwerkelijk het lek heeft gedicht.⁴³

30

Demissionair minister De Jonge stuurt vervolgens op 30 april een Kamerbrief aan de Tweede Kamer over de voortgang met betrekking tot het incident met het Google en Apple Framework. Google heeft aangegeven dat ze de fout erkennen en in korte tijd alle Android telefoons wereldwijd van een oplossing zullen voorzien. Dat gebeurt via een update. Het Nederlandse team met technische experts heeft gisteravond en vandaag onderzocht of de fout door Google daadwerkelijk opgelost is. De resultaten van deze onderzoeken laten zien dat na de update de fout inderdaad niet meer bestaat. Gezien deze ontwikkelingen heeft de minister besloten de codes van mensen die met hulp van de GGD in CoronaMelder aangeven besmet te zijn om zo anderen te waarschuwen, vanaf zaterdag 1 mei 17:00 weer te publiceren.⁴⁴

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Mei

17

Op 17 mei kan op de website van de Rijksoverheid in een nieuwsbericht worden gelezen dat vanaf vandaag CoronaMelder een nieuwe versie van het Google Apple Exposure Notification (GAEN) framework, GAENV2, gebruikt. De nieuwe versie maakt het mogelijk om gebruikers die op één dag meerdere keren in contact zijn geweest met een besmet persoon een melding te sturen, indien deze contactmomenten bij elkaar opgeteld langer zijn dan 15 minuten. Op dit moment stuurt CoronaMelder alleen nog meldingen wanneer het contactmoment aaneengesloten langer dan 15 minuten is. Ook kan de app nu beter onderscheid maken bij obstakels (muren). Hiermee worden besmettingsmeldingen uit de app betrouwbaarder.⁴⁵

28

Demissionair minister De Jonge stuurt op 28 mei een stand van zakenbrief COVID-19 naar de Tweede Kamer waarin hij vermeldt dat het evaluatieteam van CoronaMelder, onder leiding van prof. dr. Wolfgang Ebbers, na negen maanden een overzicht van elf onderzoeken naar de app heeft opgesteld. Het rapport is te vinden op www.coronamelder.nl. De resultaten uit de evaluatie worden gebruikt om te bepalen of de app nog steeds noodzakelijk is. In dat kader kijken de onderzoekers naar drie doelstellingen, namelijk 1) met CoronaMelder worden sneller en meer contacten bereikt na een positieve testuitslag, 2) CoronaMelder helpt bij het tegengaan van verspreiding door gebruikers handelingsadvies te geven bij een blootstellingsmelding en 3) bij het gebruik van CoronaMelder treden geen negatieve of niet-beoogde effecten op. Een belangrijk resultaat uit de doorlopende evaluatie is dat, hoewel het effect klein is, meer mensen sneller worden gevonden met de app. Een andere bevinding is dat de handelingsadviezen die de app geeft niet altijd worden opgevolgd en hier nog verbetering te behalen valt. Tot slot zijn er geen negatieve niet-beoogde effecten gevonden in de processen bij de GGD en huisartsenpraktijken. Ook hebben de onderzoekers geen aanwijzingen gevonden dat gebruikers van de app zich risicovol gedragen doordat zij zich onterecht beschermd voelen.

Het evaluatierapport van het onderzoeksteam bevat een aantal nieuwe inzichten. Allereerst is gezamenlijk met de GGD GHOR Nederland en het Nederlandse Huisartsen Genootschap gekeken naar de relatie tussen CoronaMelder en het reguliere bron- en contactonderzoek (BCO). Hierin komt naar voren dat van alle testuitslagen naar aanleiding van een vorm van BCO (regulier BCO of CoronaMelder) 1 op de 10 testuitslagen afkomstig is van CoronaMelder. Voor positieve testuitslagen is dat 1 op de 20. Verder blijkt uit een simulatiestudie van het RIVM dat testen, bronnen contactonderzoek en CoronaMelder gezamenlijk hebben geleid tot een gesimuleerde afname van de R met 12.7%, waarvan 0.3% door CoronaMelder.

De Jonge heeft de Taskforces Gedragswetenschappen en Digitale Ondersteuning Bestrijding COVID-19 (DOBC) en de Begeleidingscommissie DOBC gevraagd om de resultaten uit de doorlopende evaluatie te duiden. Zij constateren dat de resultaten uit de evaluatie aanleiding geven om het gebruik van de app voort te zetten. Zoals beoogd worden meer mensen sneller gevonden met CoronaMelder. Daarnaast is de effectiviteit afhankelijk van het aantal gebruikers. Minister De Jonge continueert daarom de communicatieactiviteiten waarbij hij specifieke aandacht heeft voor doelgroepen die de app nog relatief weinig gebruiken. Ook neemt de minister maatregelen, in lijn met de adviezen van de onderzoekers, om een besmettingsmelding sneller door te geven aan andere gebruikers van de app. Nu kan dat alleen met tussenkomst van de GGD maar straks kunnen gebruikers die positief getest zijn dit ook zelf doen. Tot slot zijn er in CoronaMelder verwijzingen opgenomen naar informatie over quarantainecoaches en isolatieregels als een van de manieren om de opvolging van adviezen te verbeteren.

Daarnaast is op 20 januari 2021 om 13.37 uur een bug bounty-programma gestart om de IT-community uit te dagen mogelijke fouten in de app op te sporen. Dit programma is inmiddels beëindigd. De bevindingen hieruit tonen geen kritieke risico's voor de app die direct actie behoeven. Er is 1 probleem gevonden met een laag beveiligingsrisico dat wordt opgepakt door de ontwikkelaars. Een volledig overzicht van de bevindingen als ook winnaars zijn binnenkort terug te vinden op coronamelder.nl.⁴⁶

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Juni
07

Op 7 juni brengt de Begeleidingscommissie DOBC haar eenentwintigste adviesuit welke zich richt op de kosten-baten parameters van het gebruik van CoronaMelder.⁴⁷ De commissie heeft geconstateerd dat met het besluit om op enig moment te stoppen met het gebruik van CoronaMelder dit mogelijk vraagt om het formuleren van een afwegingskader. De voor-en nadelen van het operationeel houden van de CoronaMelder dienen binnen dit kader duidelijk te worden geordend. Ook dient rekening te worden gehouden met de complexe realiteit dat de parameters van dit kader over de tijd zullen variëren. De commissie adviseert het gebruik van CoronaMelder in ieder geval voort te zetten tot het einde van de winterperiode 2021–2022 en de komende maanden te gebruiken om de discussie te voeren over de normatieve afwegingen die zouden moeten leiden tot een besluit om verantwoord te stoppen dan wel door te gaan met de inzet van CoronaMelder. Demissionair minister De Jonge deelt dit besluit.⁴⁸

08

Op 8 juni biedt demissionair minister De Jonge de Tweede Kamer het ontwerpbesluit, houdende verlenging van de Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19 aan. Mede gelet op de geleidelijke heropening van de samenleving en de daarmee gepaarde gaande toename van het sociale verkeer is de inzet van CoronaMelder nog steeds nodig. Het onderhavige besluit bepaalt daarom de vervaldatum van de Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19 op drie maanden na 10 juli 2021, te weten 10 oktober 2021.⁴⁹

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

2. CoronaCheck

Vanaf 5 juni (2021) is het mogelijk om met een negatief testbewijs, via de CoronaCheck-app, toegang te krijgen tot culturele instellingen, horeca en sportwedstrijden met publiek. Door de inzet van het testbewijs kunnen organisatoren meer mensen toelaten. Teven zijn vanaf 24 juni ook vaccinatiebewijzen beschikbaar en in te laden in de CoronaCheck-app. Verder is vanaf 1 juli de CoronaCheck-app te gebruiken om te reizen naar EU-landen met het DCC. Een DCC is het bewijs dat iemand tegen corona is ingeënt, negatief op corona is getest of van corona is hersteld. Een DCC bestaat uit een QR-code, op papier of digitaal, en kan worden gebruikt in alle EU-lidstaten.

Maart

08

Op 8 maart (2021) schrijft demissionair minister De Jonge in een brief aan de Tweede Kamer dat het kabinet van mening is dat de inzet van het verplichte testbewijs een aanvullende maatregel kan zijn om de samenleving op verantwoorde wijze, stap voor stap, te kunnen openen in de periode dat de vaccinatiegraad nog niet hoog genoeg is. Met een (digitaal) testbewijs kunnen burgers zo tijdelijk toegang krijgen tot bijvoorbeeld evenementen en activiteiten in economie, cultuur en sport.⁵⁰ Het wetsvoorstel 'Tijdelijke wet testbewijzen COVID-19' is vandaag, op 8 maart, voor advies voorgelegd aan het College voor de Rechten van de Mens, de Autoriteit Persoonsgegevens en het Adviescollege toetsing regeldruk. Eveneens is op die datum het wetsvoorstel voor een toezichts- en handhavingstoets aangeboden aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en de Inspectie van het Onderwijs. Tegelijk is een internetconsultatie gestart.⁵¹

Tevens schrijft minister De Jonge dat de Europese Commissie 1 maart heeft aangekondigd dat zij op 17 maart een voorstel zullen delen voor een Europees bewijs, een Digital Green Pass. Doel van een dergelijk 'gezondheidspaspoort' is om zowel essentiële reizen, als niet-essentiële reizen zoals toerisme te faciliteren. Het doel van demissionair minister De Jonge is om voor het aanbreken van de zomervakanties in afstemming met de Europese initiatieven en aangekondigde wetgeving een internationale toepassing gereed te hebben en uiterlijk in mei hierover te berichten. Tevens zal het kabinet de appreciatie van het verwachte commissievoorstel voor de Digital Green Pass delen met de Tweede Kamer. Ten aanzien van mogelijke digitale oplossingen zullen hierbij ook de adviezen van de Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning Bestrijding Covid-19 van 9 feb worden meegenomen.⁵²

09

In het BTC-beeld van 9 maart wordt gemeld dat de CoronaCheck-app bij het fieldlab in Biddinghuizen voor het eerst getest zal worden. Op 3 maart is hierover een perswebinar georganiseerd waarin onder andere achtergrondinformatie over de app wordt uitgelegd en toegelicht (context, hoe wordt het gemaakt en hoe wordt het gebruikt).⁵³

17

Op 17 maart publiceert de Europese Commissie een voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende een Digital Green Certificate (DGC), voorheen Digital Green Pass. De Commissie stelt certificaten voor die in alle Europese lidstaten afgegeven en erkend worden en laten zien of een persoon gevaccineerd, getest dan wel hersteld is van COVID-19. Specifiek biedt het voorstel een kader voor de afgifte, de verificatie en de aanvaarding van interoperabele vaccinatie-, test- en herstelcertificaten ter bevordering van het vrije verkeer van personen tijdens de COVID-19-pandemie.⁵⁴ De Commissie benadrukt in de toelichting dat ongevaccineerde EU-burgers en hun familieleden hun recht op vrij verkeer moeten kunnen blijven uitoefenen, waar nodig met inachtneming van test- of quarantaineverplichtingen. In het bijzonder mag er geen (indirecte) verplichting zijn tot vaccinatie als voorwaarde voor de uitoefening van vrij verkeer van personen. De Commissie heeft tevens een voorstel voor een verordening gepresenteerd waarin derdelanders die legaal op het grondgebied van een lidstaat verblijven of wonen en gerechtigd zijn om naar andere lidstaten te reizen in overeenstemming met het Unierecht tevens gebruik kunnen maken van het DGC.⁵⁵ In dit voorstel voor derdelanders worden de regels van de voorgestelde verordening met betrekking tot het DGC van overeenkomstige toepassing verklaard op derdelanders die legaal in een lidstaat verblijven of wonen en overeenkomstig Unierecht gerechtigd zijn te reizen naar andere lidstaten. Het DGC kan gebruikt worden om: a) aan te tonen dat de houder gevaccineerd is (vaccinatiecertificaat); b) het resultaat en de datum van een NAAT- of snelle antigeen-test aan te tonen (testcertificaat); of c) te bevestigen dat de houder hersteld is van een COVID-19-besmetting na een positieve NAAT- of snelle antigeen-test (herstelcertificaat). Deze certificaten kunnen automatisch of op verzoek van een persoon worden afgegeven en dienen gratis te zijn.⁵⁶

20

In het weekend van 20-21 maart wordt bij het fieldlab in Biddinghuizen voor het eerst de CoronaCheck-app getest. Tijdens deze fieldlab vond de eerste nulmeting plaats. Een team gedragskundigen heeft onder andere in kaart gebracht in hoeverre bezoekers het scannen van CoronaCheck kunnen en willen ontwijken. De resultaten hiervan worden teruggelegd bij zowel het CoronaCheck evaluatieteam als het bouwteam voor de verdere monitoring en ontwikkeling van de apps. Evaluatedata worden publiek beschikbaar gemaakt via een nog nader te bepalen platform. Ook wordt onderzocht welke variabelen interessant zijn voor het huidige Coronadashboard of een alternatieve rapportage.⁵⁷

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Maart

23

In de stand van zakenbrief COVID-19 van 23 maart schrijft demissionair minister De Jonge dat vanaf 27 maart praktijktesten en pilots georganiseerd worden om te onderzoeken hoe het toegangstesten straks veilig en grootschalig kan worden ingezet. In nauw overleg wordt onderzocht, met de betrokken sectoren en veiligheidsregio's, wat het toegangstesten betekent voor de burger, de organisator van de activiteit of voorziening, de testinfrastructuur van Stichting Open Nederland en het gebruik van de apps CoronaCheck en CoronaCheck Scanner. Deze pilots vinden verspreid over Nederland plaats in de verschillende sectoren waar het testbewijs straks kan worden ingezet. De digitale applicatie voor het testbewijs, CoronaCheck, wordt in de komende periode, voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Tijdelijke wet testbewijzen COVID-19 (Tw) beproefd bij de praktijktesten en pilots.

De minister geeft in zijn brief tevens aan dat, zodra de wettelijke grondslag gereed is, in het testbewijs summiere persoonsgegevens zullen worden opgenomen. Hierbij wordt een balans gezocht tussen privacy en bescherming tegen misbruik. De persoonsgegevens zijn de 1e letter van de voornaam, de 1e letter van de achternaam, de geboortedag en de geboortemaand. In combinatie met een controle van het legitimatiebewijs kan zo grote mate van zekerheid worden verkregen dat het testbewijs hoort bij de persoon die getest is. Tegelijkertijd geven de summiere persoonsgegevens weinig informatie prijs over de identiteit van de persoon. Zodra het testbewijs niet meer geldig is, wordt het testbewijs automatisch verwijderd, of (als de app niet is opgestart) direct bij het opstarten. Aan de kant van de controleur wordt het testbewijs in de CoronaCheck Scanner app alleen kort getoond en niet opgeslagen. Standaardisatie van dergelijke bewijzen vindt internationaal nog plaats, waardoor nog geen vast programma van eisen bestaat waarop private partijen kunnen bouwen. Ontwikkeling door de overheid in nauwe afstemming met de doorlopende internationale gesprekken over standaardisatie ligt daarom voor de hand. Dat de standaarden nog in ontwikkeling zijn, blijkt uit de ontwikkelingen rondom de Europese verordening over een DGC.

Daarnaast schrijft de minister in de brief dat het voor burgers van belang is dat herkenbare apps ontstaan waarop ze kunnen vertrouwen en die ze herkennen. Daarom werkt het ministerie van VWS aan de applicaties die een wettelijke basis kennen, direct uitgezet kunnen worden als het nodig is en zo min mogelijk persoonsgegevens verwerken. De applicaties worden transparant en in open source ontwikkeld en de broncode wordt ter beschikking gesteld aan andere staten. Door deze openheid kan iedereen die dat wil de ontwikkelingen volgen, meedoen en toetsen.

Bovendien wordt voor de CoronaCheck apps, net als bij CoronaMelder, een doorlopende evaluatie opgestart onder leiding van Prof. dr. Wolfgang Ebbers (Erasmus Universiteit Rotterdam). Hiermee wordt het succes en de werking van de apps onderzocht. Het evaluatieteam onderzoekt de mate van adoptie, en het gebruik van de app. Ook worden de effecten van de app op het gedrag van burgers in kaart gebracht. Deze effecten worden onderverdeeld in direct beoogde, indirect beoogde en niet-beoogde effecten. Aanvullend wordt de relatie tussen adoptie, gebruik en alle effecten in beeld gebracht om zicht te krijgen hoe deze samenhangen met kenmerken van gebruikers. Op basis van deze informatie kan het proces, de app of de communicatie daaromheen worden aangepast.⁵⁸

24

Op 24 maart is de website <http://www.CoronaCheck.nl> live gegaan. Hier staat algemene informatie over CoronaCheck, antwoorden op de meest gestelde vragen en de site geeft daarnaast inzicht in andere onderwerpen zoals de informatieveiligheid van de app. Er is daarnaast een helpdesk ingericht voor CoronaCheck. De helpdeskmedewerkers zijn getraind in de werking en veiligheid van CoronaCheck en zijn zeven dagen per week van 08.00 tot 20.00 uur telefonisch en per mail bereikbaar om alle vragen rondom het gebruik en de werking van CoronaCheck te beantwoorden. Deze helpdesk is flexibel op- en af te schalen.⁵⁹

26

Op 26 maart schrijft demissionair minister De Jonge, mede namens de minister van Justitie en Veiligheid, in een kabinetsappreciatie dat zal worden gezien of de CoronaCheck-app ingezet kan worden in het kader van de Europese ontwikkelingen rondom het DGC. Het kabinet zal de Commissie opheldering vragen over het erkennen van vaccinatie certificaten afgegeven voor vaccins die zonder handelsvergunning worden ingezet.⁶⁰

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

April

06

Op 6 april wordt de Tweede Kamer middels een brief geïnformeerd, namens demissionair minister van VWS, Economische Zaken en Klimaat, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Medische Zorg en staatssecretaris Economische Zaken en Klimaat over de pilots testen voor toegang en Fieldlabs. In de pilots met testen voor toegang wordt onderzocht hoe testbewijzen in verschillende sectoren kunnen worden ingezet. In nauw overleg met de betrokken sectoren en veiligheidsregio's wordt onderzocht, op basis van een onderzoeksplan, wat het toegangstesten betekent voor de burger, de organisator van de activiteit of voorziening, de testinfrastructuur van Stichting Open Nederland en het gebruik van de apps CoronaCheck en CoronaCheck Scanner. Deze pilots vinden verspreid over Nederland plaats in de verschillende sectoren waar het testbewijs straks kan worden ingezet.⁶¹

13

Op 13 april schrijft demissionair minister De Jonge in een stand van zakenbrief aan de Tweede Kamer dat tijdens drie praktijktesten Fieldlab Evenementen in Biddinghuizen en in de Arena de CoronaCheck voor het eerst is getest. Bezoekers konden op vrijwillige basis gebruik maken van de app. Binnen in de Arena zijn 74 korte interviews afgenomen met bezoekers.

Inmiddels is de technische verkenning en voorbereiding gestart. Op dit moment zijn twee routes in beeld om de benodigde data te verkrijgen waarmee mensen hun vaccinatiestatus kunnen opvragen. De bedoeling is dat, om de Nederlandse burger te kunnen faciliteren bij het internationaal reizen deze zomer, een gevaccineerd persoon aan de hand van de CoronaCheck-app zijn of haar vaccinatiestatus kan laten zien. De gevaccineerde personen die toestemming hebben gegeven om de vaccinatiegegevens te delen met het COVID-19 vaccinatie informatie- en monitoringssysteem (CIMS) zullen via de CoronaCheck-app een vaccinatiestatus kunnen genereren die gebruikt kan worden bij internationaal reizen. Ook wordt een papieren optie ontwikkeld waarbij mensen die geen toegang hebben tot het internet of een smartphone ook een vaccinatiebewijs kunnen aanvragen. Voor de personen die gevaccineerd zijn en een vaccinatiebewijs willen, maar geen toestemming hebben gegeven om de vaccinatiegegevens te delen in CIMS of om welke reden dan ook niet geregistreerd staan in een van de bronsystemen, worden ook opties uitgewerkt.

De planning is erop gericht om in juni de CoronaCheck-app gereed te hebben om ook de vaccinatiestatus mee op te vragen. Met de CoronaCheck kan iemand laten zien of iemand een recent negatieve testuitslag heeft of gevaccineerd is. Hiermee wordt een (in)directe vaccinatieplicht voorkomen, doordat geen onderscheid wordt gemaakt tussen de twee opties.⁶²

29

Op 29 april vindt binnen het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) een intern overleg plaats over de DGC. De EU vraagt aan lidstaten om het mogelijk te maken dat elke burger digitaal een herstelbewijs, vaccinatiebewijs of negatief testbewijs online kan registreren. Er moet nu nog uitgezocht worden welke impact dat heeft op de toegangstesten en ook of wat Nederland accepteert in lijn staat met andere landen.⁶³

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Mei 04

Op 4 mei schrijft demissionair minister De Jonge in een Kamerbrief dat het uitgeven van een vaccinatiebewijs in de technische uitwerking complex is. Zo vindt het vaccineren plaats door verschillende uitvoerders (o.a. GGD, huisartsen, zorginstellingen). Al deze zorgverleners hebben een eigen decentraal bronsysteem, waarin zij vaccinatiegegevens registreren. De gegevens van mensen die daarvoor toestemming hebben gegeven komen in het COVID19-vaccinatie Informatie en MonitoringsSysteem (CIMS) van het RIVM. Het ontwerp voor het onderdeel vaccinatiebewijzen van de CoronaCheck-app en de website gaat uit van een volledig geautomatiseerde hoofdroute die gebruik maakt van het CIMS en daarnaast van enkele decentrale bronsystemen van de uitvoerders. Gebruikers kunnen vervolgens via de app en/of website inloggen met hun DigiD, zodat zij hun vaccinatiegegevens kunnen ophalen uit het CIMS of, indien beschikbaar, de gekoppelde decentrale bronsystemen. Vervolgens vertaalt de app en/of website de vaccinatiegegevens in een vaccinatiebewijs. Dit zullen feitelijk twee verschillende QR-codes zijn: een QR-code voor nationaal gebruik (indien ook wordt besloten tot nationale implementatie van het vaccinatiebewijs) en een QR-code voor internationaal reizen. Bij de QR-code voor nationaal gebruik zal niet herleidbaar zijn of sprake is van een test-, vaccinatie- of herstelbewijs. Dit is wel het geval bij de QR-code voor internationaal reizen, zodat voldaan wordt aan de interoperabiliteitseisen (eisen dat systemen zonder beperkingen samen kunnen werken) conform de eisen die de Europese verordening aan het DGC stelt.⁶⁴

11

Op 11 mei vindt de eerste interdepartementale stuurgroep coronabewijzen plaats. Aanleiding voor het oprichten van deze stuurgroep is de aankomende Europese verordening voor het invoeren van een DGC en de snelheid mede gezien de huidige dynamieken en verwachtingen waarin Nederland hiervoor gereed moet zijn. Samenwerking inclusief de inzet van kennis en kunde vanuit de verschillende departementen is daarmee cruciaal om op korte termijn in juni invoering van DGC mogelijk te maken.⁶⁵

Daarnaast geven op 11 mei demissionair minister-president Rutte en demissionair minister De Jonge een persconferentie. Het kabinet hoopt en verwacht dat er de komende tijd steeds meer kan, vanwege de stijgende vaccinatiegraad en dalende besmettingsgraad in heel Europa, maar ook omdat er in Europa gewerkt zal worden met het DGC. De Nederlandse inzet is om het systeem voor de zomer gereed te maken voor gebruik.⁶⁶

Eveneens, op 11 mei, schrijft demissionair minister De Jonge in een Kamerbrief dat de Tweede Kamer vandaag heeft ingestemd met het wetsvoorstel dat de inzet van een testbewijs mogelijk maakt. Op 25 mei zal het wetsvoorstel worden besproken met de Eerste Kamer. Daarnaast is in opdracht van het kabinet de CoronaCheck-app gerealiseerd en wordt door Stichting Open Nederland een fijnmazige infrastructuur van testcapaciteit gerealiseerd. Tevens heeft minister De Jonge ervoor gekozen dat het technisch via de CoronaCheck-app mogelijk wordt om, net zoals bij het DGC, op drie manieren een certificaat te verkrijgen. Een certificaat kan verkregen worden met een negatieve test, een vaccinatiebewijs of een eerdere positieve test na doorgemaakte infectie. Alle drie de opties worden ook beschikbaar als papieren toegangs- en testbewijs. Zo sluit het kabinet technisch goed aan bij de plannen van de EU om deze zelfde drie bewijzen in te zetten voor een reisbewijs in het DGC.⁶⁷

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Mei

25

Op de website van de Rijksoverheid staat vermeld dat de Eerste Kamer op 25 mei heeft ingestemd met de wetsvoorstellen coronatoegangsbewijzen. De tijdelijke inzet van toegangsbewijzen maakt het mogelijk om in bepaalde sectoren maatregelen sneller te versoepelen dan volgens de epidemiologische situatie mogelijk zou zijn. De wetten gaan begin juni in.⁶⁸

28

Op 28 mei geeft demissionair minister De Jonge tijdens de persconferentie aan dat het DGC waarmee je binnen Europa kunt reizen per **1 juli** wordt ingevoerd, maar waarschuwt dat reizen wel een risico blijft.⁶⁹

Eveneens op 28 mei, stuurt demissionair minister De Jonge een stand van zakenbrief naar de Tweede Kamer waarin hij aangeeft dat in week 25, zo is de verwachting, het mogelijk zal zijn om voor binnenlands gebruik een QR-code te maken op basis van zowel vaccinatiegegevens als een negatieve test in de CoronaCheck-app. Dit betreffen vaccinatiegegevens die beschikbaar zijn in de centrale registratie CIMS bij het RIVM, bij de GGD of in ZKVI (ziekenhuizen kunnen vaccinaties invoeren). Voor situaties waarin geen gegevens worden gevonden maar er wel is gevaccineerd zal ook in week 25 een webportaal zijn gerealiseerd waarmee de persoon die daarom vraagt alsnog een bewijs kan krijgen. Demissionair minister De Jonge is in gesprek met de uitvoerende partijen van het vaccinatieprogramma om het proces van deze alternatieve route verder uit te denken en zo goed mogelijk in te richten. Op **1 juli** zullen ook herstelbewijzen aan CoronaCheck worden toegevoegd voor binnenlands gebruik en ten behoeve van reizen voor zover er een positieve test is afgenomen door de GGD. Ook zal het vanaf 1 juli mogelijk zijn de Europese QR-code te genereren (voor vaccinatie, herstel of negatieve test) in het kader van het DCC.

Daarnaast geeft de demissionaire minister aan dat er is gewerkt aan een Privacy Impact Assessment (PIA) die toeziet op de inzet van de CoronaCheck en CoronaCheck Scanner apps vanaf het moment dat de Tijdelijke wet testbewijzen COVID-19 in werking is getreden. Voor de pilotfase is een aparte PIA opgesteld die beschikbaar is via rijksoverheid.nl. Verder wordt voor de CoronaCheck applicaties een doorlopende evaluatie opgestart. Deze gaat, nu de Tijdelijke wet testbewijzen COVID-19 is aangenomen, formeel van start. Tijdens de pilotperiode en de Fieldlab Evenementen zijn enkele kleinschalige vooronderzoeken uitgevoerd. De hieruit opgedane inzichten worden gebruikt om het evaluatieprotocol aan te scherpen.

Uit het onderzoek van KPMG gedurende de pilotperiode blijkt dat het gebruik van CoronaCheck nog niet voor alle bezoekers aan de pilots in april vanzelfsprekend was, wat op zichzelf verklaarbaar is doordat er voor het eerst mee werd geoefend. Als verbeterpunt wordt door de onderzoekers aangedragen om duidelijk te communiceren over de werking van de app. Dit herkent het kabinet ook als een belangrijk punt. Er wordt daarom sterk ingezet op een duidelijke en veelzijdige communicatie, onder meer via aangesloten testaanbieders, de evenementen en via algemene publiekscommunicatie. De voorbereiding van de publiekscommunicatie over de coronabewijzen is al in volle gang.

Verder geeft de minister in de Kamerbrief aan dat testaanbieders aan een uitgebreide set aansluitvoorwaarden moeten voldoen voordat zij kunnen aansluiten op CoronaCheck. Dit betreft onder andere technische vereisten en eisen aan de informatiebeveiliging. De aansluitvoorwaarden zijn openbaar en te vinden via rijksoverheid.nl. De aansluitvoorwaarden vormen een juridische overeenkomst tussen de Staat der Nederlanden (het ministerie van VWS) en de testaanbieder bij de aansluiting op CoronaCheck. Inmiddels hebben negentien organisaties zich aangemeld waarvan er twee het aansluitproces volledig hebben doorlopen en aan CoronaCheck zijn gekoppeld. Op 18 mei bleek echter dat enkele testaanbieders al ophaalcodes voor CoronaCheck waren gaan uitgeven terwijl deze testaanbieders nog niet waren toegelaten. Deze codes werden daarom ook niet in de CoronaCheck-app herkend. Deze testaanbieders zijn hierna direct gestopt met het uitgeven van deze codes. Het aansluitproces van deze testaanbieders is nog bezig waarbij op dit moment de beoordeling wordt gedaan of aan alle aansluitvoorwaarden is voldaan. In de tussentijd kunnen bezoekers van een pilotevenement met een negatieve testuitslag van de betreffende testaanbieders toegang krijgen tot hun evenement. De meest actuele informatie wordt via www.coronacheck.nl aan gebruikers gemeld.

Daarnaast schrijft de minister in de brief dat het kabinet heeft gekozen om het technisch mogelijk te maken om op drie manieren een certificaat te verkrijgen: via een negatieve test, een vaccinatiebewijs of een eerder positieve test na doorgemaakte infectie. Dit om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de plannen van de EU om deze drie bewijzen in te zetten als reisbewijs in het DCC (voorheen Digital Green Certificate). Dit zal digitaal gerealiseerd worden via de CoronaCheck-app. Bij de ontwikkeling van deze app wordt al rekening gehouden met de invoering van het DCC. Alle drie de opties worden daarnaast beschikbaar als papieren toegangs- en testbewijs. Aan CoronaCheck stelt de minister diverse eisen, zo ook op het vlak van toegankelijkheid. Bij de ontwikkeling van de app is veel aandacht geweest voor gebruiksvriendelijkheid en hebben ook gebruikerstesten plaatsgevonden met diverse doelgroepen zoals bijv. ouderen en mensen met een fysieke beperking om de app voor zoveel mogelijk mensen zo toegankelijk mogelijk te maken.⁷⁰

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Juni

01

Op 1 juni treedt de Tijdelijke wet coronatoegangsbewijzen in werking. Met die wet wordt het mogelijk om beperkende maatregelen te versoepelen met de inzet van het coronatoegangsbewijs. Ook regelt de wet de inzet van de CoronaCheck-app.^{71 72}

05

Vanaf vandaag, 5 juni, is het mogelijk om met een testbewijs, via de CoronaCheck-app of op papier, toegang te krijgen tot culturele instellingen, horeca en sportwedstrijden met publiek. Door de inzet van het testbewijs kunnen organisatoren meer mensen toelaten.⁷³

09

Op 9 juni wordt in een technische briefing stilgestaan bij het DCC met daarbij drie sprekers. [Ambtelijk VWS] informeert de commissie in het algemeen, [ambtelijk VWS] gaat in op het technische aspect van het DCC en [functionaris IenW] schuift aan om te vertellen over het testen voor reizigers. Tijdens de briefing wordt o.a. een update gegeven over reizen binnen de EU, over de techniek achter DCC en over het testen voor het reizen.^{74 75}

18

In de stand van zakenbrief van 18 juni schrijft demissionair minister De Jonge dat vaccinatieregistraties bij huisartsen mogelijk ook direct via CoronaCheck opvraagbaar worden. De technologie van de meeste huisartsinformatiesystemen maakt directe aansluiting echter niet mogelijk. Hiervoor is een tijdelijke route via het Landelijk Schakelpunt (LSP) onderzocht die niet haalbaar is gebleken. In dit geval is namelijk sprake van een uitwisselingssysteem dat gegevens ongericht raadpleegbaar maakt. De toestemming die mensen hebben gegeven voor die beschikbaarstelling ziet op huisartswaarneming en niet op CoronaCheck, waardoor de gegevens niet voor dit doel mogen worden gebruikt. Hoewel er een juridische grondslag is voor het leveren van vaccinatiegegevens door huisartsen aan CoronaCheck, staat hier de technische wijze waarop die uitwisseling via het LSP zou worden vormgegeven de koppeling in de weg. Mochten bepaalde huisartsinformatiesystemen wel direct benaderbaar zijn voor CoronaCheck dan zal getracht worden met deze systemen alsnog een koppeling te realiseren. Voor situaties waarin geen gegevens kunnen worden opgehaald uit CIMS of een van de andere aangesloten bronsystemen wordt een apart webportaal gerealiseerd. Vanaf 1 juli kunnen zorgverleners, waaronder dus de huisartsen, voor deze groep mensen dan alsnog een DCC en coronatoegangsbewijs maken. Deze QR-code kan op papier worden gebruikt als ook alsnog in CoronaCheck worden ingeladen als digitaal bewijs.

Daarnaast schrijft demissionair minister De Jonge dat aan het ontwerp van de CoronaCheck en CoronaCheck Scanner apps hoge eisen zijn gesteld onder andere op het vlak van privacy en security. Om ervoor te zorgen dat de informatieveiligheid goed geborgd is, wordt deze intensief bewaakt en onderzocht. Hiertoe hebben Securify en SECWATCH in februari en maart al penetratietesten en een kwetsbaarheden analyse uitgevoerd op de backend en broncode van de apps. De bevindingen hieruit toonden geen kritieke risico's en worden allemaal gemitigeerd. De apps zullen ook in de komende periode doorlopend bewaakt en onderzocht worden.

Bovendien is er een publiekscampagne rond het DCC voorbereid, die voor de inwerkingtreding van EU verordening op 1 juli van start gaat, te weten op 26 juni. Daarin wordt de betekenis en werking van het DCC toegelicht en wordt de burger de weg gewezen naar de juiste plek voor het downloaden van de CoronaCheck-app en het ophalen van de vaccinatie-, test- of hersteldata. Ook de route naar een papieren coronabewijs maakt hier onderdeel van uit.

Bij de implementatie van het DCC zijn het Ministerie Van Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Economische Zaken en Klimaat, Infrastructuur en Waterstaat, Justitie en Veiligheid en VWS betrokken in nauwe samenwerking. Ten behoeve van vervoerders en anderen die controle op het DCC moeten uitvoeren, wordt een Coronacheck Scanner app in een basisfunctionaliteit op 18 juni opgeleverd (ten behoeve van inwerkingtreding van het DCC op 1 juli), waarna de functionaliteit verder zal worden uitgebreid. Met deze Scanner kunnen aangewezen controleurs het DCC uitlezen. Bovendien wordt met vervoerders regelmatig de laatste stand van zaken besproken en worden vragen en benodigdheden van de sector geïnventariseerd.⁷⁶

23

Op 23 juni wordt op de Rijksoverheid website de nieuwe data protection impact assessment (DPIA) op de verwerking van gegevens die nodig is voor het genereren van een Europees DCC en het coronatoegangsbewijs voor nationaal gebruik gepubliceerd.⁷⁷ De DPIA richt zich op de applicaties CoronaCheck, CoronaCheck Scanner, de website coronacheck.nl en het webportaal voor zorgverleners die onder verantwoordelijkheid van de minister van VWS zijn ontwikkeld. Deze DPIA vervangt de eerdere DPIA CoronaCheck en Coronatoegangsbewijs, versie 1.4.⁷⁸

24

Vanaf 24 juni zijn, naast testbewijzen, ook vaccinatiebewijzen beschikbaar en in te laden in de CoronaCheck-app. Daarmee kunnen mensen na volledige vaccinatie, net als na een negatieve test, een bewijs aanmaken en daarmee toegang krijgen tot evenementen en andere plekken waar coronatoegangsbewijzen worden gevraagd.⁷⁹

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Juli

01

Bovendien is vanaf 1 juli de CoronaCheck-app te gebruiken om te reizen in EU-landen met het DCC. Een DCC is het bewijs dat iemand tegen corona is ingeënt, negatief op corona is getest of van corona is hersteld. Vanaf vandaag is het namelijk ook mogelijk om, naast een vaccinatie en testbewijs, een herstelbewijs aan te maken in de app. Een DCC bestaat uit een QR-code, op papier of digitaal, en kan worden gebruikt in alle EU-lidstaten.⁸⁰ Aansluiting van meer nieuwe testaanbieders bij www.testenvoorjereis.nl is gaande. Tevens is vandaag een helpdesk van start gegaan waar vervoerders terecht kunnen met technische vragen over de app. Sinds vandaag is ook het webportaal voor alle partijen die betrokken zijn bij het vaccineren operationeel. Hiermee kunnen vaccinatiezetters een DCC op papier genereren voor mensen wiens gegevens niet (correct) door CoronaCheck gevonden worden.⁸¹

06

Op 6 juli schrijft demissionair minister De Jonge in een brief aan de Tweede Kamer dat de bepalingen over (nationale) coronatoegangsbewijzen gewijzigd moeten worden zodat deze aansluiten op de verstrekking van DCC's op basis van de EU-verordening en de Tijdelijke spoedregeling DCC. Hierom zal deze wijziging naar verwachting op 9 juli bij het parlement worden nagehangen. Verder wordt met deze wijzigingsregeling de mogelijkheid geboden om een certificaat op papier met de applicatie CoronaCheck om te zetten in een digitaal certificaat en een elektronisch coronatoegangsbewijs. Hiermee is voldaan aan de motie⁸² van het Kamerlid Jetten over het zo spoedig als verantwoord mogelijk in te voeren van het coronatoegangsbewijs.⁸³

18

Op 18 juli informeren demissionair minister De Jonge en demissionair minister Van Nieuwenhuizen-Wijbenga de Tweede Kamer middels een brief over het datalek bij de testaanbieder Testcoronanu BV. Op 17 juli zijn De Jonge en Van Nieuwenhuizen-Wijbenga door RTL Nieuws geïnformeerd over een kwetsbaarheid in de ICT systemen van Testcoronanu BV. Deze testaanbieder is sinds 10 juli aangesloten op CoronaCheck in het kader van Testenvoorjereis. Door deze kwetsbaarheid was het mogelijk dat onbevoegden testuitslagen konden inzien, aanpassen en toevoegen. RTL Nieuws heeft de testaanbieder op 17 juli geïnformeerd en de gelegenheid gegeven om het lek te dichten. De testaanbieder heeft aangegeven melding te hebben gemaakt bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Nadat de informatie van RTL Nieuws is ontvangen, is een externe partij gevraagd om verificatie van de kwetsbaarheid. Hieruit bleek dat deze inderdaad bestond en er een ernstige tekortkoming in de informatiebeveiliging aanwezig was. Derhalve is de toegang tot CoronaCheck voor deze testaanbieder afgesloten en is de testaanbieder in het afsprakenportaal op inactief gezet.

Testaanbieders moeten om aangesloten te worden op CoronaCheck voldoen aan strenge aansluitvoorwaarden. De testaanbieder moet met bewijsstukken aantonen dat voldaan wordt aan wet- en regelgeving én aan de geldende normen voor informatiebeveiliging in de zorg. Het aan te leveren bewijs omvat onder andere een DPIA en een pentestrapportage. Laatstgenoemde is een test waarbij experts het systeem onderzoeken op zwakke plekken en risico's en deze wegnemen. Ook Testcoronanu BV heeft deze bewijsstukken voorafgaand aan aansluiting overlegd. Er wordt een nader onderzoek gestart naar de juistheid van de aangeleverde bewijsstukken en in het bijzonder naar de aangeleverde pentest. Uit een goede pentest had de gevonden kwetsbaarheid namelijk moeten blijken. Mocht dit onderzoek hiertoe aanleiding geven dan zullen de aansluiteseisen op CoronaCheck worden aangescherpt.⁸⁴

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

3. GGD Contact

Op 1 april (2021) is de keuze gemaakt om HPZone Lite en HPZone te vervangen door GGD Contact. De vervanging is verdeeld in twee fases, waarbij de eerste fase ingaat op de urgente vervanging van HPZone Lite voor de bestrijding van de COVID-19 pandemie en de tweede fase ingaat op de vervanging van HPZone voor de reguliere infectieziektebestrijding. GGD Contact wordt onder verantwoordelijkheid van het Ministerie van VWS gebouwd en wordt door de GGD'en geïmplementeerd. GGD Contact wordt stapsgewijs ingevoerd en het gebruik van HPZone (Lite) wordt stapsgewijs uitgefaseerd. Er is een stuurgroep samengesteld waarin de GGD'en, GGD GHOR Nederland en het RIVM zitting hebben. GGD Contact bestaat uit twee onderdelen: een app en een BCO-portaal. Met de GGD Contact-app wordt mogelijk gemaakt dat een besmet persoon, na een positieve testuitslag of wanneer de test wordt aangevraagd of afgenomen, contactgegevens van relevante contacten zelf kan verzamelen en met de GGD kan delen. Door deze gegevens eerder in het BCO digitaal vast te leggen wordt het vervolgproces verkort en is de kans op fouten in de overdracht van gegevens kleiner.

Oktober 08

Op 8 oktober (2020) meldt minister De Jonge in een Kamerbrief dat hij zich naast de CoronaMelder samen met de GGD ook bezig houdt met de inzet van apps bij thuisrapportage. Met deze app voor thuisrapportage wordt mogelijk gemaakt dat een besmet persoon, na een positieve testuitslag of wanneer de test wordt aangevraagd of afgenomen, contactgegevens van relevante contacten zelf kan verzamelen en met de GGD kan delen.

De GGD-medewerker beschikt op deze manier sneller over de relevante contactgegevens van contacten van een besmet persoon. Ook zijn deze contactgegevens mogelijk van een betere kwaliteit dan bij het reguliere bron- en contactonderzoek-proces doordat deze niet telefonisch worden doorgegeven en vervolgens moeten worden ingetypt door de GGD-medewerker.

De GGD heeft specificaties voor deze app vastgesteld. De eerste versie, die op korte termijn beschikbaar zal komen, bevat op verzoek van de GGD GHOR Nederland de volgende functionaliteiten: installeren en aanmelden, contactgegevens verzamelen en contactgegevens delen met GGD (zonder automatische koppeling met de systemen van de GGD). Onderzocht wordt of met het toevoegen van functionaliteiten zoals klachten registreren en informeren en ondersteunen de ondersteuning van het BCO-proces verder kan verbeteren. De minister ondersteunt de GGD bij het realiseren van deze toepassing. Net als bij CoronaMelder doet de minister daarbij geen concessies ten aanzien van privacy, informatieveiligheid, grondrechten, nationale veiligheid en toegankelijkheid en vrijwillig gebruik. Hiermee wordt beoogd het noodzakelijke draagvlak en vertrouwen te creëren en te komen tot een solide implementatie op basis van geldende wet- en regelgeving.⁸⁵

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

November

17

Op 17 november stuurt minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer over de stand van zaken van de ontwikkelingen omtrent het coronavirus. Inmiddels is er een definitieve naam voor de app, namelijk 'GGD Contact'. De minister ondersteunt de GGD in de realisatie van deze app door het beschikbaar stellen van middelen en technische expertise.⁸⁶

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Januari

13

Minister De Jonge informeert op 13 januari middels een brief over de stand van zaken van de ontwikkelingen omtrent het coronavirus. De minister geeft in zijn brief aan dat bij de ontwikkeling van GGD Contact is gekozen voor een gefaseerde aanpak waarin GGD Contact stap voor stap zal worden ingevoerd, te beginnen met een praktijktest. De praktijktest biedt de mogelijkheid om eventuele kinderziekten in de digitale oplossing te signaleren en op te lossen. Daarnaast geeft het de ruimte om het werken met GGD Contact te verenigen met de bestaande werkprocessen en medewerkers te trainen in het gebruik. Hiertoe worden onder meer gebruikersondersteuning en e-learning ingezet. Ook is er een aparte helpdesk voor mensen die vragen hebben over het gebruik van de app. De eerste praktijktesten zijn reeds gestart in Rotterdam-Rijnmond en West-Brabant. De komende tijd zal de praktijktest worden uitgebreid naar nog drie regio's, te weten Gooi en Vechtstreek, Twente en Zuid-Limburg.⁸⁷

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Februari

02

In de stand van zakenbrief COVID-19 van 2 februari schrijft demissionair minister De Jonge dat bij de ontwikkeling van GGD Contact is en wordt uitgebreid stilgestaan bij privacy en informatieveiligheid. Ook is er specifiek aandacht voor autorisatiebeheer in GGD Contact. Personen krijgen alleen toegang tot dat deel en die informatie van de digitale oplossing die daadwerkelijk nodig zijn voor het werk dat ze doen.⁸⁸

23

Op 23 februari stuurt demissionair minister De Jonge een stand van zakenbrief COVID-19 naar de Tweede Kamer. De minister geeft hierin aan dat bij het ontwerp van de GGD Contact-app sprake is van privacy & security by design, een open ontwikkelproces, open source waar technisch mogelijk, geen nieuw centraal register van persoonlijke gegevens maar decentrale verwerking in de app zelf en een passende set van beveiligingsmaatregelen. Hierbij is het ook passend dat de app zich op basis van ervaringen in de eerste weken doorontwikkelt.⁸⁹

In de stand van zakenbrief COVID-19 van 23 maart schrijft demissionair minister De Jonge dat voor de vervanging van HPZone en HPZone Lite GGD GHOR Nederland toegezegd is als opdrachtgever op te treden om deze vervanging landelijk te coördineren.⁹⁰

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

April

13

Demissionair minister De Jonge schrijft in de stand van zakenbrief van 13 april dat de opdracht voor de vervanging van HPZone en HPZone Lite is verdeeld in twee fases, waarbij de eerste fase ingaat op de urgente vervanging van HPZone (Lite) voor de bestrijding van de COVID-19 pandemie en de tweede fase ingaat op de vervanging van HPZone voor de reguliere infectieziektebestrijding. Inmiddels heeft GGD GHOR Nederland gemeld dat de Directeuren Publieke Gezondheid (DPG'en) van de GGD'en op 1 april gezamenlijk de keuze hebben gemaakt voor een vervangende ICT-voorziening genaamd 'GGD Contact'.

In de eerste fase zal GGD Contact in gebruik worden genomen ter ondersteuning van HPZone (Lite) en zo spoedig mogelijk ter vervanging van HPZone (Lite). GGD Contact bestaat uit een app en een portaal. Met de app wordt een besmet persoon direct na melding van diens positieve besmetting in staat gesteld om de contactgegevens van zijn nauwe contacten zelf aan te leveren. Hierdoor zijn de contactgegevens sneller bij de GGD bekend en is de kans op fouten in gegevensoverdracht door gestructureerde aanlevering kleiner. In dit proces blijft er nog steeds een belangrijke rol weggelegd voor de BCO-medewerker die telefonisch met de besmette persoon de ingevoerde contacten naloop op volledigheid. Daarnaast blijft de telefonische contactinventarisatie bestaan voor de gevallen waarbij een besmette persoon geen gebruik maakt van de GGD Contact-app. BCO-medewerkers komen te werken in het GGD Contact-portaal. Het portaal is de plek waar de gegevens ten behoeve van het BCO in worden opgeslagen.

GGD Contact wordt onder verantwoordelijkheid van het ministerie van VWS gebouwd en wordt daarna door de GGD'en geïmplementeerd. Door de invoering van GGD Contact wordt het gebruik van HPZone (Lite) bij de COVID-19-bestrijding op de korte termijn beperkt en in de maanden daarna helemaal uit gefaseerd. Daarna zal worden gestart met de vervanging van HPZone voor fase 2. De tweede fase voor de vervanging van HPZone voor de reguliere infectieziektebestrijding wordt de komende periode in samenspraak tussen de GGD'en, GGD GHOR Nederland, RIVM en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport nader uitgewerkt.⁹¹

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Mei

13

Op 11 mei schrijft demissionair minister De Jonge in een stand van zakenbrief dat de vervanging van HPZone (Lite) inmiddels in gang is gezet. GGD Contact zal HPZone (Lite) vervangen in de bestrijding van de pandemie. Er is een stuurgroep samengesteld waarin de GGD'en, GGD GHOR Nederland en het RIVM zitting hebben.⁹²

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder
2. CoronaCheck
- 3. GGD Contact**
4. Coronadashboard
5. Datalek GGD
6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Juni
13

In de stand van zakenbrief COVID-19 van 18 juni schrijft demissionair minister De Jonge dat een eerste versie van GGD Contact de afgelopen twee maanden uitvoerig door enkele GGD'en is getest. Hieruit zijn een aantal verbeterpunten gekomen die inmiddels zijn doorgevoerd. Op deze manier sluit de applicatie beter aan bij de directe werkprijktijk van onder meer de bron- en contactonderzoekers. De stuurgroep heeft recentelijk het besluit genomen dat de verbeterde versie van GGD Contact halverwege juli in gebruik wordt genomen door zes GGD'en. Naar verwachting volgt een aantal weken daarna de rest van de GGD'en. In de periode daarna wordt de applicatie stapsgewijs verder uitgebouwd tot het moment dat HPZone (Lite) voor de bestrijding van COVID-19 helemaal kan worden uitgezet.⁹³

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

4. Coronadashboard

Op 5 juni (2020) wordt een eerste versie van het Coronadashboard gepubliceerd. Dit dashboard brengt verschillende gegevens over het coronavirus samen, zoals het aantal ic-opnames, positieve testuitslagen en vaccinatiecijfers. Iedereen kan zo zien wat de stand van zaken is rond de verspreiding van het coronavirus en met deze informatie kunnen maatregelen genomen worden om het virus te bestrijden. Het Coronadasboard is een instrument dat continue in ontwikkeling is en aangevuld wordt met nieuwe gegevens.

Augustus

18

Minister De Jonge schrijft op 18 augustus (2020) in een Kamerbrief aan de Tweede Kamer dat de regionale gereedschapskist beter gevuld raakt en veiligheidsregio's en GGD'en er mee aan de slag zijn. Het Rijk ondersteunt door bijvoorbeeld regionale informatie te leveren in de vorm van een dashboard. Het dashboard helpt bij het 'finetunen' van de maatregelen en geeft inzicht in waar strengere maatregelen noodzakelijk zijn. Ook wordt een systematiek ontwikkeld waarmee lokale overheden maatregelen kunnen nemen die proportioneel zijn wanneer opschaling nodig is. Hierover worden gesprekken gevoerd.⁹⁴

19

Op 19 augustus laat Minister De Jonge in een twitterbericht weten dat het dashboard is aangevuld met de resultaten van rioolwateronderzoek bij 80 meetlocaties.⁹⁵ Uit onderzoek blijkt namelijk dat het coronavirus in ontlasting van mensen te vinden is, zelfs voordat zij klachten hebben.⁹⁶

28

Minister De Jonge schrijft op 28 augustus in een brief aan de Tweede Kamer dat de GGD'en, het RIVM en het LOT-C (Landelijk Operationeel Team Corona) momenteel werken aan een landelijk en regionaal dashboard. Dit dashboard geeft onder meer inzicht in de epidemiologische situatie en verwachtingen en de performance-indicatoren van de GGD'en per regio. De indicatoren worden onder meer door het Coronadashboard weergegeven of door het RIVM gecommuniceerd via het wekelijkse rapportage van de epidemiologische situatie in Nederland. Er zijn verschillende indicatoren, waaronder in ieder geval belangrijk zijn: de omvang en de effectiviteit. Voor de omvang zijn de volgende zaken van belang: het (wekelijkse) aantal afgenomen testen, het (wekelijkse) aantal en percentage positieve testresultaten, het (wekelijkse) aantal en percentage opgestarte en afgeronde BCO en het percentage van mensen met klachten dat bereid is zich te laten testen. Voor de effectiviteit zijn dat: tijd tussen het inplannen van een afspraak in de teststraat en de uitslag, het percentage besmettingen dat is gevonden in het kader van bron- en contactonderzoek en de duur van het BCO.⁹⁷

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

September

01

Op 1 september, stuurt minister De Jonge een brief aan de Kamer over de ‘Lessons Learned COVID-19’. Daarin wordt beschreven dat het Coronadashboard drie elementen bevat die in samenhang met elkaar de impact, omvang en verwachting van de verspreiding van het virus weergeven. Dat zijn 1) de cijfers die de epidemie zelf beschrijven zoals het aantal mensen dat besmet is, 2) ondersteunende indicatoren die een beeld geven over het verloop en 3) indicatoren die de potentiële risico’s voor verspreiding van het virus weergeven.

Daarnaast krijgt het dashboard een meer lokaal-regionaal ontwerp en worden meer databronnen toegevoegd. Ook moet het dashboard informatie bevatten voor lokale bestuurders zodat ze tijdig maatregelen kunnen nemen. Lokale informatie maakt mensen daarnaast bewust van de situatie in de eigen omgeving en beïnvloedt volgens de minister daardoor gedrag. Inmiddels is er ook een Engelse versie.

De minister geeft verder in zijn brief aan dat overschrijding van (regionale) signaalwaarden in dit dashboard betekent dat met urgentie naar een regio wordt gekeken. Het bepalen van een inschalingsniveau voor een bepaalde regio en welke maatregelen er vervolgens worden getroffen is geen automatisch proces op basis van louter harde indicatoren, maar een gezamenlijke weging tussen decentrale overheden en het Rijk, in samenwerking met de GGD en het RIVM. De minister van VWS neemt als eindverantwoordelijke voor het bestrijden van COVID-19 het uiteindelijke besluit over de inschaling van een regio en bewaakt de integraliteit en gelijke inschaling van regio’s.⁹⁸

Op dezelfde dag, 1 september, kondigt minister De Jonge tijdens een persconferentie aan dat vanaf dat moment de cijfers per gemeente op het Coronadashboard te vinden zijn, waardoor er per regio gekeken kan worden wat nodig is.⁹⁹

16

Vanaf 16 september heeft het dashboard voor heel Nederland informatie over virusdeeltjes in het rioolwater. Bovendien is er een nieuw ontwerp waardoor volgens minister De Jonge in één oogopslag duidelijk is hoe we ervoor staan, zowel landelijk als lokaal en is dat inzicht cruciaal.¹⁰⁰

18

Op 18 september informeert minister De Jonge, namens de minister van Justitie en Veiligheid, de Kamer nader over de huidige epidemiologische situatie en de extra maatregelen die in overleg met de veiligheidsregio’s zijn genomen. Volgens de minister is de belangrijkste les uit de eerste periode dat het kabinet zo gericht mogelijk maatregelen wil nemen met zo weinig mogelijk maatschappelijke impact. Daarom gebeurt zoveel mogelijk regionaal. Hiervoor is de escalatieladder ingericht. De uitkomst van het toepassen van deze escalatieladder is vanaf 18 september te zien op het Coronadashboard. Elke week wordt geduid hoe regio’s zijn ‘ingeschaald’: waakzaam, zorgelijk of ernstig. Uit de inschaling en het ‘stempel’ waakzaam, zorgelijk of ernstig, volgt niet automatisch een bepaalde maatregel. Volgens de minister is het maatwerk en kan dat per regio verschillen.¹⁰¹

29

Op 29 september kondigt minister De Jonge op Twitter aan dat vanaf dat moment op het Coronadashboard ook het percentage positieve tests ten opzichte van het aantal afgenomen tests te zien zal zijn.¹⁰²

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Oktober

13

Minister De Jonge stuurt op 13 oktober een brief naar de Tweede Kamer betreffende de stand van zaken rond COVID-19. In de brief schrijft de minister dat op het Coronadashboard nu ook verpleeghuisgegevens staan. Tevens is sinds 13 oktober naast het aantal nieuwe ziekenhuis en intensive care opnames, ook inzichtelijk wat de bedbezetting is van COVID-19 patiënten op de IC en op de verpleegafdelingen in ziekenhuizen. Ook toont het dashboard sinds 13 oktober op landelijk niveau de Stichting NICE data voor ziekenhuisopnames. Het doel is om zo snel mogelijk over te stappen naar Stichting NICE data op regionaal niveau, hiervoor moet de juridische grondslag echter eerst goed geregeld worden. De overstap van Osiris/ GGD data naar Stichting NICE data op regionaal niveau zorgt voor actuelere data.

Daarnaast is in september de afvalwatersurveillance opgeschaald naar 300+ locaties, dit is een landelijk dekkende monitoring. Het RIVM verwacht binnen enkele weken de duiding op deze bemonstering gereed te hebben, zodat preciezer kan worden aangegeven wat de resultaten betekenen en hoeveel mogelijk besmettelijke personen zich bevinden in het verzorgingsgebied van één installatie. Naar verwachting zal dit half november doorgevoerd worden in het dashboard.¹⁰³

27

Op 27 oktober stuurt minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer betreffende de stand van zaken COVID-19. Een belangrijk ankerpunt voor de aanpak is het krijgen van zicht op en inzicht in het virus. Daarvoor wordt gewerkt aan het verder intensiveren en tijdiger weergeven van indicatoren op het dashboard. Vanaf 3 november wordt het dashboard sneller geactualiseerd na publicatie van de RIVM-cijfers.

Daarnaast zijn er ook weer uitbreidingen gerealiseerd. Zo toont het dashboard vanaf 3 november wekelijks het percentage positieve testen per veiligheidsregio en wordt ernaar gestreefd om deze gegevens elke dag te kunnen ontsluiten. Daarbij wordt nu ook inzichtelijk gemaakt wat de trend in het percentage positieve testen is. Ook wordt vanaf 3 november dagelijks een update gegeven van de rioolwaterdata. Elke waterzuiveringsinstallatie wordt nog wekelijks bemonsterd, maar dagelijks worden uitslagen gerapporteerd. Minister De Jonge is met RIVM en de waterschappen in gesprek over het verder intensiveren van deze metingen naar uiteindelijk dagelijkse bemonstering. Ook is sinds 3 november het ontwerp van het dashboard verder verfijnd, waarbij de sidebar aangepast is. Ook zijn de veel gestelde vragen (FAQ's) en de cijferverantwoording overzichtelijker en gebruiksvriendelijker weergegeven.

Bovendien wordt het design van het dashboard de komende tijd verder verfijnd. Zo wordt gewerkt aan het toevoegen van een nieuwe toplaag die de epidemiologische situatie eenvoudig en begrijpelijk samenvat op basis van alle cijfers op het dashboard. Op deze manier zien bezoekers in één oogopslag wat de situatie is. Ook wordt de komende tijd aan de communicatie van actuele maatregelen op het dashboard aan de hand van de inschalingsniveaus op het dashboard gewerkt.¹⁰⁴

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

November

04

Op 4 november wordt op de website van de Rijksoverheid in een nieuwsbericht een update over het Coronadashboard gegeven: het dashboard biedt nu nog meer inzicht in het percentage positieve tests en rioolwatercijfers. Per regio wordt gemeld hoeveel virusdeeltjes in het rioolwater zijn aangetroffen, omgerekend naar 100.000 inwoners in plaats van per milliliter rioolwater. Ook toont het dashboard voortaan per veiligheidsregio hoe het percentage positieve coronatests zich ontwikkelt in de tijd. Metingen worden tevens gecorrigeerd voor de hoeveelheid neerslag. Deze informatie wordt voortaan dagelijks, in plaats van wekelijks, bijgewerkt op het dashboard. Zo is snel en voor een specifieke locatie te zien hoe het virus zich ontwikkelt. Ook wordt het mogelijk om de cijfers van verschillende gemeenten en veiligheidsregio's met elkaar te vergelijken en is de informatie over de leeftijdsopbouw van positief geteste personen uitgebreid en verfijnd.¹⁰⁵

17

Op 17 november stuurt minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer over de stand van zaken van de ontwikkelingen omtrent het coronavirus. Sinds kort wordt het Coronadashboard twee keer per maand op donderdag bijgewerkt met nieuwe informatie en functies. Momenteel worden verschillende nieuwe databronnen voorbereid voor publicatie op het dashboard. Het gaat bijvoorbeeld om de resultaten van het RIVM gedragsonderzoek en cijfers over sterfte. Ook verwacht de minister binnenkort de regionale ziekenhuiscijfers van NICE op het dashboard te kunnen tonen.¹⁰⁶

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

December

08

Minister De Jonge informeert op 8 december over de stand van zaken omtrent COVID-19. In de brief wordt gemeld dat aan het dashboard een aantal nieuwe databronnen wordt toegevoegd, zoals informatie over sterfte, gehandicaptenzorg en 70 plussers onder de COVID-19 groep. Gehandicapten en thuiswonende 70-plussers betreffen groepen die extra kwetsbaar zijn in het geval van een besmetting met COVID-19. Daarom is het gewenst hier goed zicht op houden en deze kennis te ontsluiten, zodat tijdig passende maatregelen genomen kunnen worden.

Verder worden ziekenhuisopnamen per veiligheidsregio en per gemeente tijdelijk niet op het dashboard getoond. Het cijferbestand waaruit het dashboard putte (Osiris) wijkt nu te sterk af van het werkelijke aantal ziekenhuisopnamen. De minister verwacht op korte termijn de regionale cijfers van het aantal nieuwe ziekenhuis-opnames van stichting NICE te kunnen tonen. Met de toevoeging van de regionale data van stichting NICE wordt meer inzicht in het verloop van de epidemie in de ziekenhuizen verschaft.

Daarnaast worden data over naleving en draagvlak op basis van RIVM onderzoek met ingang van komende week toegevoegd. Hiermee wordt zichtbaar in hoeverre mensen de basismaatregelen (kunnen) naleven.¹⁰⁷

10

Op 10 december wordt in een nieuwsbericht op de Rijksoverheid vermeld dat het Coronadashboard is aangevuld met nieuwe gegevens, waaronder een RIVM-onderzoek naar gedrag. Uit dit onderzoek blijkt dat 80 procent van de bevolking de coronamaatregelen steunt. Ook is er meer aandacht voor kwetsbare groepen en zijn twee nieuwe categorieën sterftcijfers op het dashboard toegevoegd: sterfte door COVID-19 en de sterftemonitor van het CBS.¹⁰⁸

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Januari

13

Op 13 januari (2021) informeert minister De Jonge middels een brief over de stand van zaken van de ontwikkelingen omtrent het coronavirus. De minister geeft aan dat er in december een pagina aan het dashboard is toegevoegd waarop duidelijk de geldende maatregelen te vinden zijn. Het dashboard toont vanaf 7 januari dagelijks het voortschrijdend 7-daags gemiddelde van het totaal aantal testuitslagen en het percentage positieve testuitslagen uit de GGD teststraten, waar voorheen alleen het wekelijkse percentage positieve testen werd getoond. Een andere toevoeging is dat de nieuwe gemeentegrenzen n.a.v. de gemeentelijke herindeling op het dashboard worden getoond. Daarnaast geeft de minister aan dat sinds 10 december op het dashboard gegevens zijn te vinden over drie kwetsbare groepen: bewoners van verpleeghuizen, bewoners van gehandicapteninstellingen en thuiswonende 70-plussers. Door een wijziging in berekeningen door het RIVM kunnen er verschillen zijn met deze gegevens en de getallen uit de voortgangsbrieven van 8 december en daarvoor. De minister geeft tevens aan dat het zijn streven is om vanaf februari het Coronadashboard aan te vullen met gegevens die inzicht bieden in het verloop van het vaccinatieprogramma.¹⁰⁹

26

Op 26 januari wordt het Coronadashboard uitgebreid met informatie over het vaccineren in Nederland. Het dashboard laat nu ook informatie zien over onder andere het aantal gezette prikken en over de verwachte leveringen van vaccins. In het nieuwsbericht wordt een citaat van minister Hugo de Jonge geplaatst, waarin hij aangeeft dat vaccineren de belangrijkste troef is om uit deze crisis te komen en dat mensen graag willen weten waar we staan en hoeveel mensen een prik hebben gehad. De komende weken worden meer vaccinatiegegevens aan het dashboard toegevoegd, waaronder gegevens over de vaccinatiebereidheid en de vaccinatiegraad. De vaccinatiecijfers worden dagelijks bijgewerkt.¹¹⁰

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Februari

02

In de Corona Actualiteiten Rapportages (CAR) van 2 februari wordt ingegaan op de grote (media-)aandacht aangaande de verkeerde presentatie van gegevens over vaccinaties op het Coronadashboard. In het overleg wordt genoemd dat sprake was van incomplete cijfers door onderrapportage (door ontbrekende koppelingen tussen registratiesystemen van sommige instellingen met de centrale registratie van het RIVM). Het probleem van de ontbrekende koppelingen is inmiddels opgelost. Echter is nog wel sprake van incomplete cijfers door achterlopende registraties van bijvoorbeeld huisartsen en doordat niet iedereen toestemming geeft om hun gegevens te delen.¹¹¹

In de stand van zakenbrief van 2 februari schrijft demissionair minister De Jonge tevens dat de nieuwe inschalingssystematiek op het Coronadashboard is gepubliceerd. Dit is de update van de eerdere escalatieladder. De criteria voor inschaling zijn van een achttal indicatoren teruggebracht tot alleen het aantal besmettingen en het aantal ziekenhuisopnames. De inschaling gebeurt elke twee weken en vaker als het nodig is.¹¹²

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Maart

23

In de stand van zakenbrief van 23 maart geeft demissionair minister De Jonge toelichting op de doorontwikkeling van het Coronadashboard. De vaccinatiepagina wordt de komende weken uitgebreid met informatie over de huidige voorraad van de vaccins. Verder worden er een aantal verbeteringen doorgevoerd zoals het tonen van 7-daagsgemiddelden voor positief geteste verpleeghuisbewoners en overleden verpleeghuisbewoners, waardoor trends beter zichtbaar worden in deze lijngrafieken. Deze 7-daags gemiddelden komen op landelijk en veiligheidsniveau beschikbaar. Ook hebben Stichting NICE en RIVM gezamenlijk verbeterlagen doorgevoerd in de registratie van het aantal nieuwe IC-opnames. Daarnaast worden de gegevens over IC-opnames binnenkort via RIVM ingelezen. Hierdoor kunnen deze cijfers op meldingsdatum worden getoond (náást opnamedatum). Dat heeft als voordeel dat het effect van na-rapportages op het dagcijfer beter vast te stellen is.¹¹³

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

April

13

Minister De Jonge schrijft in een stand van zakenbrief op 13 april dat het team Coronadashboard continu werkt aan de doorontwikkeling van het dashboard om de informatie relevanter en begrijpelijker te maken. Bij de belangrijkste cijfers en grafieken wordt meer uitleg in artikelen gegeven. Zo wordt meer inzicht in bijvoorbeeld het effect van vaccinatie of in de cijfers waar in persconferenties naar verwijzen wordt gegeven. De komende periode wordt belangrijke informatie verbeterd en toegevoegd. We werken aan het zo goed en transparant mogelijk weergeven van relevante informatie over vaccinatie. Daartoe wordt de vaccinatiepagina de komende periode verder uitgebreid. Daarnaast worden ook indicatoren ontwikkeld waarmee het coronavirus en toekomstige epidemieën eerder kunnen worden gesignaleerd. Het Programma Nationale Rioolwatermonitoring is vorige week officieel van start gegaan. Demissionair minister De Jonge heeft hiervoor een bestuursovereenkomst gesloten met het RIVM, de Unie van Waterschappen en de 21 Waterschappen. In eerste instantie richt het programma zich op de analyse en vroegsignalering (ook van mogelijke virusvarianten) van SARS-CoV-2. De resultaten van de monitoring worden al gedeeld op het Coronadashboard. Demissionair minister De Jonge is in gesprek met het RIVM over hoe deze data nog beter kan worden benut als onderdeel van de bestrijding van het coronavirus.¹¹⁴

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

- 1. CoronaMelder
- 2. CoronaCheck
- 3. GGD Contact
- 4. Coronadashboard**
- 5. Datalek GGD
- 6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Mei

11

Op 11 mei deelt minister De Jonge in een Kamerbrief mee dat de meest recente grote verandering op het Coronadashboard is dat er donderdag 29 april twee grafieken op het dashboard zijn toegevoegd: de leeftijdsverdeling door de tijd heen voor ziekenhuis- en IC-opnames. Hierdoor is het nu mogelijk om te zien hoe de leeftijdsverdeling van opgenomen patiënten is. De leeftijdsverdeling door de tijd heen van positieve testen is al eerder toegevoegd. Ook is op 1 april het groeigetal toegevoegd aan de pagina over positieve testen. Hier wordt de ontwikkeling van het aantal positieve testen getoond. Daarnaast wordt gewerkt aan het inbouwen van een 7-daags voortschrijdend gemiddelde van alle trendgrafieken. Tot dusver is dat gerealiseerd voor de trendgrafieken van de kwetsbare groepen, sterfte, testuitslagen en voor ziekenhuis- en IC-opnames.

Daarnaast vermeldt De Jonge dat bij de invoering van de nieuwe rekenmethode (op 13 april) voor gezette prikken bij het RIVM een programmeerfout is opgetreden, hetgeen heeft geleid tot een overschatting van de vaccinatiecijfers. Het aantal gezette vaccinaties door huisartsen en instellingen is hierdoor overschat met zo’n 10%. In totaal gaat het om circa 220.000 vaccinaties die te veel zijn geregistreerd in de berekening. De correctie hiervoor is op 29 april doorgevoerd op het Coronadashboard en in de wekelijkse rapportage van het RIVM.¹¹⁵

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Juni
18

Op 18 juni vermeldt demissionair minister De Jonge in een Kamerbrief dat het dashboard ook in de overgangsfase en mogelijk ook in (het begin van) de endemische fase een belangrijke rol blijft vervullen op het gebied van monitoring en het weergeven van de voortgang van het vaccinatieprogramma. Om goed voorbereid te zijn op mogelijk nieuwe oplevingen op lokaal niveau is in samenwerking met RIVM en de GGD'en op 10 juni een nieuwe pagina gelanceerd met gegevens uit de bron- en contactonderzoeken.

Uiteraard blijven ook in de overgangsfase alle huidige indicatoren op het dashboard getoond. Daarbij past ook het toevoegen van nieuwe indicatoren indien nodig en zal het dashboard inhoudelijk moeten worden herijkt om optimaal de context van dat moment weer te geven. Zo zullen ziekenhuiscijfers in de loop van de zomer naar alle waarschijnlijkheid minder zeggingskracht bieden om de situatie te monitoren. Daarentegen zal beschikbare kerninformatie over het vaccinatieprogramma (zoals de vaccinatiegraad), vroegsignaleringsindicatoren, zoals op het gebied van rioolwatersurveillance en kiemsurveillance, de epidemiologische situatie in landen om ons heen en de ontwikkeling van nieuwe mutanten in Nederland, steeds belangrijker worden. Voor een deel wordt nu al hard gewerkt om deze nieuwe indicatoren op het dashboard te tonen. Uitgaande van een overgangsfase met een gecontroleerde situatie na de zomer, zal de focus blijven liggen op dagelijkse monitoring en ontsluiting van data en informatie. Wel zal de mate van uitbreiding, doorontwikkeling en aanpassing mogelijk minder groot zijn dan voorheen nodig was. Op dit moment onderzoekt demissionair minister De Jonge welke functie het dashboard kan vervullen in 2022 en welke inzet daarbij nodig is.

De nieuwe opgedane kennis heeft het RIVM in staat gesteld wetenschappelijk onderbouwde signaalwaarden voor rioolwater te ontwikkelen, die in het 115e OMT-advies zijn bekrachtigd. De signaalwaarden worden vanaf volgende week op de rioolwaterpagina van het Coronadashboard gepubliceerd. De signaalwaarden geven in eerste instantie meer duiding aan het brede publiek bij de rioolwatercijfers. Het OMT heeft geadviseerd om deze signaalwaarden de komende tijd verder te kalibreren. Na het afronden van dit proces van kalibratie kan de indicator volgens het OMT een goede aanvulling zijn op de huidige inschalingswaarden.¹¹⁶

25

Op de website van de Rijksoverheid staat dat op 25 juni cijfers over de verschillende belangrijkste varianten van het coronavirus toegevoegd zijn aan het dashboard. Hiermee geeft het dashboard inzicht in de mate waarin de verschillende belangrijkste virusvarianten in Nederland naar verwachting circuleren en hoe het aandeel van een bepaalde variant over tijd verandert. De cijfers worden wekelijks bijgewerkt.¹¹⁷

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

5. Datalek GGD

Op 25 januari (2021) berichten de media dat er een datalek is geweest bij twee coronasystemen van de GGD: HPZone (Lite) en CoronIT. HPZone (Lite) is ontwikkeld op een manier waarop personeel alleen toegang heeft tot COVID-19 data. CoronIT is een registratiesysteem voor het testen op COVID-19 en voor vaccinaties. Naar aanleiding van de datalek zijn verbeterplannen opgesteld en uitgevoerd.

Januari

25

Op 25 januari (2021) meldt RTL Nieuws dat er een datalek is gevonden bij de GGD en dat de persoonsgegevens van miljoenen Nederlanders illegaal worden verhandeld.¹¹⁸ Naar aanleiding van dit bericht heeft demissionair minister De Jonge overleggen met [ambtelijk VWS] over het vervolg hiervan.¹¹⁹

26

De volgende dag, op 26 januari, vindt naar aanleiding van het bericht over de datalek van RTL nieuws, een mondeling vragenuur plaats. Tijdens het mondelinge vragenuur stelt Kamerlid Hijink (SP) vragen aan demissionair minister De Jonge. Het bericht stelt dat persoonsgegevens van mensen die zich hebben laten testen bij de GGD, zoals telefoonnummers, adressen en Burgerservicenummers uit de coronasystemen voor testen en bron- en contactonderzoek van de GGD, op grote schaal illegaal worden verhandeld. Demissionair minister De Jonge typeert het als een zeer ernstige zaak. Een screening vooraf en het tekenen van een geheimhoudingsverklaring moeten voorkomen dat GGD-medewerkers zich schuldig maken aan dergelijk ‘doelbewust crimineel gedrag’. Bij misbruik volgt ontslag. Sinds december (naar aanleiding van een uitgevoerde risicoanalyse) worden medewerkers extra gecontroleerd. Ook komt er een extern onderzoek naar het lekken van de data.¹²⁰

28

Op 28 januari wordt in het Landelijke Coördinatiestructuur Testcapaciteit (LCT) overleg gesproken over de datadiefstal en aangegeven dat daarbij onderscheid moet worden gemaakt tussen CoronIT en HPZone. Wat verbeterd kan worden in CoronIT is dat je op achternaam i.c.m. geslacht kunt zoeken. Dat wordt nu meer dicht gezet door in combinatie met NAW te zoeken. Verder bevat CoronIT niet veel zwakheden. In HPZone zat een downloadknop voor alle users. Daar is misbruik van gemaakt. De knop is inmiddels uitgezet. Er wordt gewerkt aan het verder dichten van dat gat, maar dat is niet heel makkelijk. Daarnaast wordt aangegeven dat tijdsverlies is opgetreden in het beraden op de inrichting van DOTT. Het is voor nu belangrijk om te weten wat op korte, middellange en lange termijn moet worden opgelost. Het verbeterplan wordt door DOTT binnenkort opgeleverd.¹²¹

29

Op 29 januari is er een vergadering van de Bestuursraad (BR). [Ambtelijk VWS] geeft aan bezig te zijn met de datadiefstal bij de GGD.¹²²

30

Op 30 januari wordt een analyse, die GGD GHOR Nederland heeft laten uitvoeren, vertrouwelijk met het ministerie van VWS gedeeld. De analyse is uitgevoerd op de interne systemen door KPMG en is op 20 januari opgeleverd.¹²³

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Februari

02

In de wekelijkse Corona Actualiteiten Rapportage van 2 februari staat dat vandaag een Kamerbrief over de datadiefstal bij de GGD wordt verstuurd en morgen hierover wordt gedebatteerd.¹²⁴

In een Kamerbrief over de stand van zaken rondom het datalek van GGD van 2 februari schrijft demissionair minister De Jonge dat er een aantal korte termijnacties zullen worden genomen in reactie op het datalek, zoals het beperken van het gebruik van HPZone tot een selecte groep specialisten in de infectieziektebestrijdingen en het zo snel mogelijk overstappen van HPZone (Lite) voor de bestrijding van COVID-19 op een nieuwe voorziening die bewijsbaar zal voldoen aan alle standaarden en vereisten inzake privacy en dataveiligheid. Tevens vermeldt demissionair minister De Jonge dat de print- en exportfunctie van HPZone (Lite) reeds is uitgeschakeld, dat de printfunctie ook in CoronIT uitgeschakeld of slechts toegankelijk voor een selecte groep specialisten is en dat de toegang en zoekmogelijkheden deze week nog beperkt worden. Er zijn tevens sinds 24 januari gespecialiseerde interne en externe teams dagelijks bezig met het herkennen van verdachte patronen en het opvolgen van verdacht gedrag. Dit blijven zij doen tot het moment dat het systeem geautomatiseerd is, waardoor de pakkans aanzienlijk is vergroot. Naast de korte termijnacties schrijft demissionair minister De Jonge dat VWS het verzoek van GGD GHOR Nederland accepteert om ondersteuning te bieden in de vorm van expertise. Ook geeft hij aan dat er in het vervolg strakker gestuurd zal worden op te realiseren maatregelen en dat alle adviezen en maatregelen getoetst zullen worden door middel van een externe audit.¹²⁵

Demissionair minister De Jonge vermeldt in de stand van zakenbrief van 2 februari dat GGD GHOR Nederland en de GGD'en afgesproken hebben dat commissie COVID van de DPG Raad het mandaat heeft om maatregelen rond HPZone te nemen indien dat verantwoord is. Daarbij heeft de DPG Raad besloten om nader te onderzoeken welke alternatieven het meest gewenst zijn. In dit onderzoek spelen techniek, veiligheid en functionaliteit een rol. VWS ondersteunt de GGD bij het uitbouwen en implementeren van het systeem, dat als het voldoet daarna in beheer gaat bij de GGD als opdrachtgever.¹²⁶

03

Op 3 februari vindt er een debat plaats over het datalek bij de GGD. Tijdens dit debat beantwoordt demissionair minister De Jonge vragen van de Tweede Kamer over het lek.¹²⁷

04

Op 4 februari worden op verzoek van de leden van de vaste commissie voor VWS twee verslagen van een schriftelijk overleg gedeeld met de Tweede Kamer. Het gaat om een schriftelijk overleg over het 'datalek bij de coronasystemen van de GGD' en om een schriftelijk overleg over het bericht dat 'GGD al maanden wist van privacyproblemen'.¹²⁸

05

Op 5 februari is er een vergadering van de Bestuursraad (BR). [Ambtelijk VWS] deelt dat de GGD GHOR naar aanleiding van het datalek bij de GGD een hulpvraag heeft gesteld aan VWS. Er komt een kernteam met kennis van privacy en informatiebeveiliging. Vanmiddag spreekt VWS met de GGD GHOR hierover. Maandag moet het team operationeel zijn.¹²⁹

12

Op 12 februari deelt demissionair minister De Jonge de Tweede Kamer in een brief mee dat de systemen van de GGD'en door externe IT-deskundigen zijn onderzocht. De resultaten van dit onderzoek noodzaken GGD GHOR Nederland tot versnelde vervanging van HPZone (Lite). Demissionair minister De Jonge schrijft dat de urgente behoefte aan vervanging midden in de huidige pandemie vraagt om landelijke aansturing. Temeer ook omdat er voor de bestrijding van de pandemie noodzakelijke verbindingen zijn tussen HPZone, CoronIT en de systemen van het RIVM.

Voor de vervanging van HPZone zijn bij GGD GHOR Nederland meerdere alternatieven in beeld. Eén daarvan is het systeem go.data dat onder verantwoordelijkheid van de WHO is ontwikkeld. De WHO geeft aan dat de broncode van deze toepassing niet openbaar is maar de toepassing wel beschikbaar is voor alle lidstaten. Een ander alternatief voor een deel van de functionaliteiten van HPZone is GGD Contact. Deze oplossing wordt op dit moment verder ontwikkeld door VWS samen met de GGD'en.¹³⁰

23

Op 23 februari stuurt demissionair minister De Jonge een stand van zakenbrief COVID-19 naar de Tweede Kamer waarin hij schrijft dat GGD GHOR Nederland aan de minister heeft gevraagd om als opdrachtgever op te treden voor de versnelde vervanging van HPZone (Lite). Demissionair minister De Jonge heeft daarop toegezegd dat te willen doen. GGD GHOR Nederland zal een apart programma optuigen om de vervanging uit te voeren en daartoe een nieuwe programmadirecteur aantrekken. Daarnaast zal demissionair minister De Jonge samen met GGD GHOR Nederland bepalen hoe beheer en toezicht op de systemen en systeemkeuzen op de langere termijn ingericht moeten worden. Daarover is de minister met GGD GHOR Nederland in gesprek.¹³¹

In het debat van 9 februari is een motie door Van Brenk van 50PLUS aangenomen met het verzoek om de GGD te ondersteunen om mogelijke schade voor onschuldige burgers te beperken en de GGD bij te staan om schade die aantoonbaar is gelegen als gevolg van het privacylek te vergoeden.¹³²

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Maart

23

In de stand van zakenbrief COVID-19 van 23 maart schrijft demissionair minister De Jonge over de datadiefstal bij de GGD van januari dit jaar. Hij vermeldt dat GGD GHOR Nederland mede namens 25 GGD'en op donderdag 18 maart een brief heeft gestuurd naar de ongeveer duizend gedupeerden van de datadiefstal die naar voren zijn gekomen uit het politieonderzoek, waarin zij hun excuses aanbieden aan de gedupeerden, meer toelichting geven op hetgeen er is gebeurd en welke maatregelen er zijn genomen. Ook is aan de geadresseerden uitgelegd alert te zijn op signalen van oplichting of identiteitsfraude, en deze direct bij de politie te melden. Gedupeerden en andere burgers kunnen zich met vragen wenden tot de website van GGD GHOR Nederland.¹³³

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

April

28

Op 28 april ontvangt demissionair minister De Jonge de rapportage van de functionele beveiligingstest van Fox-IT. Het onderzoek van Fox-IT heeft ingezoomd op acties uit het verbeterplan dat betrekking heeft op de systemen CoronIT en HPZone (Lite). Het rapport stelt dat het niet meer mogelijk is om de print- en exportfunctionaliteit vanuit HPZone (Lite) te gebruiken. Tevens is het niet meer mogelijk om de printfunctionaliteit van CoronIT te gebruiken. CoronIT had geen exportfunctie. Wel stelt het rapport dat het aantal medewerkers dat toegang heeft tot HPZone (Lite) verder beperkt kan worden.¹³⁴

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Mei

11

In de stand van zakenbrief van 11 mei geeft demissionair minister De Jonge reactie op de bovengenoemde rapportage. Hij geeft aan dat GGD HOR Nederland heeft aangegeven dat hier actie op wordt ondernomen. Verder geeft Fox-IT aan dat de logging, die afwijkend gedrag kan signaleren, is verbeterd. Het Security Operations Center (SOC), dat is ingericht om controle op het gebruik van HPZone (Lite) en CoronIT te kunnen monitoren, ontvangt geautomatiseerd signalen. GGD GHOR Nederland heeft aangegeven dat de verwerking van deze signalen nog verder geautomatiseerd wordt. GGD GHOR Nederland heeft inmiddels een aantal externe deskundigen HPZone (Lite) laten doorlichten, waarbij de kwaliteit van het ontwikkelproces, de onderliggende databases, de data queries en het datamodel zijn doorgelicht. De uitkomsten van deze doorlichting waren een directe aanleiding voor de Directeuren Publieke Gezondheid (DPG) om onlangs gezamenlijk het besluit te nemen om HPZone (Lite) te vervangen.¹³⁵

Daarnaast schrijft demissionair minister De Jonge eveneens in deze stand van zakenbrief van 11 mei dat naar aanleiding van de datadiefstal bij de GGD'en begin dit jaar vanuit de Regiegroep Digitale Ondersteuning Test- en Traceerketen (DOTT) een verbeterplan fase 1 is opgesteld om de meest acute risico's in de test- en traceerketen te mitigeren. Op 6 maart heeft het Gateway Reviewteam een eerste reflectie opgeleverd op dit verbeterplan. Het reflectierapport, genaamd de kracht van diversiteit, concludeerde dat de op risicomitigatie gerichte korte termijn interventies van het verbeterplan lijken te worden gerealiseerd, maar dat de resultaten daarvan op zichzelf onvoldoende basis vormen voor de middellange en lange termijn. De maatregelen voor de middellange en lange termijn zijn fundamenteel van aard en vragen om een navenante aanpak, denkwijze en besturing, aldus het reflectierapport. Ten aanzien van de middellange en lange termijn aanpak adviseert het rapport om de bestuurlijke samenwerking en dialoog te versterken, met daarbij de focus op het organiseren van het voorliggende data- en informatievraagstuk, teneinde een adequate gezamenlijke informatievoorziening te realiseren. Voorwaarde hiervoor is een herschikking van de programmaorganisatie, zodanig dat alle partijen in staat zijn om daarin hun rol in te nemen. Een scheiding tussen de organisatie van de crisisbestrijding op de korte termijn en de middellange en lange termijn oplossingen acht het Review-team hierbij van wezenlijk belang. Als eerste stap zal demissionair minister De Jonge met bestuurlijke partners de komende tijd verkennen welke maatregelen en aanpak het beste resulteren in het door de Gateway Review beoogde effecten.

Verbeterplan fase 2 (de zogenaamde tussenfase met een horizon van 6 maanden) richt zich op het afhechten van een aantal nog (deels) openstaande activiteiten uit het verbeterplan fase 1, de implementatie van maatregelen op het gebied van data-, incident- en change management en het uitlijnen van ethische en juridische kaders. De uitvoering van het verbeterplan fase 2 plan blijft geschieden vanuit de bestaande Regiegroep DOTT. Daarmee is het voor deze korte termijn acties niet nodig de opdrachtformulering van de regiegroep DOTT te herijken; wel wordt de samenstelling van de Regiegroep bijgesteld en wordt daarmee met name kleiner en slagvaardiger. Na de uitvoering van fase 2 heeft de regiegroep DOTT zijn doel gediend. In een later stadium zal demissionair minister De Jonge bezien of de Regiegroep DOTT daarna blijft bestaan, en zo ja, met welke opdracht.¹³⁶

26

Op 26 mei heeft de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport verzocht om een update van de rapportage naar aanleiding van de datadiefstal bij de GGD'en en het opnieuw vertrouwelijk ter inzage leggen van de audit voor de behandeling van het wetsvoorstel 'Regels inzake het elektronisch delen en benaderen van gegevens tussen zorgverleners in aangewezen gegevensuitwisselingen'.¹³⁷

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Juli
06

Demissionair minister De Jonge schrijft in de stand van zakenbrief van 6 juli dat naar aanleiding van de datadiefstal bij de GGD'en verschillende acties zijn ondernomen. Zo zijn er vanuit de Regiegroep Digitale Ondersteuning Test- en Traceerketen (DOTT) verbeterplannen opgesteld om onder andere de databeveiliging bij GGD'en te verbeteren. De acties die de meest acute risico's dienen te mitigeren zijn inmiddels afgerond. Daarnaast staat de minister in nauw contact met GGD GHOR Nederland en zal hij bezien op welke manier hij GGD'en verder kan ondersteunen in het afhandelen van eventuele schade als gevolg van deze datadiefstal. Hiermee voldoet de minister aan de gewijzigde motie van het lid Van Brenk c.s.¹³⁸

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

6. Overige digitale ondersteuning

Dit hoofdstuk beschrijft de overige digitale ondersteuning, zoals: CoronIT (registratiesysteem voor het testen op COVID-19 en voor vaccinaties), DOTT (Digitale Ondersteuning van de Test- en Traceerketen), het COVID-vaccinatie Informatie- en Monitoringssysteem (CIMS), de Quarantaine Reischeck en de digitale quarantaineverklaring. Tevens wordt de officiële lancering van het Programma Data & Ontwerp (voorheen Corona Data), dat onder PDC-19 valt, beschreven.

Augustus

04

Op 4 augustus (2020) wordt door het Programma Corona Data (onderdeel van PDC-19) intern een analyse gepresenteerd over de doorontwikkeling van data en dashboards. De meeste acties en ontwikkelingen hiervan worden geborgd bij het Coronadashboard. Daarnaast wordt een budget aangevraagd voor 2021 om de activiteiten die niet binnen de scope vallen van het dashboard, zoals data koppelingen, te realiseren.¹³⁹

06

Op 6 augustus, informeert minister De Jonge de Tweede Kamer per brief over een aantal actuele ontwikkelingen met betrekking tot de uitbraak van COVID-19. In de Kamerbrief staat dat vanaf 1 september het ondersteunende ICT-systeem voor de testketen (CoronIT) verder wordt verbeterd waardoor een heel precies beeld ontstaat over de doorlooptijden per fase en de knelpunten die er landelijke én lokaal ontstaan. Dat maakt gericht ingrijpen mogelijk.

Daarnaast is het de verwachting dat door het live gaan van het digitaal portaal (waar je met je DigiD zelf een afspraak kan maken en je eigen testuitslag ook zelf weer kunt inzien), op 12 augustus, de doorlooptijden verder verbeteren.¹⁴⁰

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

September

01

Minister De Jonge stuurt op 1 september een brief aan de Kamer over de ‘Lessons Learned COVID-19’. De experts gaven in hun advies aan dat mensen moeten weten dat ze met een zorgvraag altijd contact met hun huisarts kunnen opnemen. VWS wil graag dat een groot deel van die afspraken digitaal gaat. Daarom heeft VWS de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) gevraagd hierover te adviseren.¹⁴¹

03

Op 3 september stuurt minister De Jonge een brief betreffende ‘Gegevensgebruik in de zorg’ naar de Eerste Kamer. De brief behandelt vragen van verschillende Kamerleden over de Corona Opt-In. De Corona Opt-in is een maatregel die eerder in de coronacrisis tot stand is gekomen op verzoek van de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV), InEen (vereniging van organisaties voor eerstelijnszorg), het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) en de Patiëntenfederatie, door de grote toestroom van patiënten vanwege de coronacrisis waardoor de druk op de zorg is toegenomen. Doordat van veel patiënten belangrijke informatie ontbrak en dat ter plekke uitgevraagd moest worden, nam de triage veel tijd in beslag en liepen de wachttijden op. Om de druk op de zorg te verminderen is met de Corona Opt-In een tijdelijke oplossing gekomen.

De Corona Opt-In maakt het mogelijk dat, ook voor mensen die nog geen toestemming (blanco) hebben vastgelegd, de noodzakelijke gegevens van de eigen huisarts raadpleegbaar (via een elektronisch uitwisselingssysteem) worden bij de huisartsenpost en de spoedeisende hulp voor de detectie, triage en behandeling van COVID-19. De minister geeft aan dat de regie van de patiënt geborgd is voor de Corona Opt-In door de noodzaak dat de zorgverlener de patiënt om toestemming vraagt wanneer de noodzakelijke medische informatie bij de huisarts dient te worden geraadpleegd, tenzij de patiënt niet meer in staat is zijn wil te uiten. Het publiek is hierover geïnformeerd via een persbericht.¹⁴²

28

Op 28 september sturen minister De Jonge, minister Van Ark en staatssecretaris Blokhuis een brief naar de Tweede Kamer over de Voortgangsrapportage Innovatie & Zorgvernieuwing. Hierin beschrijven ze onder meer de veranderingen en acties rondom innovatie en e-health gedurende deze kabinetsperiode. De coronacrisis heeft een versnelling gebracht in de opschaling van de digitale zorg. De brief bevat daarnaast een pleidooi voor het ‘benutten van de opschaling tijdens de coronacrisis’.¹⁴³

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

**6. Overige digitale
ondersteuning**

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Oktober

28

In het debat van 28 oktober wordt gesproken over een IT-storing in het registratiesysteem van de GGD waardoor het moeilijk was om een betrouwbaar beeld van het aantal positieve testen te geven. De minister geeft aan dat er volop wordt gewerkt om dit te verhelpen. Hierbij wordt ook externe expertise ingeroepen.¹⁴⁴

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

November

03

Op 3 november verzoekt [ambtelijk VWS] via een e-mail het CBS om de achtergrondvariabelen en kennis die zij hebben in te zetten ten behoeve van de coronabestrijding. Het voorstel is dat CBS, in nauwe samenwerking met het RIVM en de GGD'en, statistisch onderzoek gaat doen op de data van geteste personen en besmette personen met COVID-19, gekoppeld aan een breed scala van relevante achtergrondkenmerken van het CBS.¹⁴⁵

17

In de stand van zakenbrief van 17 november schrijft minister De Jonge dat de landelijke regie op de testcapaciteit en testketen door de LCT is versterkt en uitgebreid. Voor de versterking van een toekomstbestendige digitale ondersteuning wordt een nieuwe stuurgroep ingericht. Met de uitvoeringspartners wordt gestuurd op het vergroten van de testafnamecapaciteit.

Tevens schrijft minister De Jonge dat de LCT opdracht heeft gegeven aan de Dienst Testen (DT) i.o. om een betrouwbare informatiestroom over de uitvoering van het testbeleid. Deze 'Cockpit Testen en Traceren' zal helpen goed geïnformeerde beleidskeuzes te maken ten aanzien van het testbeleid en de teststrategie. Hierin worden getallen van GGD'en, RIVM, de Dienst Testen i.o. en VNO-NCW samengebracht voor een compleet beeld van de testketen. Naar verwachting kan dit integrale cijfermatige beeld van de testketen in december in gebruik genomen worden. Het resultaat is dat de LCT de grip op de testketen versterkt en kan inspelen op nieuwe initiatieven en innovaties.

Daarnaast vermeldt minister De Jonge in deze brief dat de Stimuleringsregeling E-health Thuis (SET) een impuls geeft aan de opschaling van digitale zorg en ondersteuning voor thuiswonende kwetsbare ouderen en mensen met een chronische ziekte of beperking. Niet alleen kan de inzet van e-health cliënten meer regie op hun gezondheid en een betere kwaliteit van leven geven, de inzet van e-health kan daarnaast ook de belasting van zorgprofessionals verlichten en de werkdruk verminderen.¹⁴⁶

20

Minister Van Ark deelt op 20 november de Tweede Kamer mee dat paramedische herstelzorg voor Covid-patiënten sinds medio juli (onder voorwaarden) wordt vergoed uit het basispakket. Eerst was declareren niet mogelijk aangezien ICT-systemen moesten worden aangepast. Sinds 2 november kan deze zorg worden gedeclareerd.¹⁴⁷

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

December

08

Minister De Jonge geeft op 8 december in een brief aan de Tweede Kamer aan, dat om volgende golven te voorkomen, de groep reizigers zich meer aan de thuisquarantaine moet houden. Er wordt daarom een digitaal formulier ontwikkeld gericht op mensen die (noodzakelijke) reizen maken naar een risicogebied (rood of oranje). Doel is het verbeteren van de naleving van de thuisquarantaine.

Daarnaast schrijft de minister dat hij in Nederland wil realiseren dat het testen op COVID-19 sneller, op meer plekken en bij meer mensen kan plaatsvinden. Het OMT heeft in haar 85e advies verder geadviseerd om de mogelijkheid te verkennen van het eisen van een negatieve testuitslag bij binnenkomst in Nederland voor alle reizigers. Mede in het licht hiervan is nader onderzocht of en hoe (en onder welke voorwaarden) dit proces digitaal ondersteund zou kunnen worden. Net als bij de ontwikkeling van onder meer CoronaMelder worden hierbij alle aspecten, denk aan ethische en juridische aspecten en aan grondrechten, vrijwilligheid en privacy meegewogen. Hier worden ook dit keer geen concessies aan gedaan.

Tevens schrijft de minister in deze Kamerbrief dat, om blijvend regie te kunnen voeren over de gehele testketen de Regiegroep Digitale Ondersteuning Test- en Traceerketen (DOTT) kijkt naar de volledige en actuele dataset van het aantal positieve en negatieve testresultaten. De benodigde digitale ondersteuning zal op elkaar afgestemd dienen te worden. VWS, GGD en RIVM werken aan de risicoanalyse voor de gegevensuitwisseling van de coronatestketen. De rapportage hiervan wordt half december verwacht.¹⁴⁸

11

Tijdens de vergadering van de Bestuursraad op 11 december wordt gesproken over het ICT-landschap COVID-19. [Ambtelijk VWS] en directie PDC-19 informeren de BR-leden over een onderzoek naar de ICT-architectuur en meer specifiek naar de koppeling tussen systemen van GGD'en, het RIVM en de aanlevering van gegevens bij VWS. De Directie Informatiebeleid van de Chief Information Officer is op de hoogte gebracht van de uitkomsten van het onderzoek en denkt mee over het vervolg. Hierop volgend wordt gesproken met de stuurgroep gegevensuitwisseling.¹⁴⁹

18

Op 18 december is er wederom een vergadering van de Bestuursraad. Tijdens de actualiteitenronde geeft [ambtelijk VWS] aan bezig te zijn met de centrale vaccinatieregistratie. [Ambtelijk VWS] geeft verder aan dat er in januari een brief is gevraagd door de Tweede Kamer over de ICT rondom vaccinaties.¹⁵⁰

21

Minister De Jonge informeert op 21 december de Tweede Kamer over de uitwerking van de vaccinatiestrategie COVID-19. GGD GHOR Nederland breidt haar systeem CoronIT uit, ten behoeve van de uitvoering van het vaccinatieprogramma. Het systeem wordt zowel gebruikt voor het maken van afspraken voor vaccinatie als voor registratie. Daarnaast moet het systeem ook de triage in het callcenter ondersteunen: bepalen of iemand daadwerkelijk in aanmerking komt voor vaccinatie bij de vaccinatielocaties, of dat er medische gronden zijn op basis waarvan vaccinatie, na beoordeling door een arts, uitgesteld of afgeraden wordt. Op 4 januari 2021 is CoronIT beschikbaar voor het maken van afspraken en de registratie en zijn de medewerkers getraind voor het gebruik van CoronIT voor vaccinatie.¹⁵¹

24

Op 24 december stuurt minister De Jonge de Tweede Kamer een brief waarin hij nader ingaat op het 92e OMT-advies en een korte stand van zaken weergeeft rondom de voortgang van het testbeleid en over het ICT landschap voor testen en traceren. De regiegroep DOTT heeft in opdracht van VWS, GGD GHOR Nederland en RIVM een procesbeschrijving gemaakt en een risicoanalyse uitgevoerd op de IT-systemen en gegevensuitwisseling in de test- en traceerketen COVID-19. De analyse maakt duidelijk dat er risico's zijn met betrekking tot continuïteit en beschikbaarheid van de data, datakwaliteit en opschaalbaarheid. Ook geeft de analyse aan dat een groot deel van de kwetsbaarheden te mitigeren is met praktische beheersmaatregelen. Tevens maakt de analyse duidelijk dat met het oog op de toekomst een meer fundamentele herijking nodig is van de inrichting van gegevensuitwisseling in de digitale keten, en daarmee ook van het te gebruiken IT-landschap voor vergelijkbare (pandemie)situaties. Naar aanleiding van de risicoanalyse worden samen met de ketenpartners de volgende maatregelen genomen: 1) het inrichten van een beter passend autorisatiebeheer, 2) het inzetten van hoogwaardige cybersecurity expertise, 3) het incidentenproces van de werkgroep DOTT formaliseren en 4) het verbeteren van schaalbaarheid, performance en stabiliteit in de testketen.¹⁵²

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Januari

01

Op 1 januari lanceert PDC-19 officieel het Programma Data & Ontwerp. Dit programma is een voortvloeisel uit het eerdere Programma Corona Data dat half juni is gelanceerd. Een aantal doelstellingen van het Programma Corona Data & Ontwerp zijn: 1) faciliteren van de beschikbaarheid van relevante data voor partners zoals CBS, RIVM, GGD en de wetenschap, 2) coronabeleid vormen en verbeteren door te ondersteunen met behulp van data visualisaties, 3) externe kennis op het gebied van corona benutten door een community van data-experts te bundelen, 4) actief beleidsdoelstellingen vertalen naar snel implementeerbare oplossingen en methodes en 5) synergie bereiken in digitale skills en oplossingen binnen de directie en rest van de organisatie.¹⁵³

07

Op 7 januari is de Quarantaine Reischeck, een digitale formulier voor het verbeteren van de naleving van de thuisquarantaine, live gegaan. De Quarantaine Reischeck is een online hulpmiddel dat reizigers ondersteunt bij het maken van keuzes na hun terugreis naar Nederland in coronatijd. Reizigers krijgen een praktische, digitale checklist waarin verhelderd wordt welke stappen ze moeten zetten bij terugkomst in Nederland.¹⁵⁴

13

Op 13 januari deelt minister De Jonge de Tweede Kamer middels een brief mee dat er wordt gewerkt aan het digitaal aanleveren van testresultaten van commerciële teststraten aan de GGD.

Daarnaast meldt de minister dat het COVID-vaccinatie Informatie- en Monitoringssysteem (CIMS) donderdag 7 januari live is gegaan. Het RIVM heeft een proces ingericht voor het beheer en doorontwikkelen van het landelijk register en het nemen van eventuele aanvullende informatiebeveiligingsmaatregelen. Bij het vaccineren van de medewerkers in de acute zorg, is in de ziekenhuizen een invoerapplicatie in gebruik genomen. Van mensen die geen toestemming hebben gegeven worden data ook vastgelegd, maar worden uitsluitend geanonimiseerde gegevens doorgemeld aan CIMS.

Ook vermeldt de demissionair minister in deze brief dat al begonnen is aan de technische voorbereidingen voor een negatief testbewijs en dat verschillende modellen, variërend van een papieren testbewijs tot een QR-code op een telefoon, worden verkend. Aandachtspunten zijn hier o.a. privacy en fraudebestendigheid. Tevens worden de mogelijkheden van een digitale applicatie, via welke burgers weten waar zij een test kunnen inplannen, verkend.¹⁵⁵

15

Op 15 januari verschijnt het getekende convenant ‘Versterking Testketen Corona’. Hier staat in vastgelegd dat de LCT bestaat uit de vertegenwoordigers van het ministerie van VWS, waaronder het RIVM en de Dienst Testen, de GGD GHOR Nederland en de directeuren publieke gezondheid van de 25 GGD’en (hierna genoemd als de ‘Partijen’). De LCT wordt geleid door een onafhankelijk voorzitter. Deze voorzitter heeft van de minister van VWS de opdracht gekregen om steviger invulling te geven aan de governance op de testketen en een duidelijkere regie op de samenwerking te voeren. De LCT zorgt tevens voor afstemming tussen Partijen bij incidenten en meningsverschillen en het incidenteel helpen oplossen van operationele problemen. Partijen dienen derhalve nieuwe beleidsinzichten en -ontwikkelingen, zoals de invoering van sneltesten, uitvoeringsdilemma’s en operationele knelpunten aan de LCT voor te leggen, zodat hierover afstemming kan plaatsvinden.¹⁵⁶

29

Demissionair minister De Jonge informeert op 29 januari de Tweede Kamer over de kabinetsappreciatie aangaande de Raadsaanbeveling Sneltesten. Er wordt aanbevolen onderzoek te doen naar het opstellen van een digitaal platform waarmee de authenticiteit van COVID-19 test certificaten kan worden gevalideerd.¹⁵⁷

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Februari

02

Op 2 februari schrijft demissionair minister De Jonge in de stand van zakenbrief COVID-19 dat wanneer besloten wordt tot de inzet van een testbewijs (bewijs van een negatieve coronatest voor toegang tot bepaalde voorzieningen), dit zal worden ondersteund door een digitale applicatie die in de Fieldlab experimenten zal worden getest. Inmiddels zijn de voorbereidingen voor de bouw van deze applicatie gestart. Bij de ontwikkeling van deze applicatie zal ook, net als bij de ontwikkeling van de Coronamelder app, transparant worden samengewerkt met de tech community Code for NL. Dit betekent dat de community tijdens de ontwikkeling regelmatig tussentijds zal worden geraadpleegd en geïnformeerd. Een community ‘kick-of’ waarin de uitgangspunten van de applicatie centraal stonden heeft inmiddels plaatsgevonden. Overigens wordt ook onderzocht hoe een papieren testbewijs kan worden ingezet.¹⁵⁸

09

Op 9 februari schrijft demissionair minister De Jonge in een brief aan de Tweede Kamer dat de minister is geïnformeerd door GGD GHOR over het niet voldoen aan een 6-tal punten van de eisen van het DigiD assessment. Toezichthouder Logius heeft dit kenbaar gemaakt naar aanleiding van een reguliere beveiligingsaudit. Op deze 6 punten onderneemt GGD GHOR Nederland actie, c.q. is reeds actie ondernomen. Momenteel voldoet GGD GHOR Nederland derhalve niet volledig aan de normen. Logius benadrukt dat er geen sprake is van een onveilige situatie. Volgens de toezichthouder heeft de GGD aangegeven er alles aan te doen om binnen de gestelde termijnen te voldoen aan de normen.¹⁵⁹

12

Op 12 februari deelt demissionair minister De Jonge de Tweede Kamer in een Kamerbrief mee dat GGD GHOR Nederland de minister vandaag op de hoogte heeft gesteld over de inhoud van het onderzoek naar de kwaliteit van de software en de dienstverlening van de softwareleverancier van HPZone. De resultaten van dit onderzoek noodzaken GGD GHOR Nederland tot versnelde vervanging van HPZone (Lite). De urgente behoefte aan vervanging midden in de huidige pandemie vraagt om landelijke aansturing. Temeer ook omdat er voor de bestrijding van de pandemie noodzakelijke verbindingen zijn tussen HPZone, CoronIT en de systemen van het RIVM. De minister heeft GGD GHOR Nederland daarom gevraagd de vervanging van HPZone landelijk te coördineren en zal hierbij als opdrachtgever optreden. Daarnaast heeft de voorzitter van GGD GHOR Nederland de minister eerder gevraagd of hij expertise zou kunnen leveren om ondersteuning te bieden bij de uitwerking van de te nemen maatregelen uit het verbeterplan en de implementatie daarvan. Dat heeft de minister onmiddellijk toegezegd en geëffectueerd. Deze week is een eerste team samengesteld dat bestaat uit experts van binnen en buiten de overheid op onder meer de terreinen privacy en informatiebeveiliging. Dit team staat onder leiding van een vrijgesteld en ervaren projectdirecteur bij het ministerie van VWS. De eerste activiteiten zijn samen met GGD GHOR Nederland gestart.

Daarnaast vermeldt minister De Jonge in dezelfde brief dat op basis van de eerder uitgevoerde risicoanalyse door Regiegroep DOTT een verbeterplan is opgesteld om de gesignaleerde risico's en kwetsbaarheden in de ketenbrede digitale ondersteuning en infrastructuur binnen de gehele test en traceerketen te mitigeren. Dit verbeterplan is op 11 februari in concept vastgesteld door de LCT. Na oplevering wordt de Kamer hierover geïnformeerd.¹⁶⁰

15

In het jaarplan van Dienst Testen van 15 februari staat beschreven dat Dienst Testen in het eerste kwartaal van 2021 een eigen datawarehouse (DWH) ontwikkelt. Hiermee is DT in staat om meer te sturen op kwaliteit van data alsmede de producten die zij oplevert ten behoeve van de keten en Current. Veel handmatig werk zal hierdoor verdwijnen en kan DT snel anticiperen op de vraag naar informatie. DT zal een meer leidende rol voor haar rekening gaan nemen en zal nauw optrekken met RIVM en GGD GHOR. Tevens zal DT samenwerken in de regiegroep DOT (digitaal) aan goede informatievoorziening aan burgers/bedrijven (via een app). Daarnaast is het gewenst voor DT dat begin 2021 afspraken worden gemaakt met GGD-GHOR en samen met RIVM over directe toegang tot CoronIT om tot een goede informatievoorziening te komen.¹⁶¹

23

Op 23 februari stuurt demissionair minister De Jonge een stand van zakenbrief COVID-19 naar de Tweede Kamer waarin hij nogmaals benoemd dat wordt gewerkt aan een digitale applicatie voor het testbewijs. Deze digitale applicatie is CoronaCheck genoemd. Bij de ontwikkeling hiervan is sprake van privacy & security by design, een open ontwikkelproces, open source waar technisch mogelijk, geen nieuw centraal register van persoonlijke gegevens maar decentrale verwerking in de app zelf en een passende set van beveiligingsmaatregelen. Hierbij is het ook passend dat de app zich op basis van ervaringen in de eerste weken doorontwikkeld wordt.

Daarnaast vermeldt De Jonge dat onder verantwoordelijkheid van de LCT de Regiegroep Digitale Ondersteuning Test- en Traceerketen (DOTT) samen met alle ketenpartijen gezamenlijk het verbeterplan fase I, gericht op de basis op orde krijgen, heeft opgesteld. De Regiegroep DOTT rapporteert wekelijks de voortgang op implementatie van het Verbeterplan aan de LCT.¹⁶²

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Maart

05

Op 5 maart vindt de eerste stuurgroep genaamd Corona-test-data plaats. In deze stuurgroep nemen afgevaardigden vanuit het CBS, het RIVM, GGD GHOR, de GGD'en en VWS (het Programma Data & Ontwerp) deel met als doel het tot stand brengen van datakoppelingen die een bijdragen kunnen leveren in de strijd tegen de pandemie. Tijdens dit eerste overleg wordt besloten maandelijks samen te komen om de verdere richting van het corona data koppel project te bepalen. Hiernaast worden ook een drietal werkgroepen (vraagarticulatie, communicatie en security/privacy) opgezet met daarin ook afgevaardigde vanuit alle deelnemende partijen uit de stuurgroep. De doelstelling van de stuurgroep is: het beschikbaar krijgen van CoronIT testdata binnen de omgeving van het CBS zodat met deze gekoppelde dataset onderzoek gedaan kan worden door de GGD'en, het CBS en andere partijen.¹⁶³

08

Demissionair minister De Jonge schrijft in een Kamerbrief op 8 maart dat gewerkt wordt met het schetsen van scenario's over het verloop van de epidemie. Hierbij worden beelden van de toekomst geschetst over hoe de epidemie zich zou kunnen ontwikkelen. Dit kan behulpzaam zijn voor het kabinet om zich voor te bereiden op uiteenlopende situaties. De toekomstbeschrijvingen zijn kwalitatieve beschrijvingen die niet gebaseerd zijn op harde doorrekeningen; het gaat hier niet om voorspellingen. Het geeft denkrichtingen en inschattingen over wat er in de verschillende toekomstbeelden kan gebeuren, welke gevolgen dit kan hebben en heeft als doel om te iken of de maatregelen aansluiten bij de situatie die op ons afkomt.¹⁶⁴

23

In de stand van zakenbrief COVID-19 van 23 maart schrijft demissionair minister De Jonge dat CIMS de basis moet vormen voor de rapportage over het aantal gezette prikken. Echter, er wordt momenteel voor onder andere het dashboard deels gewerkt met een berekend aantal prikken dat het RIVM maakt op basis van de uitgereden vaccins. Vanwege de vele verschillende uitvoerders en locaties waarop vaccinaties worden toegediend is er ook een groot aantal bronsystemen die data aan CIMS moeten leveren. Het gaat in totaal om 29 systemen (waaronder CoronIT) die data aan CIMS moeten leveren en waar dus koppelingen gerealiseerd moeten worden. Bij een groot aantal van de bronsystemen is dit inmiddels gerealiseerd en leveren zij de vaccinatiedata aan CIMS. Bij sommige systemen is dit echter nog niet het geval en daarom zien we dat het aantal registraties dat nu in CIMS staat lager is dan het berekend aantal prikken. Er liggen verschillende technische, praktische en juridische redenen aan ten grondslag, waardoor het aantal doorgelopen registraties nu nog achterblijft. In samenwerking met alle uitvoeringspartners wordt gekeken naar hoe dit in de komende weken kan worden aangepakt. Het streven is om begin april op het dashboard over te gaan naar de data die via CIMS kan worden ontsloten. De verwachting is dat het aantal registraties in CIMS op dat moment lager is dan het berekend aantal gezette prikken, in verband met de vertraging die optreedt doordat registraties later worden verwerkt als een prik is gezet.

Ook vermeldt de minister in deze Kamerbrief dat een digitale vorm van quarantaineverklaringen ontwikkeld wordt waarbij de ambitie is die zo spoedig en liefst bij invoering van de wet operationeel te hebben. De digitale variant zal stap voor stap worden geïmplementeerd.¹⁶⁵

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

April

08

Op 8 april vindt de livegang van het cliëntportaal van het COVID-vaccinatie Informatie- en Monitoringssysteem (CIMS) van het RIVM, waarin burgers hun vaccinatiegegevens kunnen inzien. Deze gegevens zijn alleen opvraagbaar voor eigen gebruik en kunnen niet dienen als vaccinatiebewijs. De gevaccineerde personen die toestemming hebben gegeven om de vaccinatiegegevens te delen met het COVID-19 vaccinatie informatie- en monitoringssysteem (CIMS) zullen via de CoronaCheck-app een vaccinatiestatus kunnen genereren die gebruikt kan worden bij internationaal reizen. Voor de personen die gevaccineerd zijn en een vaccinatiebewijs willen, maar geen toestemming hebben gegeven om de vaccinatiegegevens te delen in CIMS of om welke reden dan ook niet geregistreerd staan in een van de bronsystemen, worden ook opties uitgewerkt.¹⁶⁶

13

Demissionair minister De Jonge schrijft in de stand van zakenbrief van 13 april dat het centrale registratiesysteem van het RIVM (CIMS) van belang is voor het monitoren van de vaccinatieoperatie in het algemeen en in het bijzonder voor het monitoren van bijwerkingen, de veiligheidsbewaking en het monitoren van de vaccinatiegraad en de vaccineffectiviteit. Eerder gaf demissionair minister De Jonge aan dat het aantal gezette prikken berekend moet worden omdat de registratie nog onvolledig is. Op dit moment wordt geschat dat de registratie voor ongeveer 80% compleet is en wordt hard gewerkt om CIMS zo compleet als mogelijk te maken. Hoewel alle bronsystemen van uitvoerende partijen gegevens kunnen leveren aan het RIVM zijn nog niet alle gegevens door het RIVM ontvangen. De GGD'en en ziekenhuizen leveren al geruime tijd dagelijks de gegevens aan. Van vaccinaties die door de huisartsen zijn uitgevoerd ontbreekt nog ongeveer een derde van de gegevens en van de zorginstellingen (m.u.v. de ziekenhuizen) ongeveer de helft. De onvolledigheid hindert op dit ogenblik de monitoring van het programma. Zo is het op dit moment niet goed mogelijk de vaccinatiegraad te berekenen in specifieke groepen.¹⁶⁷

30

Op 30 april stuurt demissionair minister Van Ark een brief naar de Tweede Kamer over de voortgang van gegevensuitwisseling bij spoed. De noodzaak van een snelle beschikbaarheid van bekende medische gegevens van patiënten bij spoed is door de COVID-19 crisis eens te meer duidelijk geworden. Enerzijds wordt gezien welke technische mogelijkheden er zijn binnen het huidige wettelijke kader en anderzijds wordt geanalyseerd waar aanpassing van wet- en regelgeving noodzakelijk is. De komende maanden wordt het 'hoe en wat' nader uitgewerkt. Omdat er misverstanden bestaan omtrent de Corona Opt-in (elektronische raadpleging persoonsgegevens in verband met COVID-19) - bijvoorbeeld over het geven van toestemming en het risico op onbevoegde toegang tot patiëntgegevens – licht de minister ook de noodzaak en werkwijze van de Corona Opt-in toe. Volgens de minister is de privacy niet in het geding. De mogelijkheid om gegevens van grote groepen patiënten in één keer te verzamelen zoals bij de GGD datadiefstal aan de orde was, bestaat niet bij de Corona Opt-in. De Corona Opt-in voorziet in een gerechtvaardigde behoefte om de triage bij HAP's en SEH's snel te laten verlopen als de druk toeneemt. De Corona Opt-in is beperkt tot de meest relevante medische gegevens die in het patiëntendossier bij de huisarts staan en bewerkstelligt dat de professionele Samenvatting (PS) raadpleegbaar is voor HAP's en SEH's. Een uitdrukkelijke voorwaarde bij de Corona Opt-in is wel het alsnog ter plekke verlenen en registreren van toestemming door de patiënt voor zover de patiënt in staat is deze te verlenen.¹⁶⁸

Op 30 april wordt een datakoppeling gemaakt tussen het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (demografisch en sociaal-economisch) en testdata voor analyse (CoronIT). Vanaf nu worden onderzoeksvragen, waarbij test-data gebruikt dient te worden, door het CBS in behandeling genomen en onderzocht.¹⁶⁹

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Mei

11

In de Kamerbrief van 11 mei staat dat wanneer mensen toestemming hebben gegeven om hun data over vaccinatie te delen met het COVID-vaccinatie Informatie- en Monitoringsysteem (CIMS) van het RIVM, deze data worden doorgegeven. Aan alle uitvoerende partijen in het vaccinatieprogramma is gevraagd snel en accuraat data aan te leveren. Alle hiervoor benodigde ICT-koppelingen met CIMS zijn gereed. Echter, is de ontvangen informatie over vaccinatiecijfers nog onvolledig, voornamelijk die van huisartsen en zorginstellingen. Demissionair minister De Jonge is in gesprek gegaan met betrokken partijen. Oorzaken hiervan zijn naast vertraging in het doorkomen van de gegevens ook fouten in data of ontbrekende onderdelen van data. Het RIVM doet belondes om specifieke oorzaken en mogelijk knelpunten op te halen.¹⁷⁰

19

Op 19 mei ontvangt demissionair minister De Jonge een nota ter informatie omtrent de testdata koppeling en de verdere plannen voor het corona-data-koppel project. Hierin wordt aangegeven dat de datakoppeling tussen GGD CoronIT testdata en CBS microdata eind april heeft plaatsgevonden en binnenkort de eerste resultaten opgeleverd zullen worden.¹⁷¹

28

Op 28 mei wordt ook de Kamer, via de stand van zakenbrief, geïnformeerd over de datakoppeling van GGD CoronIT test-data en CBS microdata en de verwachtingen rondom de eerste resultaten (eind juni).¹⁷²

Demissionair minister De Jonge vermeldt in de Kamerbrief van 28 mei eveneens dat er een taskforce onder leiding van het RIVM is opgericht om in een kort tijdsbestek samen met de koepelorganisaties van deze vaccinerende partijen en de softwareleveranciers ervoor te zorgen dat de registraties in CIMS volledig up to date worden gebracht. Deze taskforce heeft in de afgelopen weken duidelijkheid kunnen scheppen in de factoren die een rol spelen in het achterblijven van de data in CIMS. Zo blijkt dat sommige huisartsen nog niet hebben geregistreerd, maar blijkt ook dat ook in een aantal gevallen nog niet is aangevinkt dat gevaccineerden toestemming hebben gegeven dat hun vaccinatiegegevens worden gedeeld met het RIVM. Hierdoor zijn de ingevoerde data van diegene die daar toestemming voor hebben gegeven nog niet doorgeleverd aan CIMS. Er zijn verschillende acties ingezet om de registratie te bevorderen. De softwareleveranciers attenderen hun klanten (huisartsen en zorginstellingen) als zij in de registratiegegevens zien dat er bij een specifieke huisarts of instelling nog geen registratie is ingevoerd of als het geven van toestemming voor doorlevering van gegevens aan het RIVM nog niet (goed) is aangegeven. Het RIVM maakt op basis van de uitgereden vaccins en de registraties die in CIMS staan een analyse van wie de gegevens nog ontbreken en zoekt vervolgens proactief contact met de betreffende partijen. Tevens zullen de huisartsenkoepels het stappenplan van registreren (nogmaals) bij hun leden onder de aandacht brengen. Bij al deze acties zal worden benadrukt dat registreren van belang is voor het goed in kaart krijgen van de epidemiologische situatie, het zicht hebben op de voortgang van het vaccinatieprogramma, het kunnen uitgeven op basis van registratie in CIMS van een vaccinatiecertificaat als mensen toestemming hebben gegeven voor het verwerken van hun gegevens en dat het een voorwaarde is voor het betalen voor de gezette prikken.¹⁷³

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

6. Overige digitale ondersteuning

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Juni
18

De taskforce heeft inmiddels verschillende acties ingezet om de registratie te bevorderen, schrijft demissionair minister De Jonge in een Kamerbrief van 18 juni. Zo zijn er belrondes geweest bij huisartspraktijken en instellingen die geen vaccinatiegegevens aan CIMS hebben aangeleverd. Ook zijn via de leveranciers uitvoerende partijen gericht aangeschreven die weinig of geen gegevens hebben aangeleverd, inclusief een stappenplan voor het registreren. Tevens communiceert de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV) in haar nieuwsbrieven aan haar leden over het belang van registratie. Deze acties hebben ervoor gezorgd dat vooruitgang is geboekt in de registratie in CIMS door huisartsen en instellingen.

Daarnaast licht de minister in deze brief de feedback van gebruikers op de Quarantaine Reischeck, die sinds januari live is, toe. Van de gebruikers die feedback hebben gegeven (N=841) geeft 75% aan de website te scoren op (zeer) behulpzaam of neutraal. De Quarantaine Reischeck is zichtbaar op verschillende plekken die reizigers kruisen (bijvoorbeeld Schiphol). Het aantal bezoekers groeit steeds verder: totaal nu 760.000. Er is een duidelijke toename te zien in bezoekersaantallen: in maart 86.000, in mei 260.000 en in de eerste 14 dagen van juni 240.000 bezoekers. De toename is te wijten aan veranderde reisadviezen per half mei 2021 en onlinecampagnes over de quarantaineplicht.¹⁷⁴

21

Op 21 juni meldt het CBS dat het een eerste statistische analyse van de GGD-testdata heeft uitgevoerd. Het CBS heeft de analyse uitgevoerd op verzoek van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en in nauw overleg met het RIVM, de GGD'en en GGD GHOR Nederland. De geanalyseerde testdata komen uit CoronIT, het registratiesysteem voor het testen op COVID-19 waarin alle GGD'en samenwerken. Het CBS heeft de testdata verrijkt met gegevens over onder andere type huishouden, huishoudensinkomen, onderwijsniveau, bedrijfstak, arbeidspositie, stedelijkheid, voertuigbezit, op basis van de situatie in 2020. Uit de GGD-data blijkt dat tussen 1 augustus 2020 en medio april 2021 er 11,3 miljoen testen op het coronavirus zijn afgenomen bij zo'n 6,7 miljoen inwoners van Nederland. Het betekent dat 38 procent van de Nederlandse bevolking zich in deze periode bij de GGD'en ten minste één keer heeft laten testen.¹⁷⁵

25

Op 25 juni en 26 juni doen zich ICT-problemen voor bij testen voor toegang. Op 25 juni vindt er een aanval plaats op de server van het aanmeldportaal van SON. Door deze ICT-problemen krijgen mensen geen of laat hun testuitslag. Dit leidt tot problemen bij de toegang tot evenementen of locaties. De helpdesken VWS en SON spreken elkaar veel tegen en wijzen naar elkaar. Op 26 juni is er een tweede storing of hack. Consumenten die een test hebben geboekt worden gebeld door een Amerikaans callcentrum. Het is het eerste weekend waarop op grote schaal met coronatoegangsbewijzen wordt gewerkt. Sommige organisatoren kiezen ervoor om op zoek te gaan naar oplossingen, zoals het gebruik van zelftesten. Het minister van VWS en SON starten samen met externe partijen met het onderzoeken van de oorzaak en de gevolgen van de aanval op de servers. Ook wordt onderzocht of de veiligheid op enig moment in het geding is geweest omdat er mensen zijn toegelaten op basis van een ten onrechte verkregen coronatoegangsbewijs. SON doet aangifte van de hack.^{176 177 178}

25

Op 29 juni deelt demissionair minister De Jonge de Tweede Kamer mee dat de digitale quarantaine verklaring niet gereed zal zijn op 1 juli (zoals eerder gecommuniceerd tijdens de behandeling van de Wet in de Tweede Kamer). De digitale quarantaineverklaring zal uiterlijk in de tweede helft van juli gereed zijn. De reden voor deze vertraging is dat uit recent klantonderzoek is gebleken dat de gekozen optie, waarin de reizigers een digitale quarantaineverklaring kunnen invullen en kunnen opslaan op hun eigen apparaat (telefoon of computer), nog niet voldoende werkbaar is. De belangrijkste uitkomst van het klantonderzoek is dat reizigers afhankelijk van het type apparaat (iOS, Android etc.) de opgeslagen digitale verklaring niet of niet goed kunnen terugvinden op hun apparaat. Ook privacyregels die zijn ingesteld op een apparaat belemmeren soms de opslag. Verder verwachten gebruikers een email te ontvangen met daarin een bevestiging van hun digitale quarantaineverklaring, wat nu nog niet mogelijk is. Op dit moment wordt gewerkt aan aanpassingen van het proces voor het aanmaken van een digitale quarantaineverklaring en mogelijkheden tot het e-mailen van een bevestiging van die verklaring.¹⁷⁹

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. CoronaMelder

2. CoronaCheck

3. GGD Contact

4. Coronadashboard

5. Datalek GGD

**6. Overige digitale
ondersteuning**

Bronnen

Aug

Sep

Okt

Nov

Dec

Jan

Feb

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Juli

21

Op 21 juli gaat de digitale quarantaineverklaring live. Onderdeel van de wet quarantaineplicht is de verplichting voor inreizigers uit zeer hoogrisicogebieden om een ingevulde quarantaineverklaring bij zich te hebben bij het reizen naar Nederland.¹⁸⁰

Eindnoten

Vanaf dit overzicht kunt u terug naar de lopende tekst door op het cijfer voor de eindnoot te klikken.

1 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) (2020, 13 augustus). Reactie op advies Commissie voor VWS over kamerbrief ‘Landelijke introductie CoronaMelder app’ (25295-501) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z14779&did=2020D31780.

2 Minister VWS (2020, 25 augustus). *Programma van Eisen voor een digitale oplossing ter aanvulling op bron- en contactonderzoek van de GGD (versie 25 augustus 2020)*.

3 Minister van VWS (2020, 17 augustus). *Voortgang CoronaMelder* [Kamerbrief]. (25295-501) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z14779&did=2020D31780.

4 Minister van VWS (2020, 17 augustus). *Voortgang CoronaMelder* [Kamerbrief]. (25295-501) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z14779&-did=2020D31780.

5 Twitterfeed Hugo de Jonge, 17 augustus 2020.

6 Rijksoverheid (2020, 21 augustus). *Kabinet past Wet publieke gezondheid aan voor gebruik app CoronaMelder* [Nieuwsbericht].

7 Minister van VWS (2020, 17 augustus). *Voortgang CoronaMelder* [Kamerbrief]. (25295-501) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z14779&-did=2020D31780.

8 Minister van VWS (2020, 20 augustus). Wetsvoorstel ‘Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19’ [Kamerbrief]. (25295-505) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z14904&did=2020D32090.

9 Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning Bestrijding COVID-19 (2020, 20 augustus). *Advies 9: essentiële bepalingen in de Tijdelijke wet notificatieapplicatie covid-19* (25295-511) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z15192&did=2020D32751.

10 Rijksoverheid (2020, 21 augustus). *Kabinet past Wet publieke gezondheid aan voor gebruik app CoronaMelder* [Nieuwsbericht].

11 Minister van VWS (2020, 21 augustus). *Memorie van toelichting Tijdelijke bepalingen in verband met de inzet van een notificatieapplicatie bij de bestrijding van de epidemie van COVID-19 en waarborgen ter voorkoming van misbruik daarvan (Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19)* (35 538) [Kamerbrief] URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg=wetsvoorsteldetails&qry=wetsvoorstel%3A35538#wetgevingsproces>.

12 Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning Bestrijding COVID-19 (2020, 28 augustus). *Advies 10: noodzaak voldoende testcapaciteit voor opvolging notificaties CoronaMelder* (25295-620) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z18240&did=2020D39407.

13 Minister van VWS (2020, 28 augustus). *Voortgang CoronaMelder* [Kamerbrief]. (25295-511) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z15192&did=2020D32751.

14 Minister van VWS (2020, 11 september). *Tijdelijke aanpassing testbeleid COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-537) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z16213&did=2020D35005.

15 Minister van VWS (2020, 18 september). *Memorie van antwoord voorstel van wet houdende Tijdelijke bepalingen in verband met de inzet van een notificatieapplicatie bij de bestrijding van de epidemie van COVID-19 en waarborgen ter voorkoming van misbruik daarvan (Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19)* (35 538) [Kamerbrief].

16 Minister van VWS (2020, 21 september). *Stand van Zaken COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-543) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z16819&did=2020D36454.

17 Minister van VWS (2020, 21 september). *Commissiebrief Tweede Kamer inzake verzoek commissie om een reactie op de berichtgeving inzake de CoronaMelder en maaltijdbezorgers* [Kamerbrief]. (25295-543) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z16819&did=2020D36454.

18 Minister van VWS (2020, 1 oktober). *Broncode review CoronaMelderPagina* [Kamerbrief]. (25295-615) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z17772&did=2020D38421.

19 Rijksoverheid (2020, 6 oktober). *Eerste Kamer stemt in met tijdelijke appwet* [Nieuwsbericht].

20 Minister van VWS (2020, 8 oktober). *Landelijke introductie CoronaMelder en ‘Oplossing 2’* [Kamerbrief]. (25295-620) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z18240&did=2020D39407.

21 Rijksoverheid (2020, 13 oktober). *Landelijke campagne van start: voor wie download jij CoronaMelder?* [Nieuwsbericht].

22 Minister van VWS (2020, 13 oktober). *Stand van zaken brief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-656) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z16247&did=2020D40608.

23 Minister van VWS (2020, 27 oktober). *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-659) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z19797&did=2020D42594.

24 Minister van VWS (2020, 17 november). *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-713) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z21866&did=2020D46575.

25 Minister van VWS (2020, 18 november). *Europese interoperabiliteit CoronaMelder* [Kamerbrief]. (35538).

26 Twitterfeed Hugo de Jonge. 19 november 2020.

27 Minister van VWS (2020, 20 november). *Ontwerp tijdelijk besluit Europese interoperabiliteit notificatieapplicatie COVID-19* [Kamerbrief]. (35538-20) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z22404&did=2020D47563.

28 Rijksoverheid (2020, 26 november). *Testen op corona vanaf 1 december voor bepaalde groepen ook mogelijk zonder klachten* [Nieuwsbericht].

29 Minister van VWS (2020, 30 november). *Ontwerp besluit verlenging Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19* [Kamerbrief]. (35538-21) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z23198&did=2020D48986.

30 Rijksoverheid (2020, 2 december). *CoronaMelder werkt nu samen met andere Europese corona-apps* [Nieuwsbericht].

31 Minister van VWS (2020, 8 december). *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-771) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z24312&did=2020D51019.

32 Minister van VWS (2020, 28 december). *Commissiebrief Eerste Kamer inzake Website CoronaMelder.nl* [Kamerbrief].

33 Minister van VWS (2021, 13 januari). *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-874) URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z00430&did=2021D01249>.

34 Rijksoverheid (2021, 14 januari). *CoronaMelder effectief in strijd tegen besmettingen* [Nieuwsbericht].

35 Rijksoverheid (2021, 3 februari). *Update CoronaMelder: nieuwe richtlijn verwerkt én pauzefunctie beschikbaar* [Nieuwsbericht].

36 Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning Bestrijding Covid-19 (2021, 19 maart) *Advies 18: Regie van CoronaMelder: Juist nu!* [bijlage].

37 Minister van VWS (2021, 23 maart) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1063) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z04871&did=2021D10796.

38 Minister van VWS (2021, 23 maart) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1063) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z04871&did=2021D10796.

39 Minister van VWS (2021, 22 maart) *Ontwerp besluit tweede verlenging Tijdelijke wet notificatieapplicatie covid-19* [Kamerbrief]. (35538-22) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z04824&did=2021D10680.

40 Minister van VWS (2021, 23 maart) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1063) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z04871&did=2021D10796.

41 Minister van VWS (2021, 13 april) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1105) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z05878&did=2021D12974.

42 Minister van VWS (2021, 28 april). *Incident Google en Apple framework CoronaMelder* [Kamerbrief]. (25295-1170) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07141&did=2021D15777.

43 Minister van VWS (2021, 28 april). *Incident Google en Apple framework CoronaMelder* [Kamerbrief]. (25295-1170) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07141&did=2021D15777.

44 Minister van VWS (2021, 30 april). *incident Google en Apple Framework* [Kamerbrief]. (25295-1173) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07319&did=2021D16148.

45 Rijksoverheid (2021, 17 mei). *CoronaMelder nauwkeuriger door nieuwe versie framework* [Nieuwsbericht].

46 Minister van VWS (2021, 28 mei) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1241) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z09285&did=2021D20527.

47 Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning Bestrijding Covid-19 (2021, 7 juni) *Advies 21: Kosten-baten parameters gebruik CoronaMelder* [bijlage]. URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z11251&did=2021D24391.

48 Minister van VWS (2021, 18 juni) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1297) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z11251&-did=2021D24391.

49 Minister van VWS (2021, 8 juni). *Ontwerpbesluit verlenging Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19* [Kamerbrief]. (35538-23) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z10129&did=2021D22256.

50 Minister van VWS (2021, 8 maart) *Coronamaatregelen 8 maart 2021* [bijlage]. (35526) URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-972311>.

51 Minister van VWS (2021, 23 maart) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295) URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-25295-1063.html#:~:text=De%20strategie%20van%20het%20kabinet,Nederland%20de%20dominante%20variant%20geworden>.

52 Minister van VWS (2021, 8 maart) *Coronamaatregelen 8 maart 2021* [Kamerbrief]. (35526) URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-972311>.

Eindnoten (vervolg)

53 VWS (2021, 9 maart) 20210309 *Verslag BTC-beeld* [intern document].

54 Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende een kader voor de afgifte, verificatie en aanvaarding van interoperabele vaccinatie-, test- en herstelcertificaten teneinde het vrije verkeer tijdens de COVID-19-pandemie te vergemakkelijken (digitaal groen certificaat) (COM (2021) 130).

55 Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende een kader voor de afgifte, verificatie en aanvaarding van interoperabele vaccinatie-, test- en herstelcertificaten voor onderdanen van derde landen die legaal op het grondgebied van de lidstaten wonen of verblijven tijdens de COVID-19-pandemie (digitaal groen certificaat) (COM (2021) 140).

56 Minister van VWS (2021, 23 maart) *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1063) URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-25295-1063.html#:~:text=De%20strategie%20van%20het%20kabinet,Nederland%20de%20dominante%20variant%20geworden.>

57 Minister van VWS (2021, 23 maart) *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1063) URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-25295-1063.html#:~:text=De%20strategie%20van%20het%20kabinet,Nederland%20de%20dominante%20variant%20geworden.>

58 Minister van VWS (2021, 23 maart) *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1063) URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-25295-1063.html#:~:text=De%20strategie%20van%20het%20kabinet,Nederland%20de%20dominante%20variant%20geworden.>

59 Minister van VWS (2021, 13 april) *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1105) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z05878&did=2021D12974.

60 Minister van VWS en minister van Justitie en Veiligheid (2021, 26 maart) *Kabinetsappreciatie Digital Green Pass* [Kamerbrief]. (22112-3068) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z05035&did=2021D11113.

61 Minister van VWS (2021, 6 april) *Pilots testen voor toegang en Fieldlabs* [Kamerbrief]. (25295-1178) URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z05425&did=2021D11979.>

62 Minister van VWS (2021, 13 april) *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1105) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z05878&did=2021D12974.

63 Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2021, 29 april) *Verslag Stuurgroep VGL* [intern document].

64 Minister van VWS (2021, 4 mei) *Stand van zaken vaccinatiebewijzen* [Kamerbrief]. (25295-1176) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07442&did=2021D16402.

65 VWS (2021, 11 mei) *Verslag interdepartementale stuurgroep coronabewijzen* [intern document].

66 Rijksoverheid (2021, 11 mei) *Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge (11 mei 2021)* [stenogram].

67 Minister van VWS (2021, 11 mei) *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1179) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07853&did=2021D17237.

68 Rijksoverheid (2021, 26 mei). *Eerste Kamer stemt voor quarantaineplicht en testbewijzen* [Nieuwsbericht].

69 Rijksoverheid (2021, 28 mei) *Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge (28 mei 2021)* [stenogram].

70 Minister van VWS (2021, 28 mei) *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1241) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z09285&did=2021D20527.

71 Rijksoverheid (2021, 26 mei) *Eerste Kamer stemt voor quarantaineplicht en testbewijzen* [Nieuwsbericht].

72 Minister van VWS (2021, 6 juli) *Maatregelen i.v.m. COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1356) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z12909&did=2021D27709.

73 Minister van VWS (2021, 6 juli) *Maatregelen i.v.m. COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1356) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z12909&did=2021D27709.

74 VWS (2021, 9 juni) *Technische briefing Digitaal Corona Certificaat* [bijlage]. (2021D22355) URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D22355&did=2021D22355>

75 VWS (2021, 9 juni) *Verslag Technische briefing 9 juni 2021* [intern document].

76 Minister van VWS (2021, 18 juni) *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1297) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z11251&did=2021D24391.

77 VWS (2021, 21 juni) *Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA)* [DPIA].

78 Minister van VWS (2021, 6 juli) *Maatregelen i.v.m. COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1356) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z12909&did=2021D27709.

79 Rijksoverheid (2021, 24 juni) *Nu ook vaccinatiebewijzen in CoronaCheck-app* [Nieuwsbericht].

80 Rijksoverheid (2021, 1 juli) *CoronaCheck-app nu ook inzetbaar voor reizen* [Nieuwsbericht].

81 Minister van VWS (2021, 6 juli) *Maatregelen i.v.m. COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1356) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z12909&did=2021D27709.

82 Kamerstuk 25 295, nr. 1039.

83 Minister van VWS (2021, 6 juli) *Maatregelen i.v.m. COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1356) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z12909&did=2021D27709.

84 VWS (2021, 18 juli) *Incident Testcoronanu BV* [Kamerbrief]. (25295-1416) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z13855&did=2021D29583.

85 Minister van VWS (2020, 8 oktober). *Landelijke introductie CoronaMelder en ‘Oplossing 2’* [Kamerbrief]. (25295-620) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z18240&did=2020D39407.

86 Minister van VWS (2020, 17 november). *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-713) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z21866&did=2020D46575.

87 Minister van VWS (2021, 13 januari). *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-874) URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z00430&did=2021D01249.>

88 Minister van VWS (2021, 2 februari). *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-950) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z02150&did=2021D04727.

89 Minister van VWS (2021, 23 februari). *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-995) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z03637&did=2021D08036.

90 Minister van VWS (2021, 23 maart) *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1063) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z04871&did=2021D10796.

91 Minister van VWS (2021, 13 april) *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1105) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z05878&did=2021D12974.

92 Minister van VWS (2021, 11 mei) *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1179) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07853&did=2021D17237.

93 Minister van VWS (2021, 18 juni) *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1297) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z11251&did=2021D24391.

94 Minister van VWS (2020, 18 augustus). *Adviezen OMT en maatregelen COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-504) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z14818&did=2020D31886.

95 Twitterfeed Hugo de Jonge. 19 augustus 2020.

96 Rijksoverheid (2020, 19 augustus). *Coronadashboard uitgebreid met rioolwaterdata van 10 miljoen mensen* [Nieuwsbericht].

97 Minister van VWS (2020, 28 augustus). *Testen en traceren: samen strategisch de Coronapandemie bestrijden* [Kamerbrief]. (25295-510) URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z15191&did=2020D32748.>

98 Minister van VWS (2020, 1 september). *Lessons Learned COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-508) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z15367&did=2020D33225.

99 Rijksoverheid (2020, 1 september). *Letterlijke tekst persconferentie minister-president Rutte en minister De Jonge (1-9-2020)* [Nieuwsbericht].

100 Rijksoverheid (2020, 16 september). *Coronadashboard aangepast: meer gegevens en vernieuwd ontwerp* [Nieuwsbericht].

101 Minister van VWS (2020, 18 september). *OMT advies 14 september en maatregelen* [Kamerbrief].

102 Twitterfeed Hugo de Jonge. 29 september 2020.

103 Minister van VWS (2020, 13 oktober). *Stand van zaken brief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-656) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z16247&did=2020D40608.

104 Minister van VWS (2020, 27 oktober). *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-659) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z19797&did=2020D42594.

105 Rijksoverheid (2020, 4 november). *Update Coronadashboard: percentage positieve tests en meer inzicht in rioolwatercijfers* [Nieuwsbericht].

106 Minister van VWS (2020, 17 november). *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-713) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z21866&did=2020D46575.

107 Minister van VWS (2020, 8 december). *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-771) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z24312&did=2020D51019.

108 Rijksoverheid (2020, 10 december). *Coronadashboard aangevuld met nieuw onderzoek naar gedrag* [Nieuwsbericht].

109 Minister van VWS (2021, 13 januari). *Stand van zakenbrief* COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-874) URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z00430&did=2021D01249.>

110 Rijksoverheid (2021, 26 januari). [Nieuwsbericht].

Eindnoten (vervolg)

111 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 2 februari). *Corona Actualiteiten Rapportage #20 | Nieuw Coronavirus*.

112 Minister van VWS (2021, 2 februari). *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-950) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z02150&did=2021Do4727.

113 Minister van VWS (2021, 23 maart) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1063) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z04871&did=2021D10796.

114 Minister van VWS (2021, 13 april) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1105) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z05878&did=2021D12974.

115 Minister van VWS (2021, 11 mei) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1179) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07853&did=2021D17237.

116 Minister van VWS (2021, 18 juni) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1297) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z11251&did=2021D24391.

117 Rijksoverheid (2021, 25 juni). *Inzicht in virusvarianten toegevoegd aan dashboard* [Nieuwsbericht].

118 RTL Nieuws (2021, 25 januari). *Illegale handel in privégegevens miljoenen Nederlanders uit coronasystemen GGD* [Nieuwsbericht].

119 VWS (2021, 25 januari). *HEDEN om 17:30 uur overleg Datalek* [interne e-mail].

120 Tweedekamer.nl (2021, 26 januari). *SP vraagt naar handel privégegevens miljoenen Nederlanders uit GGD-coronasystemen*.

121 LCT (2021, 28 januari). *20210128 Verslag LCT*. [intern document].

122 VWS (2021, 1 februari). *20210129 Definitief verslag BR*. [intern document].

123 Minister van VWS (2021, 2 februari). *Stand van zaken datalek GGD* [Kamerbrief].

124 VWS (2021, 2 februari). *Corona Actualiteiten Rapportage #20 | Nieuw Coronavirus*.

125 Minister van VWS (2021, 2 februari). *Stand van zaken datalek GGD* [Kamerbrief].

126 Minister van VWS (2021, 2 februari). *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-950). URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z02150&did=2021Do4727.

127 Tweede Kamer (2021, 3 februari) *Debat over een privacylek in de systemen van de GGD* [Stenogram]. URL:https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/plenaire_vergaderingen/details/activiteit?id=2021A00678.

128 Minister van VWS (2021, 4 februari). *Verslag van een schriftelijk overleg over het datalek bij de coronasystemen van de GGD en ‘GGD wist al maanden van privacyproblemen’* [Verslag van een schriftelijk overleg]. (27529-234) URL:<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021Z02149&did=2021Do4726>.

129 VWS (2021, 10 februari). *20210205 Definitief verslag BR*.

130 Minister van VWS (2021, 12 februari). *Stand van zakenbrief digitale ondersteuning pandemiebestrijding* [Kamerbrief]. (27529-258) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z03135&did=2021Do6898.

131 Minister van VWS (2021, 23 februari). *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-995) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z03637&did=2021Do8036.

132 Minister van VWS (2021, 6 juli) *Maatregelen i.v.m. COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1356) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z12909&did=2021D27709.

133 Minister van VWS (2021, 23 maart) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1063) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z04871&did=2021D10796.

134 Minister van VWS (2021, 11 mei) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1179) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07853&did=2021D17237.

135 Minister van VWS (2021, 11 mei) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1179) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07853&did=2021D17237.

136 Minister van VWS (2021, 11 mei) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1179) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07853&did=2021D17237.

137 Minister van VWS (2021, 18 juni) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1297) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z11251&did=2021D24391.

138 Minister van VWS (2021, 6 juli) *Maatregelen i.v.m. COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1356) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z12909&did=2021D27709.

139 VWS (2020, 28 juli). *Conclusies Quick Scan Corona data* [intern document].

140 Minister van VWS (2020, 6 augustus). *Ontwikkelingen COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-469) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z14537&did=2020D31128.

141 Minister van VWS (2020, 1 september). *Lessons Learned COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-508) URL: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z15367&did=2020D3322.

142 Minister van VWS (2020, 3 september). *Gegevensgebruik in de zorg* [Kamerbrief].

143 Minister en staatssecretaris van VWS en minister voor Medische Zorg en Sport (2020, 28 september). *Voortgangsrapportage Innovatie & Zorgvernieuwing* [Kamerbrief]. (27529-218) URL: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2020Z17382&did=2020D37583>.

144 Tweede Kamer (2020, 28 oktober) *Debat over de ontwikkelingen rondom het coronavirus* [Stenogram]. URL:https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/plenaire_vergaderingen/details/activiteit?id=2020Ao4736.

145 VWS (2020, 3 november). *Vraag inzake statistisch onderzoek Covid* [interne e-mail].

146 Minister van VWS (2020, 17 november). *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-713) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z21866&did=2020D46575.

147 Minister voor Medische Zorg en Sport (2020, 20 november). *Reactie op verzoek commissie inzake Corona gerelateerde fysiotherapie vergoeding* [Kamerbrief]. (2020Z22386) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z22386&did=2020D47516.

148 Minister van VWS (2020, 8 december). *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-771) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z24312&did=2020D51019.

149 Ministerie van VWS (2020, 14 december). *Definitief verslag Bestuursraad 11 december 2020*.

150 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2021, 4 januari). *Definitief verslag Bestuursraad 18 december 2020* (002).

151 VWS (2020, 21 december). *Kamerbrief over de uitwerking vaccinatiestrategie COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-838) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z25645&did=2020D53874.

152 VWS (2020, 24 december). *Reactie op het gze OMT-advies testbeleid, bron- en c ontactonderzoek en vaccinatie* [Kamerbrief]. (25295-843) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z25755&did=2020D54127.

153 Ministerie van VWS (2021, 1 januari). *Programma Data en digitaal ontwerp vo.2* [intern document].

154 Minister van VWS (2021, 13 januari). *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-874) URL:<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z00430&did=2021Do1249>.

155 Minister van VWS (2021, 13 januari). *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-874) URL:<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z00430&did=2021Do1249>.

156 Ministerie van VWS (2021, 15 januari). *LCT – Getekend Convenant Versterking Testketen Corona*

157 Minister van VWS (2021, 29 januari). *Verzending Appreciatie Raadsaanbeveling Sneltesten* [Kamerbrief].

158 Minister van VWS (2021, 2 februari). *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-950) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z02150&did=2021Do4727.

159 Minister van VWS (2021, 9 februari). *Koppeling DigiD GGD* [Kamerbrief]. (27529-255) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z02733&did=2021Do5978.

160 Minister van VWS (2021, 12 februari). *Stand van zakenbrief digitale ondersteuning pandemiebestrijding* [Kamerbrief]. (27529-258) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z03135&did=2021Do6898.

161 Dienst Testen (2021, 15 februari). *Jaarwerkplan Dienst Testen 2021, 1ste kwartaal* [intern document].

162 Minister van VWS (2021, 23 februari). *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-995) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z03637&did=2021Do8036.

163 20200305 Notulen Stuurgroep overleg CBS-testdata [interne bron].

164 Minister van VWS (2021, 8 maart) *Coronamaatregelen 8 maart 2021* [Kamerbrief]. (35526) URL: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-972311>.

165 Minister van VWS (2021, 23 maart) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1063) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z04871&did=2021D10796.

166 Minister van VWS (2021, 13 april) *Stand van zakenbrief COVID-19* [Kamerbrief]. (25295-1105) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z05878&did=2021D12974.

Eindnoten (vervolg)

167

Minister van VWS (2021, 13 april) Stand van zakenbrief COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1105)
URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z05878&did=2021D12974.

168

Minister voor Medische Zorg (2021, 30 april) Voortgang gegevensuitwisseling bij spoed [Kamerbrief]. (27529-262) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07291&did=2021D16088.

169

Logboek PDC-19 mei 2021 [interne bron].

170

Minister van VWS (2021, 11 mei) Stand van zakenbrief COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1179)
URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z07853&did=2021D17237.

171

VWS (2020, 19 mei). Nota ter informatie - Koppeling CoronIT data met CBS microdata & uiteenzetting verdere aanpak Corona Data project [nota].

172

Minister van VWS (2021, 28 mei) Stand van zakenbrief COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1241)
URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z09285&did=2021D20527.

173

Minister van VWS (2021, 28 mei) Stand van zakenbrief COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1241)
URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z09285&did=2021D20527.

174

Minister van VWS (2021, 18 juni) Stand van zakenbrief COVID-19 [Kamerbrief]. (25295-1297)
URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z11251&did=2021D24391.

175

CBS (2021, 21 juni). GGD-testdata: 6,7 miljoen mensen deden minstens één coronatest [Nieuws].
URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/25/ggd-testdata-6-7-miljoen-mensen-deden-minstens-een-coronatest>.

176

VWS (2021, 28 juni) Factsheet Mondelinge Vraag.

177

Stichting Open Nederland (2021, 29 juni). Terugkoppeling SON – VWS. Spoor 2a – Sociaal leven

178

VWS (2021, 28 juni). Nota ter voorbereiding van een overleg. Betreft: Ontwikkelingen Testen voor Toegang [nota].

179

Minister van VWS (2021, 29 juni) Quarantaine en persoonlijke beschermingsmiddelen [Kamerbrief]. (25295-1333) URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z12053&did=2021D26050.

180

Minister van VWS (2021, 13 augustus) Stand van zakenbrief COVID-19 [Kamerbrief] (25295-1396)
URL:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021Z14270&did=2021D30418.

